

1.
2
3
4
5
6
7
8
9
10

1677.

1. Frisen, Otto Henricus, lib. Caro, de: De foro legationum
- 2 Gschwendt, Elias: De episcopo.
- 3^{ant} Schrockius, Isaacus: De principis iustitia.
2 Exempl.
- 4^{ant} Schultze, Petrus: De jure venandi. 2 Exempl.
5. Schultze, Petrus: De mandato speciali.
- 6^{ant} Styrkius, Samuel: De motu proprio principis.
2 Exempl. 1677: 1690.
7. Styrkius, Samuel: De testamento in itinere confecto.
- 8 Styrkius, Samuel: De jure avorum.
- 9^{ant} Styrkius, Samuel: De jure ignorandi 2 Exempl.
1677: 1714.
- 10 Styrkius, Samuel: De conscientia partium in
iudicio.

11. Strypkins, Samuel : De curiositate,
12. Strypkins, Samuel : De jure avas yox βυτωv.
13^{a b} - Strypkins, Samuel : De jure funerum -
2 Sept. 1677 = 1714

4

P. 295

2. D. B. V!
DISPUTATIO JURIDICA,
DE

Pr. 3. num. 24.
18

1697/136

JURE FURNORUM,

1697
18
QUAM
MAGNIFICO JCTORUM ORDINE
CONSENTIENTE,
PRÆSIDE
DN. SAMUELE STRYKIO, J.U.D.

COM. PAL. CÆSAR.
PANDECTARUM PROFESSORE CELEBERRIMO

ET
FACULTATIS JURIDICÆ DECANO
SPECTABILI,

DOMINO PATRONO, AC PRÆCEPTORE SUO
ÆTATEM DEVENERANDO,

DIE XVIII. MAJI, HORIS ANTEMERIDIANIS
IN AUDITORIO JCTORUM
PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI
SUBMITTIT

JOHANN GOTTLIEB Schilling/

DRESD. MISNIC.

Cum Privilegiis

Denuo edita Anno MDCCXIV.

FRANCOFURTI AD VIADRUM,

SUMPTIBUS JEREM. SCHREY, ET J. G. CONRADII
Vol. III. Disp. XIV.

3 5

DISPUTATIO JURIS

JURIS FURNORUM

QUAM
MAGNIFICENTIA ET
CONSISTENTIA

PRÆSIDII
D. SAMUELIS STRYKIO JUD.

PANDICTARUM TIT. TASSOR. OLBERRIMO

ET
FACULTATIS JURIDICÆ DECANO

DOMINO PATRINO AC PRÆCEPTORE SUO

SYSTEM. DEKURANDOS

ON XNUMM. OLS ANT. BERTHANS

IN AUDITORIO JURIS

PUBLICO ERUDITIONIS EXAMINI

JOHANNI GOTTLIEB SCHILLING

DESD. M. 1711

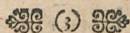
DE JURE JURIS

PRÆCEPTORI AD VIDERENDUM

SUMPTIBUS JEREM. SCHREY, ET J. G. CONRAD

1711. DE J. XIV.

INGRESSUS DISPUTATIONIS.

Unum vobis videbor vendere, de furno acturus publice. Et enim ex furno non aliud, quam fumus, prodit & fuligo. Inferni imaginem furnus refert, adeo fuligine nigricant adyta, intus præter flammam & æstum apparet nihil, & in æthera fumantes eructat furnus nubes. Adeo torva facies, quid in recessu vel pretii habet vel voluptatis, de quo scribi mereatur? Ut sordes fileam, quibus inquinantur, quos furnus exercet. Dixeris fuliginosam Vulcani familiam, ita nigredine manus & vultus teguntur, & omne corpus ita pulvere obsitum est, ut nova veluti cute incrustati appareant. Insuper tanquam a Gigantea superessent progenie, ita humeris & brachiis valent, robusti sacrorum & lignorum Portatores. Ita censent, qui in cortice hærentes non attingunt nucleum. Enimvero appareat torva furni facies; appareant fordidi ejus labores, & infra Tractationis dignationem; nunquam tamen a magnis JCrus habitus sunt neglectui; nec ut haberi possint, vitæ communis permittit necessitas & usus. Qui in suam, qui in omnium intuetur Conseruationem, nescire non potest, quantum hic furnis debeatur; ut hinc, si a dignitate rem æstimes, cœpti mei non desit ratio. Impone, rem vilem esse furnum, vilius nonne hoc Necessarium, nonne viliores Suarii, de quibus tractare Imperatorem non pudit. Vilis est Gallus gallinaceus, judicium tamen illum exercuisse, magnæ Autoritatis JCrus testis est; ut taceam, de felium quandoque vindicatione certatum esse. Neque tam a se, quam ab effectu, res æstimanda, quem præstantissimum habent furni, causam Tractationis hujus satis prægnantem. Adesto itaque L. B. & postquam legeris hanc Dissertationem,

an digni tractatione furni fuerint, judica. Certe coarctata multum est Exercitiorum Academicorum materia, adeo tamen Jurisprudentia exhausta nondum est, quin inveniuntur semper, in quo exerceantur frequentes Themidis Cultores. Fateor, videbantur furni primo intuitu præter fumum suppeditare nihil, verum non habui necessum, affaniis & tricis replere chartas, sed quod in ipsis rerum obtinet argumentis & inveni passim, & hic tracto, pro eo quidem modo, quem viribus & ingenio DEUS concessit, quem infinita ipsius Clementiæ devota gratitudinis memoria acceptum refero. Tu vero, L. B. si non probaveris, invidiosè tamen ne improbes velim.

CAPUT I.

Generalia De Jure Furnorum

Exhibens.

S U M M A R I A.

D isputationis ingressus. n. 1.	Recensentur varia furnorum genera. n. 14.
Etimologia juris. n. 2.	Furnarii quinam? n. 15.
Significationes Ejus. n. 3.	Fornacarius a furnario differt, ut & fornacator. n. 16.
Divisiones. n. 4.	Furnaria quid? n. 17.
Adducitur nova Divisio. n. 5.	Jus furni describitur. n. 18.
Definitio juris. n. 6.	An ad Regalia pertineat? n. 19.
Divisiones in Jus in Re & ad Rem. n. 7.	Decisio questionis hujus ex seculi moribus subjiciuntur. n. 20.
Furnus describitur. n. 8.	An sit servitus? n. 21.
Ejus derivatio. n. 9.	Quare dicatur, habendi furnum? n. 22.
De fornace & fornice. n. 10.	Quare questus & utilitatis gratia? n. 23.
Clibanus quid & quomodo a furno differat? n. 11.	
Clibanarii quinam? n. 12.	
De Fornace & Camino. n. 13.	

Quodnam

Quodnam hic quaestus & utilitatis
subjectum? n. 24.

Furni portatiles immobilibus viden-
tur annumerandi. n. 27.

Diviso furnorum et Juris ipsorum. 25
An furni pertineant ad res mobiles,
an immobiles? n. 26.

Contrarium deciditur subjecta di-
versa a molendinis ratione. n. 28.

EXamen Vocabuli Juris adeo frequens & obvium est, ut illum, 1
qui prolixa Commentatione idem prosequi velit, non alias,
quam Exscriptoris laudes mereri necessum sit. Originationem 2
ejus vid. ap. Hahn, ad Wesenbec. *Tit. de J. & J. n. 14. verb. Variæ*
quoque. add. L. 1. pr. ff. de J. & J. Varias ejus acceptiones in L. 11. § 3
12 ff. d. l. & ap. Hahn, d. n. 14. Meyer, *Colleg. Argentor. ad d. tit. n. 5.*
Hugon. *Grot. de J. B. & P. L. 1. C. 1. §. 3. 4 & 9.* Quem Grotii locum
elegantem explicatum vide apud Dn. Maurir, *de Princip. Jur. Publ.*
German. c. 1. n. 3. seqq. ubi plura de Juris vocabulo accurate tradita
deprehendes. Divisiones habes in *tot. tit. 1. de J. N. G. & C. & ap. 4*
Hahn, *Tr. de Jure Rer. cap. 1. concl. 2. & 9. & C. 2. Concl. 18. & seqq.*
inter quas nova illa est, qua utitur Dn. Eyben *Elect. Feudal. cap. 1. §. 1.*
dividens Jus in Feudale & Allodiale; non inconvenienter me Judice, §
quippe ubi res distinctæ sunt, nominibus quoque discerni easdem
oportet *arg. L. 7. C. de Codicillis.* Nos illud cum Grotio *d. l. 1. c. 1. §. 4.*
definimus hic, qualitatem moralem personæ competentem ad aliquid 6
juste habendum vel agendum. Cui definitioni teste Pufendorf.
Elem. Jurispr. Univers. lib. 1. Def. 8. §. 1. competit divisio, qua aliud
Jus in Re, ad quod ipsa res devincta est, Hahn, *de Jur. Rer. c. 2. concl. 13.* 7
aliud ad Rem esse, quod in obligatione consistit, Hahn, *d. l. c. 1. Concl. 10.*
dicitur. *L. 19. ff. de damn. infect. l. 30. ff. de Noxal. Action. L. 71. §. pen.*
& ult. ff. de Legat. 1. L. 3. & 25. ff. de O. & A. Struv. Exerc. 3. §. 87. seqq.
Hahn, *Tr. de Jure Rer. cap. 1. concl. 9. seqq.* cujus utraque species ad
scopum nostrum pertinet, cum jus furni non solum, qua constitutum,
sed etiam qua constituendum & adquirendum, considerationi sub-
jecturi simus.

Furnus ein Backofen / denotat locum, in quo panis decoquitur. 8
Et ita accipitur in L. 24. §. 7. ff. de damn. infect. & l. 27. §. 10. ff. ad L.
Aquil. Paul. Christin. *ad Consuetudin. Mecklinens. Art. 5. n. 2.* Ejus 9
Etymologia æque trita non est. A furvo furtum derivat Imperator
in §. 2. J. de Oblig. qua ex del. nasc. & L. 1. pr. ff. de furto. quem facile,

- dum certius nihil constat, sequi possumus; quemadmodum enim furtis, sic furnis quoque nigrum convenit; quippe qui furvo sive nigro colore conteguntur Christ. *d. l.* ut hinc ab identitate rationis ad identitatem dispositionis argumentari, non incongruum sit. *L. 32. ff. ad L.*
- 10 *Aquil.* Manifeste autem a Furno discrepare *fornax & fornix* videntur; quamvis ratione structuræ conveniant; cujus rationem inquirant illi, quibus circa vocabula hæere volupe est. Alias etiam Clibanum
- 11 appellant, qui tamen præterquam, quod sit furnus portatilis, primum ex fictilibus, postmodum ex ferro & ære fieri solitus V. Camill. Borell. *de Magistrat. Edict. L. 4. C. 7. n. 44.* aliis potius rebus, quam panibus coquendis destinatus est, & Pharmacopolis, Dulciariis, Monialibus inservit. Camill. Borell. *d. num. 44.* add. Hering. *de Molendin. Qv. 2.*
- 12 *n. 78.* & Brodæus *lib. 5. Miscell. cap. 21.* Ab hoc Clibanarii olim dicti, quos cataphractos hodie vocamus equites, de quibus Veget. *de Re Milit. lib. 3. C. 23.* add. Hering. *d. l.* ob thoracis forte figuram, quæ in formam Clibani convexa est. Sicuti ob eam rationem etiam Testudinis vox multis rebus communis est.
- 13 Fornacem & Caminum, de quo vid. Hering. *Mantiff. Tr. de Molendin. Subject. C. 2 per tot.* usus a furno distinguit, utpote, qui immediate hominum usui calefaciendo potissimum inserviunt, nos itaque
- 14 non tenent. Sic quoque diversa nostro sunt foci frumento torrendo idonei, *Malg. Defen.* Vid. Christin. *d. l.* furni lateribus præparandis conducentes *Ziegel = Defen / Pfeil. l. 2. Conf. 200.* Fornaces ad Calcem coquendam extractæ *Kalk = Defen.* Tholosan. *Synt. Jur. Univers. L. 4. c. 20. n. 1.* Vitrorum *Glaß = Defen.* *Id. Lib. 2. c. 6. n. 8.* Furni sigulini *Brenn = Defen.* Tholosan. *d. l. 2. 18. cap. 22. n. 7.* Furni Gypfarii. *Id. d. n. 7. Sc. & alii.*
- 15 Qui furno præsent, furnarii in *l. 24. §. 7. ff. de damn. insect.* vocantur. Paul. Christin. *d. n. 2.* sub quibus tamen non solos Pistores, sed alios omnes, qui vel ab his vel aliis ad hoc conducti sunt, comprehendit
- 16 *dero.* Fornacarius in *L. 24. §. 9. ff. ad Leg. Aquil.* cum furnario non videtur unus idemque esse, cum & fornax a furno, ut dictum, differat. Simili ratione fornacator, de quo in *l. 14. ff. de instrum. vel instrum. Leg.* a furnario quoque differt, quippe qui inservit calefaciendo balneo;
- 17 *Glossa ad d. l.* FURNARIA artem Pistoriam potissimum significat; quam etiam A. Vitellii Aviam exercuisse, testis est Suetonius *Cap. 2. Vir. Vitell.* ut hinc furnariam exercere sit ex furno panisque coctura quæstum

quæstum facere, vel furnos conductoribus locare. Secundario tamen
 etiam Jus, quod nobis mox describendum est, eam denotare asseruero.
 Per hoc jus enim sunt isti, quod sunt. Simili ratione ac Precaria,
 qua de *V. tot. tit. X. de Precar. & Nov. 7. pr. & c. 4.* Angaria & Paranga-
 raria 2. *F. 56.* Avaria. *V. Schottel. de antiq. quibusd. & Singul. in Germ.*
Jurib. & Observ. cap. 21. per tot. Ex his Jus furni describimus, quod
 sit *Jus habendi furnum quæstus vel utilitatis gratia.* Jus diximus, 18
 quoniam furnum hic non materialiter consideramus, sed formaliter &
 effective; isto enim casu non potest alterius esse, nisi domini; Jus au-
 tem in furno habere potest etiam non Dominus; qua ratione quoque
 prolixior sese sinit Tractatio. Non est prætereunda hic Quæstio: 19
 an ad Regalia minora Jus furnorum pertineat? Ad quam quæstionem
 breviter negando respondemus; (1) quoniam non recensetur in
 2. *Feud. 56.* ubi Regalium minorum sedes est. (2) quoniam omne hujus
 Juris emolumentum ad Privatos pertinet; quale, quemadmodum in
 simili dicit *Dn. a Seckendorf. im Deutschen Fürsten: Staat* / ad Re-
 galia non referri potest. (3) quoniam objectum Regalium sunt bona
 publica. *Vid. Struv. Synr. J. F. C. 6. Apb. 13. n. 5.* Et in terminis nostris
 de furno hoc ita decidit *Cravetta Cons. 861. n. 4. & Cons. 871. n. 5. & quos*
ibi allegat. Quodsi tamen verum fateri velim, vix moribus seculi præ- 20
 sentis convenit, Regalia ex allegato textu Feudali 2. *F. 56.* inquisivisse;
 Latio eorum natura hodie est: dum multa Principes Regalium no-
 mine hodie exercere videmus, quæ sua natura nil minus sunt, quam
 Regalia; sunt tamen talia ex accidenti; quatenus soli Principi sive
 cito sive expresso populi consensu relicta, quorum exercitium postea
 nemini competit, nisi qui concessione Principis se munitum esse pro-
 baverit. Quod si ergo Regalia minora alias sunt Jura Principi relicta
 in utilitatem & emolumentum Fisci, quis non & furnorum Jus Rega-
 libus annumerari posse dixerit? scil. ubi subditis licentia tantum est
 publicis farnis a Principe constitutis utendi, hoc pacto, quo Fisco cer-
 tam pensionem pro usu eorum exsolvant. Non solent quidem fa-
 cile Principes sibi talia, quæ quotidianis omnium usibus inserviunt,
 arrogare; quod si tamen ex Ratione Salutis Publicæ id factum fuerit,
 mox pro Regali, in effectu sui juris, jus furni habendum esse, nemo iverit
 inficias. Ob quam causam Jus furni postea per investituram a Prin-
 cipe aliis concedi solet, uti inferius monebo. Sic per se neque servitus 21
 est hoc Jus, licet in modum Servitutis possit competere. *V. infra.*

(II.) Dixi,

- 22 (II). Dixi, *habendi Furnum*, voce habendi cum effectu acceptæ, quatenus Jus hoc non in aptitudine consistit, sed in facultate exercendi & fruendi. Et deinceps generaliter dixi *habendi*, ut sic complectar furnos, quos in suo quisque Domini & libertatis naturalis nomine habet; & quibus in alieno quoque in modum servitutis utitur aliquis,
- 23 (III). Dixi, *quæstus vel utilitatis gratia*; ut comprehendam furnos tum Mercenarios, tum Bannarios, tum alios quosvis, quos in suo quisque
- 24 ad suam & suorum sustentationem habet. Hujus autem Quæstus & Utilitatis hic immediatum subjectum requiro, unde patet, cur non dixerim esse jus exercendi furnum, quoniam etiam alieno nomine, quis furnum potest exercere, ut Pistoris Mediastinus aut servus; nomine Pupilli & Minoris Tutor & Curator, ad quem tamen ex quæstu nihil pervenit, sed primo pro operis locatis aliunde satisficit; nisi societatem ita inveniunt, ut operas alter, alter furnum præstet, *arg. l. 29. §. 1. ff. pro Socio.* quo casu acquæstus quoque inter ipsos communis erit. *l. 29. pr. §. 1. ff. de d. t.*
- 25 Circa divisionem non multum laborandum ducimus; ut enim *furnos in Universitatibus & singulorum; sive Publicos & Privatos, Bannarios & eos, ad quos ex mera voluntate itur vel non itur, Mercenarios, & quibus ex familiaritate vel alias gratis utimur, Servientes & Liberos*, dividimus, sic Jus circa illos quoque dividi & applicari hæcæ membris potest. Quod si præter prædictas species forte a ratione structure; aut usus, locive in Portatiles & Fixos, aliterque dividi possent, ea tamen divisio nullum effectum in Jure producit; nisi quod
- 26 prius dubitationem injicere queat; An furni ad res mobiles an immobiles pertineant? Quod licet otiosum forte sit quærere, cum ut plurimum furni fixi sint; Jura v. circa illa constituta sunt, quæ ut plurimum
- 27 accidunt *l. 3. ff. de LL.* Hinc Plin. *lib. 19. c. 1.* dicit, quod furnus ex æmentis seu lateribus & calce constet, magnusque & immobilis sit. Ne tamen in minimis quoque desimus, posterius in quæstione affirmandum & furni etiam portatiles ad res immobiles referendi videbantur; rationem ob hæc, quoniam in rebus hujusmodi non tam ad corpus, quam usum respicitur, quam non præstant furni, nisi fixi fuerint, similiter ut molendina navalia & pneumatica ob eandem rationem rectius
- 28 referuntur ad res immobiles ab Hering. *Tr. de Molendin. Q. 8. n. 6. seqq.* quam ad res mobiles a Carpz. *P. 3. C. 31. D. 4.* Verum vix tuto huic comparationi molendinorum insisti poterit; Fateor nullum navalia præstare usum nisi affixa terræ; In utroque vero furnorum portatiliam nil tale exigitur; quod enim terræ imponantur, cum quis illis uti
- vult,

vult, non magis eos facit immobiles, quam fellas & scabella, quibus quis cupit insidere. Longe itaque aliud est, in terra positum esse, & esse terræ affixum. Retinebunt ergo hi furni naturam mobilia, & sic in Saxonia, ubi maritus hæres mobiliaris est suæ uxoris Berlich. P. 3. *Concl. 29. n. 30.* si- milis quoque furnos successione juri sibi vindicabit; sicuti idem quoque dicendum de molis manuariis von den Handmühlen. Quibus ita breviter præmissis ad ulteriora progredior.

CAPUT II.

De
Personis, quibus Jus furni
competit.

SUMMARIA.

<p>Furni constructio facultatis natu-
ralis est. n. 1.</p> <p>Ejus ratio. n. 2.</p> <p>Concessio ad ea trahitur, sique quibus
ea expediri nequit. n. 4.</p> <p>Conservationem sui ipsius quovis mo-
do procurandi quilibet potestatem
habet. n. 5.</p> <p>Quilibet in suo Jus furni habet n. 6.</p> <p>Diversum hodie in molendinis obtinet.
n. 7.</p> <p>Ad destructionem furni in suo non o-
pus est speciali impetratione. n. 8.</p> <p>Vasallus in feudo absque consensu
Domini furnum potest exstruere.
n. 9.</p> <p>Investituram stricto interpretandam
& quod ea expresse non est con-
cessum, ademptum censeri quomodo
intelligendum? n. 10.</p> <p>Pistor sine Consensu Collegii furnum
potest exstruere n. 11.</p> | <p>Receptus in Collegium omnibus ejus
Privilegiis fruitur. n. 12.</p> <p>Concesso uno conceduntur omnia ad
unum necessaria. n. 13.</p> <p>An sine peculiari concessione furnum
destruatum readificare possit, qui
de novo sine ea aliquem adificare
non potuit. n. 14.</p> <p>Ut illis fundi Dominus furnum adifi-
care potest, & ibi ratio. n. 15. seqq.</p> <p>Vasallus in re feudali habetur pro
Domino. n. 18.</p> <p>Vasallus feudo adificia & per conse-
quens furnos quoque imponere
potest. n. 19.</p> <p>Ampliatur. n. 20.</p> <p>Vasalli heredes impensas in furni ex-
structionem factas repetere pos-
sunt. n. 21.</p> <p>Diversum Jure Saxon. obtinet. n. 22.</p> <p>Emphyteuta etiam furnum adificare
potest. n. 23.</p> |
|---|--|

Vol. III. Disp. XIV.

B

Qui

- Qui finit a Emphyteusi sumtus repetit? *n. 24.*
 Ampliatur. *n. 25.*
 An Canon augendus ob furni exstru-
 tionem? *n. 26.*
 An Dominus directus in feudo fur-
 num possit exstruere? *n. 27.*
 Usufructuarius furnum nequit ex-
 struere. *n. 28.*
 Respondet. ad l. 13. §. 5. ff. de Usufr.
n. 29.
 Ad d. l. 13. §. 6. *n. 30.*
 Ad d. l. 13. §. 5. *n. 31.*
 Usufructuarius furnum sartium te-
 ctum servare tenetur. *n. 32.*
 Repetit impensas. *n. 33.*
 Vidua dotalitio an edificare possit
 furnum? *n. 34.*
 Respond. ad Carpzov. P. 3. C. 16.
 D. 6. n. 6. *n. 35. seqq.*
 An Maritus in fundo dotali? *n. 37.*
 Subjicitur ratione Usufructuarii &
 quior Sententia. *n. 38. seqq.*
 Usufructuarius furno uti frui potest.
n. 41.
 An Creditor in fundo oppignorato
 furnum edificare queat? *n. 42.*
 Quid si pactum Antichreticum pigno-
 ri adjectum? *n. 43.*
 Respond. ad contraria. *n. 44.*
 An Curator bonorum? *n. 45.*
 An Colonus? *n. 46.*
 An Tutor & Curator Minorum? *n. 47.*
 Edificare quilibet in suo furnum pot-
 est, etiamsi per tempus immemo-
 riale ad alium furnum iverit. *n.*
48. seq.
- Ampliatur *n. 50.*
 Ampliationis declaratio. *n. 51.*
 Alia Ampliatio. *n. 52.*
 Respondetur ad contraria. *n. 53.*
 Quilibet in suo furnum edificare pot-
 est, etiamsi alius cum furnis investi-
 tus sit. *n. 54.*
 Cujus rationes subjiciuntur. *n. 55. sq.*
 Respondetur ad contrarium *n. 57.*
 Quilibet in suo furnum edificare pot-
 est, etiamsi testator uni furnum,
 alteri fundum sine eo reliquerit.
n. 58.
 Respondetur ad contraria. *n. 59. seq.*
 Qui diversa pradia possidet, in sin-
 gulis furnum edificare potest. *n.*
61.
 An Successor edificare furnum possit,
 cujus Autor non potuit? *n. 62.*
 Declaratio hactenus dictorum. *n. 63.*
 Ordo Pistorius ubi olim receptus &
 ejus Officium? *n. 64.*
 Magister Panificii in Gallia. *n. 56.*
 Ordinis Pistorii receptio an deroget
 facultati naturali edificandi fur-
 nos? *n. 66. seqq.*
 Respondetur ad contraria. *n. 70. seq.*
 Quantum furnus a Pariete vicini
 distare debeat? *n. 72.*
 Attendenda hic Statuta & locorum
 Consuetudines. *n. 73.*
 Quid Jure Sax. obtineat? *n. 74.*
 An & quando quis prohiberi possit,
 ne contra murum vicini furnum
 edificet? *n. 75.*
 Quale remedium hoc casu adhiben-
 dum? *n. 76.*

Quid

<i>Quid si Paries communis sit? n. 77.</i>	<i>Quinam potestatem habent condendi talia statuta? n. 94.</i>
<i>Quid si fundus sit communis? n. 78. sq.</i>	<i>An Ordo Pistorius? n. 95.</i>
<i>Aut fundus serviat? n. 80.</i>	<i>Per Consuetudinem. n. 96.</i>
<i>Aut in Vicinia velit quis edificare? n. 81. seqq.</i>	<i>Per Prohibitionem. n. 97.</i>
<i>Respondetur ad contraria. n. 87. seq.</i>	<i>Declarantur. n. 92. & 96. dicta. n. 98. seqq.</i>
<i>Quid si in fundo publico furnum quis exstruxerit? n. 90.</i>	<i>Quibus prohibitio debeat fieri? n. 101.</i>
<i>Aut viceversa Universitas in fundo publico. n. 91.</i>	<i>An judicialiter? n. 102.</i>
<i>Facultas Naturalis restringi potest per Statutum. n. 92.</i>	<i>Per Pactum. n. 103.</i>
<i>An Statutum hujusmodi valeat? 93.</i>	<i>Singulare Jus Saxon. n. 104.</i>
	<i>An illud extra Saxoniam extendendum? n. 105.</i>

A Edificare furnum facultatis naturalis est, tum ob L. 5. ff. de J. & J. & L. 1. §. 11. ff. de Aqua plu. arc. V. Dn. Brunnem. Comm. Cod. ad l. 8. de Servit. & aqu. n. 2. & Befold. Vol. 3. Conf. 135. per 101. Tum quod sine furnis usum panis nequeamus consequi, qui cum vitæ & Corporis naturale nutrimentum sit, quod concessit ac permisit Natura, consequens est, ut concessisse quoque eadem existimanda sit, quibus illud naturale nutrimentum carere nequit l. 2. ff. de Jurisdic. l. 56. & 62. ff. de Procurator. Concessio quippe ad ea trahitur, sine quibus commode explicari eadem nequit arg. l. 7. §. 13. ff. ad SCtum Macedon. Cravetta Conf. 871. n. 4. sq. Ad Conservationem itaque sui ipsius cum pertineat furnus, quam quovis modo procurandi quilibet potestatem habet, Dn. Zigler. ad Grot. Lib. 1. C. 3. §. 4. verb. his etiam. add. Pufendorff. de J. N. & G. l. 2. c. 4. §. 1. Sequens Axioma generale formo: Quilibet in suo Jus furni habet. Cravetta d. l. & Conf. 861. n. 4. Conf. 896. n. 39. Tholosan. Synagm. Jur. Univ. l. 18. c. 22. n. 8. Borell. de Magistr. Edict. l. 4. c. 7. n. 33. Et si autem eadem quoque ratio in molendinis militet, ut hinc, ubi eadem est ratio, idem quoque Jus esse debeat l. 32. ff. ad L. Aquil. in molendinis tamen diversum hic obtinet, quorum constructio licet Jure Comm. cuique concessa, quemadmodum intelligo Borell. d. l. n. 37. sq. Rosenthal. de Feud. Cap. 5. Concl. 28. Gail. l. 2. Obs. 69. n. 27. hodie tamen, moribus locorum nisi a Principe concedatur, non competit. Hering. de Molendin. L. 7. n. 2. seqq. Carpz. P. 2. c. 4. D. 10. n. 2. Struv. Syntag. S. F. C. 6. B 2 Aphorism.

- 8 *Aphorism. 7. n. 5.* Adeo autem precedens Axioma verum est, ut (1.) Non opus sit prævia facultatis hujus impetratione ædificare. Quæ enim jure communi competunt, speciali impetratione opus non habent. *arg. l. 1. C. de Theaur. & ibi Dn. Brunnem. n. 10.*
- 9 Hinc quando Vasallus in feudo vult ædificare furnum, non tenetur consensum Domini requirere, licet ea facultas in literis Investituræ ipsi expresse concessa non sit. Vasallus enim utilis est feudi Dominus, Rosenthal. *de Feud. Cap. 10. concl. 6. n. 1. a.*
- 10 deo que versatur in feudo tanquam in re sua. Non obstat, quod Investitura strictè sit interpretanda, Rosenthal. *d. c. 1. concl. 12. n. 2.* & quod per eam expresse non est concessum, ademptum censeatur; hoc enim intelligo de iis,
- 11 quæ nisi per investituram non possunt competere, & sic ad alia, quæ sunt facultatis naturalis, trahi nequit. Pari ratione novo Collegii consensu Pi-
- 12 stor ad extructionem furni opus non habet, quæ enim omnib9 competunt, non possunt uni denegari. Nec obstat, quod panes coquendi & vendendi facultas speciali jure hodie competat; receptus enim in Collegium statim
- 13 fruatur istius Collegii privilegiis. Dn. Brunnem. *Comm. cad. ad l. Un. de Privileg. Comparat. Urb. Rom. n. 2.* Et per consequens adeptus facultatem istam coquendi panes & vendendi, adeptus quoque censetur facultatem ædificandi in suo furnum, tanquam medium, sine quo istam facultatem exercere nequit. Concesso enim uno, conceduntur omnia ad unum illud necessaria. Barbofa *locuplet. Cap. 38. Axiom. 16.* Quæritur vero: Si ad ædificationem furni peculiari concessione opus quis habuerit, an sine ea destructum reædificare possit? Affirmantium Sententiam ex sequenti ratione tueor; (1.) Quoniam ista facultas semel legitime quæsitæ avelli ab eo rursus haud debet *l. f. ff. de pact.* Concedens enim potestatem ædificandi furnum non videtur ad præsentem furnum respexisse, sed ad perpetuam impetrantis utilitatem; concessiones enim in hujus favorem latissime sunt interpretandæ *l. 9. ff. de Constit. Principum.* (2.) Qui reædificat, non facit novum furnum *l. 1. §. 13. ff. de Op. nov. Nunc.* & ibi Hahn. ad Wesenbec. *n. 6.* Itaque nihil facit, quod nova Concessione opus habeat; Dum enim ædificandi furnum, quod plus est, destructum quoque reædificandi, quod minus est, facultatem impetrasse censendus est *cap. 53. de R. 7. n. 6.* Accedit (3.) favor reædificationis; pertinet enim ad decus Urbium, ne ædes derelinquantur *l. 20. §. 10. ff. de Op. nov. nunc. l. 2. §. 17. §. 1. fin. ff. ne quid in loc. publ. Gail. de Pignoration. C. 20. n. 5.* favores itaque ampliari, odia vero restringi convenit. *c. Odia. de R. 7. in 6to.* Ampliatur prædictum Axioma; ut in suo quilibet ædificare furnum

furnum possit, etiam si (II.) In fundo tantum utile dominium habeat, I⁵
 tum quod nuppiam hoc expresse sit prohibitum, talia vero concessa I⁶
 esse intelligantur l. 28. §. 2. ff. Ex quibus caus. Major. Tum quod melio- I⁷
 rem liceat fundi conditionem facere non deteriorem l. 13. §. 5. ff. de il-
 luf. Quod attinet itaque (I.) Vasallum; habetur is in re feudali pro I⁸
 domino 2. F. 8. Rei autem §. 2. F. 13. Unde plenissime feudo utitur frui-
 tur, & de ejus proprietate quoque participat; quemadmodum itaque
 Dominus liberum rerum suarum habet arbitrium, l. 21. C. Mandat.
 Sic Vasallus quoque feudum ad usum proprium aptare & imponere I⁹
 feudo ædificia potest. 2. F. 28. vers. Si Vasallus. Struv. Syntagm. 7. F. c. 12.
 Aphorism. §. n. 2. Rosenthal. de Feud. c. 10. Concl. 143. n. 151. dum vero æ-
 dificia, furnos quoque, ædificium enim tanquam genus includit omnes
 species & pertinentias sub se comprehensas. L. 15. §. 1. ff. de Pignoriis
 junct. l. 4. C. de Præscript. 30. vel 40. annor. Et hæc facultas Vasalli 20
 eousque extenditur, ut ipsi competat, licet furno Domini per conse-
 quens aliquod lucrum decedat, etenim tanquam utilis dominus non
 minus re feudali, quam allodio sine injuria Domini uti poterit, Rosen-
 thal. cap. 5. concl. 29. n. 8. Quod si vero deinceps morte Vasalli ad Do- 21
 minum redeat feudum, heredes Vasalli impensas in furni extruccionem
 factas possunt repetere 2. F. 28. vers. si Vasall. §. 2. F. 8. §. E contrario, secus
 ac Jure Saxon. ubi feudum cum ædificio a Vasallo extructo sine ulla im- 22
 pensarum refusione ad Dominum pertinet, per text. in Land N. l. 2. Art.
 21. Carpz. P. 3. C. 31. Def. 1.

[II] Circa Emphyteutam idem Juris est, tum quod a feudo ad 23
 Emphyteusim argumentum valeat, Everhard. loc. topic. legal. loc. a
 Feudo ad Emphyteus. n. 1. tum quod Emphyteuta majorem potestatem
 in re habeat, quam Vasallus, Struv. Syntagm. 7. F. cap. 2. Apb. 10. n. 1.
 Hinc finita Emphyteusi sumptus quoque perinde ac Vasallus in furni 24
 ædificationem impensos repetit l. pen. ff. locat. Gail. L. 2. Obs. 121. n. 15.
 etiam si ob canonem non solum Emphyteusi privetur, quoniam has 25
 impensas ex natura Contractus non tenebatur facere. Carpzov. P. 2.
 C. 18. Def. 12. n. 10. sq. Etsi autem fundus ita reddatur melior, canon 26
 tamen propterea augeri non debet. Carpzov. P. 2. C. 38. D. 22. add.
 Dn. Brunnem. Comm. Cod. ad L. ult. de Alluvion. 2. Viceversa quo- 27
 niam Vasallus Domino ea tenetur in feudo concedere, quæ sibi non
 nocent, & Domino profunt, V. Pistoris. P. 3. Q. 25. Dn. Eyben. Elect.
 Feudal. c. 12. §. 3. Existimaverim quoque, Dominum in fundo feudali

vel Emphyteutico quoque furnum ad necessitatem suam ædificare posse; hoc enim æquitatis est, ut concedat alteri, quod ipsi prodest, sibi vero nullum affert detrimentum *L. 5. §. 8 ff. de Aqu. plu. arcend.*

- 28 Ist hæc vero plena fruendi facultas cum usufructuario concessa non sit, quippe qui saltem Jus in re habet, non vero dominium, *L. 43. §. 4. ff. de furi. L. 25. ff. de V. S. add. Vincent. Filliuc. Quæst. moral. de Christ. Offic. Tom. 2. Tr. 31. c. 3. n. 57.* consequens est, ut nec ædificandi furnum Jus habeat *per l. 14. §. l. 13. §. 6. 7. & 8. ff. de Usufr.* quibus textibus non solum de novo extruendi, sed ædes quoque immutandi imo balneum faciendi facultas ipsi adempta est. Facit, quod concedens Usufructum, ad præsentem fundi faciem videatur respexisse; non autem, ut ad utilitatem suam immutet, permisisse. Itaque ad inco-
gitata, hujusmodi conventio extendi nequit *L. 9. §. 1. & ult. ff. de Transact. Carpz. P. 2. C. 34. Def. 19. n. 5.* quod si tamen privata necessitatis gratia furnus sit extructus, non animo lucrum ab aliis inde captandi, non putarem hoc Usufructuario denegandum esse, præcipue si in vicina non adesset furnus, quo commode uti posset; Et si ita ædificaret, ut
29 nullum ædibus usufructuariis inde metuendum periculum. Cæterum priori sententiæ non obstat [1] quod Usufructuarius proprietatem meliorare possit. *d. l. 13. §. 5.* nam acquisita servitute quoque fundus sit melior, eam tamen fundo usufructuario Usufructuarius acquirere
30 nequit *L. 15. §. 7. ff. d. t.* Nec obstat [2] *d. l. 13. §. 6.* ubi ædificia ad fructus percipiendos necessarios ponere ipsi permillum est; ad ea enim furnus referri nequit, quia ad fructum perceptorum usum iste perti-
31 net. Nec obstat [3] *d. l. 13. §. 5.* nam eam ex *l. 9. pr. d. t.* explico; ut lapidicinæ, cretifodinæ, arenifodinæ ad ea pertineant, quæ in fundo nascuntur, ea autem fundi Usufructu constituto recte comprehenduntur. Hoc tamen ad furnum applicari nequit, quoniam hic non ex ipso fundo provenit, sed tanquam adjunctum ipsi accedit; inter quæ magna est diversitas; ut hinc a diversis nihil concludatur *L. 10. C. de Probation. & l. 10. de Donat. inter Vir. & Uxor.* Sartum tectum tamen servare potest furnum tum per *l. 7. C. de Usufr.* tum quod in modum boni Patris. uti frui debeat *per l. 65. pr. ff. eod. & licet impensæ alias cum fructibus compensentur L. 48. ff. de R. V.* si quid tamen ultra, quam impendi debeat, hic erogatum est, a proprietario potest repetere, *d. l. 7. & ibi Dn. Brunnem. n. 2. Carpz. P. 3. C. 31. D. 9.*

Ufus-

Ufusfructus species est dotalium. Uxor enim post mortem ma-³⁴
riti certis ejus bonis utitur fruitur, Schneidev. *de Success. vir. & Uxor.*
n. 13. Carpzov. lib. 6. Respons. 55. n. 4. Struv. Synagm. 7. F. c. 14. Apb. 9.
quod itaque de Usufructu dictum, hic repeti potest, quæ enim de
genere dicuntur, de singulis quoque speciebus dici, necessum est,
arg. l. 7. §. 10. ff. de Pact. Nec obstant, quæ Carpz. *P. 3. C. 19. D. 6. n. 6. 3 5*
habet, nihil excogitari posse feudo similium, quam dotalium,
adeo ut quam plurimum æquiparentur & pro eodem accipiantur;
furnum vero ædificandi facultatem dum in feudo Vasallo competere
statui, sequi quoque videtur viduæ in dotalio istam potestatem
concessam esse, in similibus enim idem debet esse judicium *cap. 4. X.*
de Rescript. c. 2. vers. Sicut. X. de Translat. Episc. Verum loquitur;⁶
Carpz. *d. l. de Jur. Saxon.* quod tanquam statutum ita est interpre-
tandum, ut quam minime recedatur a Jure Communi *cap. 18. X. de*
Rescriptis & ibi Panormitan. & ut evitetur Juris Communis correctio
cap. 8. vers. Quia nobis X. de Consuetud. Gail. l. 2. Obs. 33. n. 4. Jure Comm.
itaque cum usufructuario ædificare non liceat, quemadmodum supra
ostensum, statutum vero hanc facultatem Viduæ expresse non con-
cedat, neque eadem Jure Saxon. potest competere, quod enim sta-
tutum non dicit, id nec nos dicere debemus *l. 64. §. 9. ff. Solut.*
Matrimon. Gail. *d. l. n. 2.*

Quid vero de fundo dotali dicendum: An Maritus in eo fur-³⁷
num potest extruere? Competit equidem ipsi quoque usufructus
pro oneribus Matrimonii in fundo dotali. *L. 7. ff. de Jur. dot. l. 20.*
C. eod. Carpz. lib. 5. Respons. 64. n. 1. pinguius tamen Jus habet
Usufructuario; inde Dominus dotis *arg. l. 1. C. de seruo pign. dat.*
manum. & ibi Dn. Brunnem. n. 1. pr. J. de Quib. alien. licet vel non l. 21.
§. 4. ff. ad Municipal. l. 30. C. de Jure dot. l. 9. C. de R. V. & res U-
xoris, suo arbitrio gubernare dicitur l. 8. C. de Pact. convent. Quam
ob causam statuo, marito in fundo dotali furnum extruendi
facultatem denegandam non esse, *per l. 7. §. 16. ff. solut. matri-*
mon. Cæterum etsi quod Usufructuarium attinet, de Jure Civili hæc³⁸
aliter sese non habeant, inspiciendos tamen hic mores locorum
tanquam optimos legum interpretes *l. 37. ff. de LL. esse, non diffiteor.*
Præterquam enim, quod multæ inanes tricæ hic appareant,
teste Dn. Brunnem. *ad l. 44. ff. de Usufr. n. 3.* Horum omnium
quoque est ea ratio, quod mutata forma usufructus non consistat,
Dn.

Dn. Brunnem. *d. n. 3* qua dubio procul altera est fortior, quod meliorem alterius conditionem quavis ratione liceat facere, *l. 13. §. 5. ff. de Usufr.* cui utique standum. Meliorem vero fieri Usum fructum 39 de *Usufr.* cui utique standum. Meliorem vero fieri Usum fructum furno extructo probatione egere non existimo, Vid. *Struv Syn. 7. F. C. 15. Aph. 16. Carpz. P. 3. C. 31. D. 1. Berlich. P. 3. Concl. 42.* ita enim non solus Ususfructuarius, sed Proprietarius quoque feudo melius uti 40 potest; Nec obstat, quod ita Jus acquirit Ususfructuarius ad repetitionem meliorationis, *Berlich. d. l. n. 15. sqq.* toties autem conditio alterius dicatur reddi deterior, quoties contra alium quis Jus in re vel ad rem acquirit *Eckold. Comm. ff. ad Tit. de Auctori. Tutor. §. 2.* facili enim negotio ad hoc responderi potest, intelligi illud oportere, si magnum subsit præjudicium, aut conditio Proprietarii hujusmodi 41 sumtus non ferat. Quin vero Ususfructuarius furno antea extructo utifruui possit, illud nec Jure Civ. dubium est, tum *per l. 7. §. 1. & l. 9. pr. ff. de Usufr.* quæ generales; tum quod iis quoque utatur fruatur, quæ ad voluptatem faciunt, *l. 9. §. 5. & l. 62. pr. eod. ff. d. 1. Dn. Brunnem. ad Wesenb. n. d. 1. Q. 8.* quanto magis igitur iis, quæ ad necessitatem & utilitatem.

Nondum transire ad alia possum, quin de Creditore & Curatore 42 subijciam pauca. Quod attinet itaque Creditorem, is in pignore quidem jus reale consequitur *l. 30. ff. de Noxal. Action. l. 19. pr. ff. de damn. infect.* inferius tamen hoc omni Jure in rem est, teste *Hahn de Jure Rev. cap. 2. Concl. 19.* quicquid igitur de Ususfructuario dici non 43 potuit, illud multominus de Creditore poterit intelligi. Et licet pactum Antichreticum adjectum sit pignori, quo utendi facultatem consequitur Creditor, *l. 11. §. 1. ff. de Pignorib. Franzk. eod. n. 47.* nondum tamen eo modo, quo Ususfructuarius utitur, etenim fructus certi debent usuris æquales esse nec eos excedere; secus ac incerti *Carpzov. 44 P. 2. C. 30. D. 41. sq.* Nec obstat, quod competat Creditori Actio contraria ad impensas repetendas, *l. 8. ff. de Pignor. Action. l. 7. C. eod. nam dd. ll.* loquuntur saltem de impensis necessariis, adeoque ad impensas utiles non sunt extendendæ, quas Creditor nisi voluntate Debitoris tacita vel expressa accedente facere non potest, *l. 25. ff. d. 1. Franzk. 45 Comm. D. Tit. de Pignorat. Act. n. 33.* Ex quibus satis patet; Jus furni extruendi Creditori in fundo oppignorato non competere; quod idem de Curatore bonorum quoque dicendum esse, non dubito

dubito. Etsi enim ille repræsentet personam Domini, Eckold. *Com. D. Tu. de Curat. bon. dand. §. 2.* hoc tamen intelligo saltem quoad Actiones excipiendas & movendas, quippe officium hujusmodi Curatoris in eo consistit, ut omnes Actiones exerceat, Carpz. *P. 3. C. 14. D. §. n. 3.* & ejusmodi Cura consistit in nuda custodia, Carpz. *P. 3. C. 15. D. 51. n. 3. & Def. 52. n. 1.* quod omne ratione singulari infavorem Creditorum potissimum constitutum est, & sic ad consequentias trahi nequid. *l. 23. §. 3. ff. de fideic. libertat. C. 78. de R. 7. in 6.*

Superest, ut de Colono dicamus: An tempore locationis furnum ⁴⁶ excitare possit? Pro negativa facit. (1.) *l. 15. §. 1. ff. locati Cond.* ubi refectio fundi locati refertur ad Locatorem, quando magis igitur, si de novo aliquid ædificandum (2.) quoniam Usufructuarius furnum nequit extruere, quo longe inferius Jus habet Conductor, cum nec res ipsi, sed saltem persona devicta sit. Verum expresse facultatem ædificandi non solum necessario, sed utiliter quoq; Colono facit *l. 55. §. 1. ff. d. 1.* accedit, quod impensas tam utiles quam necessarias repetere possit colonus *l. 7. §. 16. ff. solut. marim.* quare ab effectu ad causam quoq; arguendum. Ad *d. l. 15. §. 1. locat.* respondetur, eam intelligi, si conductor nolit reficere, tenetur enim huic locator usum rei præstare *l. 9. pr. & l. 33. ff. locat.* Quod alterum attinet, dico: Meliorem hic esse Conditionem Coloni, quam Usufructuarii; is enim pro mercede utitur *pr. 7. Locat. Cond. l. 23. ff. Comm. divid.* hic vero gratis & ex beneficio; favorabiliora vero sunt Jura titulo oneroso quam lucrativo acquisita & sic facilius quoque extendi possunt. *per cap. odia de R. 7. in 6.* De Tutore & Curatore ⁴⁷ multo magis affirmaverim, quoniam sunt loco domini *l. 27. ff. de Admistr. tut. l. 11. §. 7. ff. Quod Vi aut Clam.* imò loco Patris, Carpz. *7 Prud. Eccl. L. 2. Def. 47. n. 3.* quoad liberam nempe administrationem, Wesenb. *π. Tit. de Adm. Tut. n. 2.* & Utilitatem Pupilli Dn. Brunnem *Consil. 2. n. 12.* & sic extrucone furni prædium Pupilli vel minoris melius reddere omnino possunt. Ampliatur prædictum Axio- ⁴⁸ ma (III.) ut quilibet in suo furnum possit construere, etiamsi per tempus immemorabile ad alium furnum iverit, Rosenthal. *de Feud. cap. 5. concl. 25. n. 3.* Petr. Jacob. *Pract. Aur. Libell. de furn. n. 11.* Istius Domino enim nullum Jus quæsitum est, quo in futurum possit cogere, Borel. *de Magistrat. Edict. L. 4. C. 7. n. 28. & n. 31.* Jacob. de S. Georg. *de Feudis vers. Et cum Molendin. n. 4.* hinc quando queritur: An Subditorum aliquis, si per tantum temporis spatium isti ad Domini furnum Vol. III. Disp. XIV. C iverint,

- iverint, in suo furnum ædificaturus prohiberi possim? negantium sententiam merito amplectimur: cum Barthol. Cœpoll. *de serv. Urb. Prædior. C. 52. Q. 2.* Jacob. de S. Georg. *d. l. n. 5.* Boer. *Decif. 125. n. 4.* Quoniam ut supra dictum, ædificare facultatis naturalis est *l. 24. §. 7. ff. de damn. infest. l. 1. §. 11 ff. de Aqua & Aqu. pluv. arcend.* quam non utendo non amiserunt, cessaverant enim forte, quia nulluserat paratus ædificare furnum; vel non placebat eis ædificare & credebant semper sibi Jus duraturum, ut eleganter loquitur Petr. Jacob. *d. n. 11.* Accedit
- 49 quod re ad alterius furnum sit actus mære facultatis, quales etiam per mille annos præscribi nequeunt *l. 2. ff. de Viapubl. Camill. Borell. L. 4. C. 7. n. 29. §. 7.* Boer. *Decifon. c. 125. n. 5.* consistunt enim in mera voluntate & sic infinitatem continent, qualia sunt impræscriptibilia, Borell. *d. l. n. 30.* Denique ejusmodi prohibitiones tendunt ad utilitatem Dominorum privatam, adeoque ambitiosæ sunt, nec fieri possunt. *l. 4. ff. de decret. ab Ordin. fac. Borell. d. l. n. 24.* Et in terminis facultati ædificandi præscribi non posse asserit per *l. 9. ff. de S. U.*
- 50 P. Gail. *L. 2. Obs. 69. n. 9.* Et hæc procedunt, etiamsi quis furnum non utilitatis suæ, sed quæstus gratia, ut panem in eo coctum incolis vendere possit, extruxerit. Koch. *Tract. de Jure Vicin. c. 5. n. 15.* quod tamen
- 51 de Pistoribus intelligo, quorum Collegia licita & approbata habentur in Republ. *V. L. 2. & 5. aliasque. Cod. Theodos. de Pistorib. & catabolensibus* & hinc facultas coquendi panes non amplius naturalis est, sed
- 52 speciali lege huic collegio cepit competere. *V. l. 7. C. Theod. d. l.* Imo eousque hoc extenditur, ut licet Dominus habeat Jurisdictionem, tamen novi furni extruccionem subditis suis prohibere nequeat, Boer. *d. Decif. 125.* neminem enim sua potestate in alterius præjudicium abuti
- 53 convenit: Non obstat; quod vetus consuetudo immutanda non sit *l. 7. C. de Servit. & Aqv.* non enim est hæc consuetudo, utpote quæ in rebus mære facultatis non inducitur. Jacobinus de S. Georg. *d. l. n. 4.*
- 54 Ampliator præcedens Axioma [III] Ut liceat in suo furnum extruere, etiamsi alius cum furnis investitus esset, Cravet. *Conf. 871. n. 6.* Quid operetur hæc clausula: *cum furnis &c.* in literis investiturarum, dicam inferius. Quod præsentem ampliationem attinet, ejus rationes
- 55 hæc sunt: [1] Quoniam omnis investitura intelligitur salvo Jure tertii *l. 8. ff. de Aqu. & Aqu. pluv. arc.* Cravet. *d. l. n. 8.* Rosenthal. *de Feudis cap. 6. Concl. 68. n. 8.* Gail. *L. 2. Obs. 1. n. 14.* Princeps enim omnes subditos

ditos pari dilectione censetur prosequi, itaque uni quicum concedendo idem alteri non videtur voluisse adimere; maxime cum hoc casu verbis usus sit generalibus; potuisset enim facile verba certa invenire, quo minus necessum fuisset, ledere Jus tertii. Cravett. *d. l. n. 8.* (2) Supra dixi § 6 ex *l. 5. ff. de J. & J.* adificationem esse Juris Gentium, ea vero quae Juris Gentium, Princeps mutare vel adimere nequit, Cravett. *d. l. n. 9.* Jus G. enim facti Principis potentius est *arg. l. 17 ff. de pen.* Nec obstat, in- § 7 clusa persona Vasalli exclusos esse ab hac facultate subditos *l. 12. ff. de Judic.* quando enim in genere permissorum versamur, unius inclusio alterius exclusio esse nequit. Cravetta *d. l. n. 7.*

(V) Ampliatur praecedens Axioma, ut in suo quilibet Jus furni § 8 habeat, etiam testator duobus heredibus institutis alteri fundi partem cum furno, alteri vero alteram sine furno reliquerit. Casum talem recenset Pileus Modicens. *Decision. Jur. Controv. Q. 36.* non enim potest non licere heredi quod defuncto competit, quippe cum quo una persona heres censetur *Nov. 43. c. 1.* competiisse vero hoc defuncto ex antecedentibus satis patet. Et deinceps prodest etiam extractio furni heredi, in suo vero quilibet facere potest, quod sibi proficuum est *l. 1. §. 12. & l. 2. §. 5. ff. de Aqu. & Aqu. arc.* ut taccam, rem non amplius defuncti, sed heredis jure censerit, ut sic suarum rerum liberum moderamen & arbitrium ipsi merito relictum esse debeat *l. 21. C. Man- 59 dat.* Nec obstat (1) quod in altera parte fundi Defunctus longo tempore furno usus non fuerit, rebus enim suis uti vel non uti actus merae facultatis est, cui nec per immemorabile tempus praescribi potest, *sape d. l. 2. ff. de Via publ.* Accedit, quod heredes rebus hereditariis aliter uti possint, ac defunctus usus est, *arg. l. 11. ff. fin. regund. [2]* Quod 60 Testator uni concedendo furnum alteri eundem denegasse videatur; dico enim (1) quemadmodum concessio furni nemini prodest, sic ejus omisso quoque heredi nequit nocere; furnum namque adificare vel non adificare non a concessione aut prohibitione defuncti pendet, sed est facultatis naturalis. (2) Versamur hic in casu, ubi expresse in fundo hereditario furnum extruere heres prohibitus non est, nemo vero jure suo privandus, ubi hoc expresse tantum non reperitur. Adeoque licet Voluntas Testatoris pro Lege alias sit observanda *Can. 4. Caus. 13. Q. 2. l. 1. C. de S. S. Eccl.* hictamen non adest hujusmodi voluntas Testatoris, nec ex divisione inter liberos talis prohibitio praesumi potest, cum omnes § 9 potius

potius æqualiter dilexisse præsumatur nec voluisse in dubio alterum altero magis gravare [3] Accedit favor ultimarum voluntatem qui non patitur, ut in odium heredem retorqueatur, quod in eorum favorem introductum est *l. 6. C. de LL. Cap. 61. de Regul. Jur. in 610.*

61 (VI) Ampliatur, ut in suo quilibet ædificandi furnum facultatem habeat, etiam si diversa Prædia possideat. Horum singulorum enim ratione pro diversa prædia habetur, arg. *l. 22. ff. de his quibus ut indign. l. 26. C. de Administrat. tut.* quicquid igitur in suo singulis competere supra ostendi, illud huic quoque in singulis licere existimo. Namque ab utilitate ex re sua resultante excludi Dominus non debet, arg. *l. 1. verb. Quæ enim Invidia §. per quas persec. cuique acqu.* Et procedit hoc non solum, si in diversorum locorum, sed etiam si in ejusdem Urbis vel Pagi prædiis novos furnos quis velit extruere. Favorem enim iste meretur, qui utilitatem hominum multis modis promovet. Quod si autem hoc ita se habet, multo magis id verum est, quod, si Histor. vel in dotem acceperit domum cum furno, aut ex hereditate talis ipsi obvenerit, & hunc & eam, quem antea habuit, retinere possit. Inducta enim est ejusmodi dispositio vel dotalis vel testamentaria ad ejus augmentum, non debet itaque operari diminutionem *l. 29. §. 1. ff. de Milit. testam. l. 4. C. eod.* Neque enim cogi potest, ut vendat furnum alterutrum; venditio coacta enim non tenet, sed rescindenda est *l. 1. C. de Rescind. Vend. Franzk. ad Tit. de Contrab. Emi. Vend. n. 84.* itaque multo minus ab initio ad vendendum cogi debet per *l. 11. C. de Contrab. Emi. Vend.* maxime cum non subist vel utilitatis publicæ favor vel alia limitationis ratio, quales recenset Dn. Brunnem. *Cod. ad d. l. 11. n. 2.* Statuta tamen locorum hic attendenda dixerim, quippe quæ hujusm. naturalib. facultatib. toto die derogant.

62 Quid dicendum vero, si alii quis successerit, cui Jus habendi furnum non competiit, an & huic censeatur esse denegatum? Distinguendum puto, an prohibitio alteri facta sit intuitu habito ad solam personam ipsius an ad prædium. Priori casu quoniam prohibitio est personalis, personam prohibiti non egreditur *§. 6. f. de J. N. G. C. l. 12. §. 1. ff. de Precar.* sed cum persona, interit *l. 196. ff. de R. J. alterius odio enim neminem gravari Jus nostrum patitur can. 3. Causa. 16. Q. 6. §. cap. 2. de R. J. in 6.* Quamvis enim heres cum defuncto censeatur esse persona eadem *Nov. 48. c. 1.* tamen hæc limitationem patitur in juribus personalibus. Posteriori vero casu,

casu, quoniam prohibitio rei cohæret, cum ea quoque ad Successorem transit *l. 23. ff. de op. nov. Nunciat. l. 18. §. 2. ff. de Pignorat. At.* & sic furnum ædificandi facultas Successori non competit, non enim successori licet, quod Autori suo non licuit, *l. 11. ff. de divers. & tempor. Præscript.* ne ita melioris Conditionis sit successor, quam fuit Autor ipsius. Ea vero, quæ in Antecedentibus dicta, ne dubii multum relinquant, in sequentibus ita declaranda existimo. Dictum est *n. 6.* Jus furni in suo cuilibet competere. Videtur illa facultas collegiis & singulis esse æqualis; & illis quidem speciali Juris concessione magis confirmata, his vero a Natura relicta est. Ordo enim Pistorius non nostris tantum temporibus, sed ante plura jam secula tam in Urbe Roma *L. 3. Cod. Theodof. de Pan.* quam Constantinopoli *L. 3. Cod. Theod. de frumentar. Urb. Constantinop.* receptus fuit; quorum nec officium circa aliud, quam panem coquendum versabatur *l. 2. Cod. Theod. de frum. Urb. Const.* Nec defuit ratio recipiendi hoc Collegium, Necessitates & usus humani, Perez. *ad Cod. Tit. de Pistoribus n. 7.* ubi *n. 8. sq. 65* ex Mornac refert, in Gallia esse Panificii Magistrum in aula Regia, qui in omnes Pistores Urbis Parisiensis Jurisdictionem habeat. An vero ista receptio Naturalem hanc facultatem restringat, Questionis est? Certe pro libertate semper est præsumtio *l. 8. & 9. C. de Servit. & Aq. 67* adeo, ut in eum, qui in Jure singulari se fundat, onus probandi rejiciat Carpzov. *P. 2. C. 41. D. 18. n. 3. & L. 1. Respons. 67. n. 15. sqq.* est enim præsumptio non hominis, sed Juris, Menoch. *Vol. 4. Conf. 395. n. 2.* Accedit, quod pifendorum & vendendorum panum facultas etiam recepto Pistorum Ordine unicuique non permiffa modo, sed etiam commendata esse debeat, Carpz. *d. l. 1. Respons. 41. n. 19.* quanto potius igitur facultas ad suam suorumve utilitatem ædificandi furnum; cui enim licet, quod plus est, non debet denegari illud, quod est minus, *cap. 53. de R. 7. in 6.* Ut taceam, si ad suum quæstum trahant Pistores furnorum ædificandorum facultatem, monopolium emergere, quale tamen sub gravi poena prohibitum est. *L. Un. C. de Monopol. R. 7. de Ao. 1526. §.* Item nach dem die Monopolien. *de Ao. 1529. §.* Item nach dem die Monopolien. *de Ao. 1530. §.* Und nach dem etwa. & alii plures. *V. Carpz. d. Resp. 41. n. 7. sqq.* Nec obstat (I) Inclusionem anius exclusionem esse alterius; ad illud enim jam supra responsum est. (II) Concessionem Pistoribus factas ultra Jus comm. aliquid operari debere *cap. 30. X. de Privileg.* (1) enim concessionem hujusmodi non debent

- quicquam operari in alterius præjudicium *cap. 2. X. de Religiof. domib. cap. 2. X. de Ecclef. edific. & (?)* Operantur satis, dum Collogium ipsi constituere possunt & panificii exercendi publicam facultatem acceperunt, licet ea concessio non trahatur ad aliorum exclusionem a furno
- 72 edificando. Sola igitur receptio Ordinis Pistorii facultatem naturalem non restringit; Deinde dictum; in suo cuilibet hanc facultatem competere; quod ita tamen intelligendum; ne vicino damnum immineat. Hinc furnus a pariete vicini minium unum pedem abesse debet, ne per minium calorem murus torrendo debilitetur, *l. fn. ff. fin. Regund. Cæpoll. de Servit. II. P. C. 50. Q. 6. C. 51. Q. 2. C. 33. Q. 2. Koch de Jure Vicini. cap. 5. n. 13.* Aliter Tholosan. *Synt. Jur. Univ. L. 18. c. 22. n. 7.* statuit: pristinum a domo & furno Vicine sex
- 73 pedes se jungi oportere ob incendiiorum periculum. Sed recte hic statuta & consuetudines locorum esse attendendas ait Du, Brunnem. *ad*
- 74 *d. l. f. ff. fin. regund. n. 3.* Et sic Jure Saxon. furnus a sepihus vicini trium pedum spatio distare debet; per verba Weichb. Art. 122. *Bäcköfen / Feimlichkeiten und Schweinköbeln sollen drey Fuß von dem Saun*
- 75 *stehen.* Imo prohiberi quis plane potest, ne contra parietem Vicini furnum ædificet, quando incendii metus subest *l. 13. ff. de S. U. P. Tholosan. d. l. 4. c. 7. n. 14.* aut Vicini Murus debilis est *l. 8. §. 5. ff.*
- 76 *Si Servit. Vindic.* Quilibet tamen juxta Vicini Murum parvum quendam murum potest construere, eique furnum apponere, modo murus proprius in Vicini non hæreat. *l. 19. §. 1. ff. de S. U. P. Koch. d. n. 13.*
- 77 Ratio. *in d. l. 8. §. 5. Si servit. vind.* Idem obtinet, si paries communis sit,
- 78 Cæpoll. *d. l. C. 51. Q. 3.* In fundo vero communi ne Socius furnum extruat, obstat ratio *L. 28. ff. Comm. divid.* quoniam in pari causa melior est ratio prohibentis *add. cap. 56. de R. 7. in 6. & ita tenet Cæpoll. d. l. cap. 51. Q. 1.*
- 79 nisi fundus illè ad furnum sit deputatus. *Id. Ibid.* Existimaverim tamen, contrariam Sententiam æquiore esse, ex ea ratione, quoniam socius in re communi etiam invito altero Socio facere potest, quod sibi prodest, alteri vero non nocet. Dn. Brunnem. *ad d. l. 28. ff. comm. Divid. n. 9.* Non potest vero nocere alteri socio furni extractio, quippe qui facile locum invenire potest, ubi socius in usu fundi non impediatur, nec etiam fumus frugibus obsit, aut in ædes ascendat; alteri
- 80 vero socio prodesse maxime potest. De fundo serviente verum est, quod in eo furnum extruere non liceat, quoniam dominium directum hic restrictum est, ut in eo nihil possit fieri, quod usum servitutis impediatur,

pediat, l. 9. ff. Si servus vindic. l. 21. ff. de S. U. P. quod tamen intelligo, si totus fundus serviat, non si pars ejus. De eo qui in vicinia ædificat & I furnum, quaeritur an prohiberi possit, si alteri commodum aliquod propterea decessurum sit? Pro affirmativa videtur facere (1) quod 82 ad Emulationem ita videatur ædificare, Gail. l. 2. Obs. 69. n. 29. Mascard. de Probation. Vol. 2. Concl. 621. n. 13. Emulatio enim inter Vicinos plerumque præsumitur, Mascard. d. l. n. 7. in æmulationem vero vicini ædificare prohibitum est l. 1. §. 11 ff. de Agr. & Agr. pluv. arcend. Richter Part. 1. Conf. 55. n. 2. (2) quod humanæ societatis vinculum non 83 permittat, ut alteri simus damno & nocumento l. 38. §. Constitutum ff. de R. V. Gail. d. l. n. 29. Mascard. d. l. n. 5. (3) Quod in suo ædificandi 84 facultas competat quidem singulis, ita tamen ne deterior fiat fundus alterius d. l. 1. §. 4. & 11. ff. de Agr. & Agr. pluv. arcend. Verum prohiberi eum non posse obsequentem rationem statuo (1) quod omnis 85 ædificans ad suam utilitatem ædificare censetur, Gail. d. l. n. 30. non enim ad Emulationem, sed ut suo Jure utatur, in fundo proprio quis ædificasse præsumitur Mascard. d. l. n. 1. itaque alleganti æmulationem onus probationis incumbit, Gail. d. l. n. 31. Mascard. n. 31. Richt. d. Conf. 55. n. 7. [2] quod ob solam lucri decrefcentiam vicino nullum 86 Jus prohibendi tribuatur, Richter. d. l. n. 29. [3] quod dolo non faciat 87 ille, qui suo Jure utitur l. 55. ff. de R. J. Gail. d. l. n. 11. ad contraria respondeo, (1) Omnem Emulationis suspicionem excludi, modo aliqua 88 ædificantis versetur utilitas. Richter. d. l. n. 32. (2) Verum illud esse, si 89 principaliter eo animo, ut noceat, ædificet, nihil inde laturus, quam ut officiat, Gail. d. l. n. 12. Richter. d. l. n. 6. Carpzov. P. 2. C. 41. D. 11. quod ad (3) quoque responderi potest. Qui in fundo publico ædificat furnum, 90 eum publicis utilitatibus destinasse videtur tum ob §. 30. J. de R. D. & l. 7. §. 12 ff. de A. R. D. add. Carpzov. P. 3. C. 31. D. 10. & L. 1. Respons. 100. n. 4. tum ob favorem publicæ utilitatis, quæ privatæ semper est præferenda, Nov. 7. c. 9. §. 1. Viceversa si Universitas fundo publico furnum 91 fuerit, illius usus etiam omnibus censetur communis esse l. 6. §. 1. ff. de R. D. & §. 6. J. cod. ibique Schneidvv. n. 2. accessorium enim sequitur principale l. 19. §. 13. ff. de Aur. & Arg. legat. l. 23. §. 3. ff. de R. V. & cap. 42. de R. J. n. 6. & in ædificatum cedit solo §. 29. 7. de R. D. Hactenus de- 92 claravi Axioma nostrum; subjiendum nunc, quibus modis facultas ista naturalis restringatur. Inter eos sequentes præcepti sunt: (1) Statutum. Statuta enim, quibus certus modus ædificandi præscri-

- præscriptus est, ad unguem servanda sunt. Gail. d. l. 2. Obs. 69. n. 60.
- 93 Dicit autem Jacobin. de S. Georgio *alleg. supr. loc. n. 3.* Statuta hujusmodi saltem valere, si quæstus ex furno redeant in utilitatem publicam non vero, si in bursam Domini privatam. Sed neutro casu Statutum hujusmodi valere contendit Boerius *Decis. 125. n. 6.* Quoniam alias semper subditi ad furnum Domini tenerentur ire. Et licet per ejusmodi Statuta nec magnum lucrum accedat Domino, nec in subditos multum incommodum derivetur; vereor tamen, ne praxis locorum passim reclamet. Debent vero hujusmodi statuta a Magistratu profecta esse; quippe qui facultatem statuta secundum Jus commune & præter illud, qualia hæc sunt, & laudantur Uratislaviae & Lipsiæ extare a Klock. de *Erario l. 2. c. 14. n. 4.* condendi habet, Dn. Brunnem. ad l. 9. ff. de *J. & J. n. 1. §. 9.* Ne itaque præter Ordinem Pistorium furnos quis domi habeat, Collegium istud prohibere nequit; licet enim hoc quoque Collegium statuta de rebus artis suæ condendi potestatem habeat, arg. l. fin. C. de *Jurisd. & l. 2. §. fin. C. de Constit. pecun.* Dn. Brunnem. ad *Wesensbec. iii. de LL. Q. 8.* tamen non alios nisi Collegiatos ea ligant nec monopolium ea possunt introducere, Dn. Brunnem. d. *Q. 8.* quod tali casu tamen fieret, si soli Pistores Jus furnorum ad se traherent (II.) *Consuetudo.* Tholosan. *Synt. Jur. Univ. 6 l. 18. c. 22. n. 8.* Possunt enim Domini subditis ex consuetudine Jus furni banarii imponere, ut ad alium furnum non eant, quam Domini. Tholosan. d. n. 8. Et hujusmodi Consuetudines in Regno Neapolitano vigere, testis est Borel. d. *sapius lib. 4. c. 7. n. 7. seqq.* licet eam irrationabilem dicat esse ex *cap. 69. X. de Appellat.* Johann. Francisc. 97 Balbus de *Præscript. P. 4. P. 5. princ. Q. 5. n. 3.* (III.) *Prohibitio*, si in ea acquieverint prohibiti, Borell. d. l. n. 11. Boer. d. l. n. 5. Petr. Jacob. *Præctic. Aur. libell. de Furno. n. 6. 11. & 13.* Rosenthal. de *Feud. c. 5. concl. 25. n. 3.* post prohibitionem enim & Cessationem amittitur quasi possessio liberatis & acquiritur quasi possessio servitutis. Jacob. d. l. n. 11.
- 98 Et ita intelligendum, quod in antecedentibus de Statuto & Consuetudine dictum est. Sic enim Statuto demum hanc facultatem restringi posse, si ejus prohibitioni acquieverint prohibiti, testis est Boer. d. l. n. 976. *circa. fin.* Pari ratione ac Consuetudo non inducitur tacito consensu ejus, ad cujus furnum Universitas per longum tempus ire solita est, licet eadem Consuetudinem possit introducere, ut iste teneatur pati accepto aliquo furnagio in ipsius furno panes decoquere; Universitas

fitas enim non persona, singularis inducit tacito consensu consuetudinem. Jacob. *d. l. n. 12.* Quamvis vero hic consensus post prohibitionem non amplius liber sed coactus sit, talem tamen sufficere ad consuetudinem inducendam statuit Boer. *d. n. 6.* Sufficit autem majorem partem majorem partem esse prohibita, modo omnes cessaverint. Jacob. *d. l. n. 8.* & *n. 13.* Borell. *d. l. n. 13.* Et tutius facit dominus, si judiciali Autoritate prohibeat, ut ita a violentia susceptione immunis sit, Borell. *d. l. n. 14.* (IV.) *Pactum*, quo placuit, ut dominus alicujus loci unum saltem furnum habeat & pro ejus usu certum censum exigere queat. Tholosan. *Synagm. Jur. Univ. d. l. 18. c. 22. n. 8.* (V.) Ad Jus Saxonicum potissimum pertinet, daß ein Becker / der ein Haus kauft / keinen Backofen dahin setzen darff / wo zuvor keiner gestanden. Glossa ad Weichbild. *Art. 123. n. 2. C. 14. D. 53. n. 4. & sqq.* Statuta enim recepta esse non presumuntur, nisi recepta probentur; maxime eum a Jure Comm. hoc statutum abeat, ex quo tamen semper statuta interpretanda. Gail. *l. 1. Obs. 50. n. 8.* modo extructio furni ita fiat, ne incendii periculum inde imminet vicinis. Quod si enim ex opere ruinoso vicinus jus ad cautionem de damno infecto infecto exigendam consequitur *l. 1. ff. damn. infect.* quis idem juris non esse diceret in furno periculoso. Ab his ulterius progredior ad

CAPUT III.

De

Modis Adquirendi Jus Furni.

SUMMARI A.

Quare hic agatur de modis acquirendi? *n. 1. sq.*

Primus modus Acquirendi est Investitura. *n. 3.*

An & qua ratione Investitura recte dicatur esse modus acquirendi Jus furni? *n. 4. sqq.*

Quam per Investituram hoc Jus

Vol. III. Disp. XIV.

aliis possint concedere? *n. 9. seqq.*

Quomodo interpretanda hac Investitura & de Effectu ejus. *n. 14. sqq.*

Quid in liberis Investitura denotet

Clausula cum furnis. *n. 22. sqq.*

An furni quoque comprehendantur,

si scydam cum Pertinentis concessum sit? *n. 28.*

D

In Invest.

In Investitura respiciendum est ad voluntatem Investientis & Preces Impetrantis. n. 32.

Secundus modus acquirendi est Privilegium n. 33.

Jus Furni in Privilegio sub generali concessione non venit? n. 34. sq.

Privilegium hoc casu ex Patientia & Scientia Principis interpretationem accipit. n. 37.

Tertius modus acquirendi est Præscriptio. n. 38.

Quaratione Præscriptio ejus acquirendi modus dicatur. n. 39. seq.

Quanto tempore præscribatur. n. 42. seq.

An servitus discontinua sit Jus furni? n. 46. seqq.

Antitulus in hac Præscriptione requiratur, & quid loco ejus sit? n. 48. seq.

An b. f. requiratur? n. 51.

Universitas quoque in Domini furno Jus per præscriptionem sibi potest acquirere. n. 52.

Pistorès non possunt hoc jus per Præscriptionem acquirere. n. 53.

Quartus acquirendi modus est Conventio. n. 54.

An ialem Conventionem subditi cum Domino inire possint? n. 55. seqq.

De conventione, qua dominus pro certa mercede furnos tenetur aptatos & habiles præstare. n. 58. sqq.

Qui ex conventione facultatem edificandi furnum impetravit, pro certa pensione tenetur ad eam, etsi tabernam extruxerit. n. 63.

Conventio inter Privatos de Jure furni qualem servitutem producat? n. 64. seqq.

Furnus quale prædium? n. 71.

Inspicit debet Conditio & Jus ejus, qui Jus furni promittit. n. 72.

Qui permittit alios edificare furnos, quod non potest, tenetur ad destrutorum interesse. 73. seqq.

Quando Pistor tenetur pro certo pretio panem pro certa familia coqueri, an ea aucta vel minuta augetur quoque vel minuat pretium? n. 76. seqq.

Hoc casu si filii separatim incipiant habere, pro singulis coquere Pistor non tenetur. n. 81.

Quomodo locare possit is furnum, cui sub hac lege idem concessus, ne alii eundem concedat. n. 82.

Quandoquidem præcedenti capite prolixè expositum est, Jus furni naturalis facultatis esse, & in suo cuilibet competere, visum est frustra Caput de Modis acquirendi Jus furni constitui, cum ea quæ sunt facultatis naturalis, regulariter omnibus inesse præsumantur, arg. l. n. §. i. ff. de A. E. & sic acquisitione opus non habeant; quippe per quam vel aliorum res in nos derivamus, vel in medium expositas apprehendimus & nostras facimus, V. Pufendorf. de J. N. & G. l. 4. c. 6. §. 1. attamen eodem capite dictum est

est, quantopere facultas illa naturalis restricta sit, ut hinc non possit multis in locis competere, nisi expresse acquisita doceatur. Agendum igitur hic de modis acquirendi necessario fuit; inter quos (1), se sinit *Investitura*: Describitur ea, quod sit solennis feudi traditio, a domino vere vel fide facta, Dn. Praeses *Exam. Jur. Feud. cap. 12. Q. 3. add. Struv. Synagm. Jur. Feud. cap. 8. Aphor. 2. Alias ex 2. F. 2.* dicitur possessio feudi, V. Rosenthal. *Synops. Jur. Feud. cap. 8. Concl. 1. n. 4.* Zafius *Epitom. Feud. P. 6. n. 1.* effectu pro causa sumpto. Libor. Hattysfer. *Analyt. Jur. Feud. c. 9. p. m. 113.* Quicquid ejus sit ad Jus Furni investitura non videtur pertinere; quippe quod proprie feudum non est, cujus inter alios acquirendi modos est Investitura 2. F. I. ita, ut sine ea feudum non possit constitui, Zafius *p. 6. n. 9.* Rosenthal. *c. 6. Concl. 1. Gloss. c. 5. quos ibi allegat.* Veruntamen salva res est; licet enim feudum non sit Jus furni; in feudum tamen dari potest; quemadmodum omnes aliae res incorporales, Zafius *Epit. Feud. p. 4. n. 20.* Struv. *Synagm. Jur. Feud. c. 2. Aph. 3. n. 5.* (2) Relatum est supra *c. 1. n. 20.* Jus furni inter minora Regalia, ea autem conferuntur per investituram Struv. *Synagm. Jur. Feud. c. 6. Aph. 13. n. 9.* Et (3) negatur ad Feudum solum pertinere investituram; generaliter enim modum acquirendi significat. Knichen. *de Vestit. Pat. p. 3. c. 4. n. 92.* & ap. veteres promiscue pro traditione usurpari, testis est Dn. Eyben. *Elect. Feudal. c. 5. §. 5.* qui propterea Investituram allodialibus perinde ac feudalibus tribuit *d. c. 5. §. 2. §. 6.* & ut ab invicem discernantur, secundum jura feudalia agentes suam per vocem *to* Feudalem determinare, monet Magnific. Dn. Rhetius *Comm. J. F. L. 1. tit. 3. p. 162. n. 9.* Igitur potest Juri furnorum quoque Investitura competere; quod tamen ita intelligendum est, si per prohibitionem aut Consuetudinem illud facultatis naturalis esse desierit, & uni competere coeperit; qui aliis deinde per Investituram idem conferre queat. Unde quoque manifestum redditur, hunc modum regulariter non inter aequales locum invenire, sed qui est superior, alteri inferiori per Investituram Jus furni concedit; infeudatio enim ratione rei infeudatae qualemcunque infert subjectionem. Struv. *Syn. J. F. c. 11. Aph. 2. n. 1. verb. aliquali Vasalli subiect.* (licet non perpetuo hoc ita se habeat, sed aliquando exempla extent in contrarium.) Qui igitur potestatem habet prohibendi alios, ne in suo furnum aedificent, ille de Jure Furnorum investire potest; Prohibere autem regulariter sibi subiectos quis potest, ergo quoque subditos dominus

- de Jure furnorum regulariter investire potest; Quo ipso hujus Juris concessio ab aliorum rerum infeudatione differt; ea enim extra territorium constitutis in feudum dari possunt, unde non statim subditus est, qui est Vasallus, Struv. *Syn. J. F. c. 8. Aph. 6 n. 9* Rosenthal *c. 5. Concl. 14. n. 2.* sed multum inter Vasallum & subditum interest, Dn. Rhetius *d. Comm. p. m. 128. n. 13.* Mynsing. *Obs. 12. Cent. 1. & Obs. 92.*
- 11 *Cent. 4.* Extraneus vero ab eo Jus furni per investituram acquirere, necessum non habet, cujus potestatem non agnoscit; cum nec a tali prohiberi possit, quo minus in suo vi facultatis naturalis furnum extruat. Extra territorium enim & superior pro privato habetur. *l. f. ff. de Jurisd. l. 239 §. 8. ff. de V. S. Clement. Quamvis de For. competent. Gail. de P. P. l. 1. c. 16. n. 23.* quo casu in aequalem nullam potestatem habet, *l. 4. ff. de Recept. l. 13. §. 4. ff. ad SCT. Trebell.* & per consequens non potest efficere, ut ad extruccionem furni ejus concessio sit necessaria.
- 12 Pendet enim hic acquirendi modus a prohibitione promiscuæ furnorum extruccionis; prohibere vero non potest, qui non & cogere; cogere autem nisi sibi subiectum nemo potest; & viceversa, nec a coactione illa eximere, nisi qui istud vinculum injecit. Nisi velis dicere, posse extraneum de Jure furni ita etiam investiri, ut veniat, & in investientis furno panes coquat: Quemadmodum simili ratione jus pasceendi, lignandi & alia concedi alteri possunt, ut in concedentis fundo exerceantur; At vero dubito, an aliquis ita Jus furni velit consequi, ob difficultatem exercitii, cum grave sit de domo ad domum nedum de pago in pagum aut de territorio in territorium panes transferre. Aut si tali modo sibi quispiam hoc jus acquisiverit, possit illud in modum servitutis competere, quemadmodum quoque Jus pasceendi & lignandi est servitus, si in fundo suo alter me teneatur pati pascere, aut lignari. *l. 3. & l. 4. ff. de S. R. P. §. 2. J. de Servitutibus russ. & urbi. prad. V. Cœpoll. de S. R. P. c. 9. Schneidevvin. ad d. l. J. de Servit. russ. Prad. n. 28. seqq. Koeppen l. 1. Obs. 77. n. 29. seqq.* Quaritur vero de effectu hujus Investituræ & quid in investitum ea transferat? Duplicem Interpretationem Investitura furnorum recipit; alteram ut denotet, furnum quo Dominus hactenus usus est, cum feudo in Vasallum translatum esse; alteram, ut ex literis Investituræ manifestum fiat, Jus furni pertinere ad Regalia. Cravett. *Conf. 801. n. 1.* Quo priorie casu nullum dubium est, quin omne Jus investientis in investitum transeat; Successor enim quilibet. Autoris sui Jure utitur. *l. 149. l. 175.*

l. 175. ff. de R. J. l. 2. §. 20. ff. pro Em. §. 8. J. de Usucap. nec meliori, ne sit melioris conditionis, quam author ejus, a quo causam habuit l. 54. ff. de R. J. nec deteriori, quicquid enim Autorejus potuit, potest quoque successor, cum eadem quodammodo cum isto persona sit; Nov. 48. pr. Unde si potuit Antecessor cogere, ut in suo furno panes i 6 coquant subditi; hic quoque potest cogere; hoc enim proprium est Successorum, ut imitentur Prædecessorum suorum vestigia, Decian. Respons. 25. n. 68. Similiter si a Prædecessore facultas utendi furno certis 17 personis per conventionem constituta sit, illi quoque teneri stare successorem; cum prædecessoris factum præstare teneatur, l. 14. C. de R. V. l. 24. C. de Donat. l. 10. C. de Solut. nec contravenire illi queat l. 114. §. 15. ff. de Legat. 1. l. 7. C. de Bon. Aut. Jud. possid. Nec obstat (1) quod ante 18 dicta regula saltim de iis intelligatur, qui Jure hereditario succedunt, quemadmodum post allegatos a se intelligit, Carpz. p. 2. c. 48. Def. 3. n. 2. seqq. add. Dn. Brunnem. Comm. Cod. ad d. l. 14. de R. V. n. 4. seqq. (2) Quod resoluto Jure dantis resolvatur Jus accipientis l. 31. ff. de Pigno- 19 rib. l. 3. ff. Quibus mod. pign. vel hypoth. solv. Respondeo enim (1) quod 20 ex contractu Jus quæsitum sit parti alteri. quod ipsi non est auferendum per l. Nec Avus. 4. C. de Emancipat. l. f. ff. de Pact. l. 53. ff. de Jud. l. 11. ff. de R. J. §. f. 7. de his qui sui vel al. fur. sum. Accedit, quod in dubio quilibet pro successoribus contradixisse præsumatur, licet eorum non fuerit facta mentio. l. 13. C. de Contrah. & Comm. Stipulat. & ibi Dn. Brunnem. n. 6. & Consil. 143. n. 2. quælibet enim conventio censetur esse realis & sic ad successores transitoria l. 7. §. 8. ff. de Pact. l. 46. ff. eod. l. ff. de Prob. n. Gail. l. 2. Obs. 2 n. 10. dum vero realis, rem quoque afficit, quæ eum suo onere ad quemvis transit. l. 23. ff. de Oper. Nov. nunciat. Cravett. Consil. 217. n. 5. Ex quibus etiam ad [2] responderi potest, 21 intelligi illud saltim de concessione personali quæ eum persona expirat; non vero extendendum esse ad Jus ex Conventione quæsitum, quod facto successoris mutari nequit. Hinc si ad vitam aliquis istam facultatem concesserit, morte expirat, nec obligat successores Nov. 22. c. 10. Quando vero literis investituraum inserta est Clausula, cum fur- 22 nis; fundus vero iisdem carere deprehenditur, quæritur: An ea ver- 23 ba potestatem faciant, de novo furnos extruendi? Negant hoc Casar. Ursillus Addition ad Asslichi Decision. 388. n. 4. & Decis. 334. n. 6. Camill. Boreil. de Magistrat. Edict. Lib. 4. c. 7. n. 51. Johan. Petr. Surdus Consil. 327. n. 24. Dispositio enim non extenditur ad futura, sed præsentia 24 saltim.

- faltim includit *l. 69. & l. 77. ff. de Contrab. emt. Surd. d. n. 42. seqq.* Itaque Urfillus *ad. l. eam clausulam* intelligit ita; Si qui sunt; h. e. si recte assequor, ut non solum uti furnis possit, sed collapsos restaurare & reficere; Imo si prius forte specialis concessio furnum habendi habendi facta fuerit, cujus omiſſa extractio, ut hæc investitura ad priorem concessionem trahatur & ipsam declarat, Rosenthal de Feud *C. 6. Concl. 69.*
- 25 *n. 12.* Struv. *Syntagm. f. Feud. c. 1. aph. 11. n. 3.* Sequitur autem, ita posse fieri, ut Clausula hæc in Investitura sit superflua, *contra l. 1. pr. ff. quod met. ca. s.* si Investiens furnos nullos habuerit, sed respond. admitti potius verba superflua esse, quam: ut inde contra voluntatem Investientis quic-
- 26 quam inferatur *L. 7. ff. de Vulg. & Pupill. Substit. Hartm. Pistor. lib. 3. Q. 3. n. 57.* Multominus autem Clausula illa potestatem tribuit, obligandi subditos, ut ad furnum domini panes cocturi veniant, Caf. Urfill. *ad d. Decis. 388. n. 4.* Etsi enim omnis concessio respectu dantis latissime interpretanda sit *L. 3. ff. de Constit. Princip. tamen facta censetur salvo Jure tertii L. Prætor. ait. §. 10. & §. 16. ff. Ne quid in loc. publ. C. 15. X. de de Offic. & Potest. Judic. deleg. Gail. L. 2. Obs. 142. n. 10. Zasius P. 6. n. 25. seqq. Rosenthal. C. 6. Concl. 68. n. 2.* quod respectu stricte quoque interpre-
- 27 tanda. *C. 7. X. de Privileg.* Accedit, quod Jus a furno separari possit, *Surdus d. Consil. 127. n. 39. seqq.* ut hinc a separatis non valeat illatio *l. 10. C. de Donat. inter. Vir. & Ux.*
- 28 Circa Investituram superest querere; Si feudum cum Pertinentiis concessum sit, an furni quoque comprehendantur? Pertinentiarum duas species faciunt, alias proximas, sine quibus res principalis consistere nequit, ut in fortalio sunt instrumenta bellica; alias remotas, sine quibus res principalis potest subsistere, ut sunt molendina,
- 29 furni, pascua, nemora &c. *V. Menoch. l. 3. Presumpt. 99. n. 8. Andr. Knichen. de Vestit. Paction. P. 2. C. 4. n. 7. sqq.* Ex quibus illæ facilius præsumuntur concessæ, quam hæc, *Menoch. d. l.* In hac quæstione videndum existimaverim (1) An Concedens furnos habuerit, *Knichen. d. l. n. 39. sqq.* (2) An expresserit v. c. Cum omnibus pertinentiis, furnis &c. quibus casibus furnos quoque investiens
- 30 concessisse intelligendus est. *Surdus d. Consil. 127. n. 70. sqq.* Verba enim non abundare sed aliquid operari debent, ne videantur superflua *l. 1. pr. ff. Quod met. caus. l. 1. in fin. ff. ad Municipal. Surdus d. l. n. 9.*
- 31 Accedit, quod nemo præsumatur actum elusorium voluisse facere, *Cravetta Consil. 23. n. 3.* Ad alios tamen furnos, quam concedens, habuit

habet, hæc concessio trahi nequit, tm̄ quod Investitura recipiat interpretationem ex usu & possessione, Gail. *L. 2. Obs. 148. n. 3.* Dn. Brunnem. *Conf. 131. n. 18.* tum quod in alium non possit plus Juris transferre quam ipse habuit *C. 79. de R. 7. in 6.* Itaque ad Subditorum furnos ea extendenda non est. *Surdus d. l.* Et ut generaliter dixerim, hoc casu concessisse intelligendus est illud, quod ipsi tanquam Domino istius fundi competiit. Ut rem in pauca conferam; respiciendum hic ad 32 voluntatem Investientis §. 6. 7. de *J. N. G. & C.* & preces impetrantis esse existimaverim. Concessio enim ita interpretanda, ut cum forma petitionis coincidat *C. 6. §. Caterum X. de Fid. Instrum.* Ex quibus judicandum quoque, an solius furni extruccionem, an etiam Juris cogendi alios, ut ad furnum suum veniant, quis consecutus fuerit; Investitura enim tenor tali casu stricte est observandus 2. *Feud. 18.* & si verba sint aperta, nullus conjecturis concedendus locus est. *Zafius P. 8. n. 49.*

Huic non dissimilis acquirendi modus est (II) PRIVILEGIUM, 33
Surdus d. Conf. 127. n. 1. Boer. Decif. 125. n. 4. Quatenus enim Jus nostrum Regale est, absque concessione & Præscriptione acquiri non potest, *Rosenthal. de Feud. C. 5. Concl. 10. n. 1.* Cum vero diversa sint furnus & Jus habendi furnum bannarium, einen Zwang; Ofen. posterius per Privilegium non censetur concessum esse, nisi de eo facta fuerit mentio; *Surdus d. l. n. 31. seqq.* Non enim per quæcunque verba generalia intelliguntur concessa esse Regalia. V. *Zafius P. 5. n. 11. Jacob de S. Georg. Verb. Cum mero mixto Imper. n. 16. Rosenthal. de Feud. C. 5. Concl. 14. Gloil. lit. A* Sed speciali Concessione opus habent, *Carpz. P. 3. C. 53. D. 1. n. 13.* adeoque specificè sunt exprimenda, *Carpz. P. 3. Decif. 287. n. 18.* Alias in Præjudicium dantis illud verteretur quod Jura non admittunt, ne ipsi privilegium sit onerosum *l. 7. ff. ut legat. caus. caveat. C. 7. §. 10. X. de Privileg.* Et in injuriam subditorum non præsumitur concessum esse beneficium, cum hoc Principi non conveniat; quare ea, uti sine cujusque tertii, ita sine præjudicio subditorum concessa esse sunt intelligenda. Dn. Brunnem. *Com. Cod. ad L. Nec Avus 4. C. de Emancipat. n. 6. seqq.* Quod 37 si tali casu tamen patiatur Princeps uti aliquem hoc Jure, nullum est dubium, quin per Patientiam ipsi hoc Jus confirmetur, Patientia enim & scientia Principis optimi sunt Privilegiorum Interpretes. *Decian. Vol. 3. Conf. 124. n. 16.*

Tertio

- Tertio acquiritur Jus nostrum PRÆSCRIPTIONE, Albert. Brunus *Conf. 56. n. 1.* Petr. Jacob. *Pract. Auri. Libell. de furn. n. 6.* Camill. Borell. *d. supra loc. n. 12.* Rosenthal. *C. 7. Concl. 25. n. 3.* Non ignoro in præcedentibus hoc Jus inter res meræ facultatis relatum fuisse. quales præscribi nequeunt *l. 2. ff. de Via publ.* Joh. Francisc. Balb. *de Præscriptionib. P. 4. P. 5. princ. Q. 1. n. 1.* Verum ex *C. 2. n. 97.* recordor quoque, post prohibitionem illud tale esse desinere, cui si acquieverint prohibiti, & ab eo tempore legitimum spatium elapsum sit, præscriptum omnino illi Juri dicitur, Cravetta *Conf. III. n. 22.* Albert. Brunus. & *Dd. paulo ante alleg. add. Balb. d. Tr. P. 4. P. 5. princ.*
- 41 *Q. 5. n. 23.* Cœpoll. *de S. II. P. C. 50. Q. 2.* Afflict. *Decis. 388. n. 2.* Prohibitio enim est factum tale præscribere volentis, quale in acquisitione servitutis necessarium est. Schneidevv. *ad S. fin. 7. de S. V. & R. P. n. 8.*
- 42 Circa tempus, quantum ejus ad Præscriptionem hanc requiritur, inter *Dd.* non convenit. Longum tempus Petr. Jacob. *d. l. n. 7.* Boer. *d. l. n. 5.* & Balb. *d. n. 3.* Longissimum quoque XXX. vel XL. annorum Camill. Borell. *d. l. n. 18.* Alii immemoriale requirunt, uti videre
- 43 est apud P. Jacob. *d. l. n. 10.* & Borell. *n. 20.* Distinguendum existimo: An præscribatur contra superiorem, an contra Privatos: priore casu quoniam in modum Regalis præscribitur, immemoriale tempus requiri statuo, quoniam alio tempore Regalia non præscribuntur *C. Super quibusdam. S. Præerea. X. de V. S.* Rosenthal. *de Feud. C. 5. Concl. 16.*
- 44 *n. 3.* Mynsing. *Cent. 5. Obs. 29. n. 10. sqq.* Carpz. *P. 2. C. III. D. 24.* Posteriori vero casu in modum servitutis acquiritur, Balb. *d. n. 3.* Boer. *d. n. 5.* Qua ratione quoniam est servitutis continua, Petr. Jacob. *d. l. n. 7.* præscribitur inter præsentem decem, inter absentes viginti annis, exemplo rerum immobilium *l. 2. C. de Servit. & Aqu. l. fin. C. de Præscript. long. temp. l. 10. pr. ff. Si Servit. vind.* Balbus. *d. Tr. P. 2. P. 4. princ. Q. 1. n. 2.* Cœpolla. *de S. V. P. C. 19. n. 4.* nisi deficiat titulus, quo casu XXX. vel XL. anni ad Præscriptionem sunt necessarii.
- 45 Schneidevv. *ad Tu. de S. V. & R. P. S. fin. n. 18.* Jure Saxonico autem sufficit tempus XXX. annorum, anni & diei. V. Carpzov.
- 46 *P. 2. C. 3. D. 3.* Posset autem hæc Servitus videri discontinua, quoniam ad ejus Usus semper requiritur factum hominis successivum. V. Wesenbec. *in Tu. de Servit. n. 4.* Schneidev. *d. l. n. 17.* & sic ad Præscriptionem ejus requiri tempus immemoriale, uti observatur in Camera, V. Gail. *L. 2. Obs. 66. n. 7.* Mynsing. *Cent. 4. Obs. 13.*

Verum

Verum præterquam quod distinctio servitutem in continuas & dis-
continuas saltem realibus, quæ rei a re debentur, competat, Cœpoll.
d. C. 19. Q. 3. etiam a recentioribus profusè exploditur, V. Frantzk. *Comm.*
Tit. de Servit. n. 54.

Tituli quoque mentionem injeci; licet enim Cœpolla. *d. l. C. 20.*
Q. 6. neget, in rerum incorporalium Præscriptione, necessarium esse
titulum; quoniam tamen hic Præsumptio est contra præscribentem,
utique titulus requiritur, Afflict. *Decis. 388. n. 6.* Ejus autem locum hic
prohibitio accedente prohibitorum scientia & patientia subit, Afflict.
d. n. 6. § 9. add. Dn. Brunnem. *Conf. 131. n. 172.* quam neque violentiam
esse, Afflict. *d. n. 9.* & probari oportet; cum sit fundamentum Juris
prohibentis, Borell. *d. l. n. 17.* quippe quæ legitimam Præscriptionem
causare nequit, Borell. *d. l. n. 16.* licet ex lapsu 30. vel 40. annorum
alias præsumatur, nec sit demonstrandus titulus. Dn. Brunnem. *d.*
Conf. 131. n. 269. Unde absque titulo solum temporis cursum hoc ca-
su sufficere existimant Joh. Pap. *Arrest. L. 13. Tit. 3. n. 3. § per l. 10. pr.*
ff. Si servit. vindic. Petr. Gregor. Tholos. *Syntagm. Jur. Univ. L. 18. C. 22.*
n. 8. Cum vero illa prohibitio violentia esse nequeat, ex eo colligi
tur, bonam fidem quoque in hac Præscriptione requiri juxta *l. Un. C. de*
Usucap. transform. § pr. J. de Usucap. V. Afflict. d. l. n. 9. quæ licet in
Præscriptione 30. annorum non requiratur *L. 3. C. de Præscript. 30. vel*
40. ann. Jure Canonico tamen hoc secus se habet per *C. f. X de Præscript.*
Cui omnino standum Mynsing. *Cent. 4. Obs. 6.* Gail. *L. 2. Obs. 18. n. 10.*
Carpz. *P. 2. C. 3. D. 7.* Schneidev. *ad pr. Instit. de Usucap. n. 19. § 1.* Vice
versâ quoque universitas Præscriptione sibi Jus potest acquirere, ut
Dominus accepto furnagio sive velit, sive nolit, pati teneatur, eam in
suo furno panes coquere, arg. *L. 13. § 1 ff. Commun. Prædior.* Petr. Jacob.
c. supr. loc. n. 12. Postquam vero ex præcedent. *C. 2. n. 48. seqq.* adductis
patet, hoc jus non acquiri, etiam si per tempus immemorabile ad alterius
furnum quis iverit, consequens est, Pistores nostros neminem posse
cogere, ut ad suum furnum impostum veniat, qui hæcenus per diu-
turnum tempus eundem frequentavit; sed si velint illi præscribere, iti-
dem prohibitive opus esse, ut nec ad alium furnum eant, nec in suo
furnum aliquem extruant. Et ita accedente prohibitorum patientia
procedet Præscriptio; Balbus *P. 4. P. 5. princ. Q. 5. n. 3.*

IV. Acquiritur Jus furni quoque CONVENTIONE. Eam
uatem ineunt vel subditi cum Domino; vel privati inter se. Priori
Vol. III. Disp. XIV. E casu

casu ita non potest iniri, ut subditi ad furnum Domini veniant; non enim tantum hujus utilitatem privatam concernit, V. Borell. C. 1. loc. n. 24. sed etiam per vim extorta præsumitur & sic rescindenda est. Surdus cit. *supr. Conf. 127. n. 24.* Contractus enim cum potentioribus initi a Præsumptione metus non vacant, ob quam vel invitati vel etiam cum damno suo subditi censentur contrahere, adeoque merito rescindendi sunt per l. 11. C. de his que vi metusve. l. un. C. Si Rector. Provinc. 101. tit. C. de Contractib. Judic. ibique Da. Dixerim tamen moribus nostris, nisi manifesta concussio doceri possit, conventionem talem

57 subsistere. Cum enim alios contractus cum Dominis v. e. super operis celebrare possint, V. Carpz. P. 2. C. 51. D. 9. Johann. Philipp. *Ursæ Pract. Eclog. 31.* add. Herman. *de serv. Person. lib. 3. c. 2. n. 3.* quare etiam non possint cum domino convenire, ut facultatem consequantur in ejus furno panes decoquendi; recurrere enim ad superiorem possunt, quando ipsis aliquod periculum ex hac conventionem imminet. Talem autem conventionem, cujus vi dominus tenetur furnos aptatos & habiles ad coquendum præstare, accepta certa v. c. vigesima parte panis in subditorum præjudicium interpretari minime potest, ita ut eos deinde velit cogere, ut furno suo semper utantur.

59 Surdus d. *Conf. 127. n. 260.* Incidit enim hæc conventio in contractum locati conducti; qui celebratur vel simpliciter sine adjedione temporis; vel certo quoque tempore adjecto. Priori casu in annum dicitur

60 facta locatio, V. Horat. Carpan. *ad statum. Medicolanens. C. 379. n. 309.* quod intelligo de prædiis rusticis, in Urbanis enim potius consuetudinem locantis & necessitates conducentis respiciendas esse existimaverim, arg. l. 13. §. fin. ff. Loc. Cond. eo igitur elapso finitur, arg. l. 21. ff. de Vulg. & Pupill. substit. l. 55. §. 2. ff. locati cond. posteriori casu et si ad tempus longissimum triginta vel quadraginta annorum fiat, illi non præscribitur. l. 2. C. de prescripi. 30. vel 40. ann. Horat. Carpan. d. l. C. 381. n. 57. multo minus si ad longum tempus novem vel decem annorum facti fuerit, V. Carpz. P. 2. C. 37. D. 22. n. 6. seqq. Matth. Stephan. *de Jurisd. l. 3. P. 1. C. 17. n. 12.* Dn. Brunnem. *ad L. ult. ff. Si Ager Vectigal. n. 6.* Citra Præscriptionem vero Dominum hoc Jus acquirere

61 vix posse supra dictum est. Sed dixeris, sequi ex eo, posse subditos ab hac conventionem recedere, cum tamen ex postfacto fiant contractus necessitatis l. 5. C. de O. & A. l. 3. C. de Rescind. Vend. nec unius voluntate infirmari possit, quod duorum consensu contractum est, l. 35. ff. de R. 7.

R. 7. Resp. Neg. Nam stare huic contractui usque ad finem temporis vel consensu Partium expressi vel tacite a lege adjecti omnino tenentur *l. 55. §. 2. ff. locati*. Quemadmodum vero finita locatio-62
ne non possunt cogi ad continuandum contractum *l. n. C. d. t.* & ibi Dn. Brunnem. Sic quoque quem in utilitatem suam celebrarunt contractum, non est in eorum dispendium & odium trahendus. *L. 6. C. de LL.*

Quæritur verò; Si certa annua mercede sibi quis licentiam a 63
Domino quæserit, ædificandi furnum, an ad eam teneatur, si loco furni tabernam extruat? Pro affirmativa facit (1) quoniam per Dominum non stetit, quo minus conductor furno uteretur *l. 38. pr. ff. locat.* Sed quoniam per hunc factum, quo minus ædificaretur furnus, habetur is pro ædificato *l. 38. ff. de R. 7. (2.)* quoniam per hunc contractum non ipsum furnum sed facultatem ædificandi impetravit, pro qua, dum eam retinet, mercedem omnino præstare tenetur *L. 22. §. 2. & L. 28. ff. locat.* Accedit (3.) quod Conductor non potuerit in Domini mutare injuriam suam consilium *l. 75 ff. de Interrogat.* Et hanc sententiam amplectitur Pileus Modicens. *Decision. Jur. Controv. Q. 107.* ubi ad contraria respondet.

Hactenus de conventionione cum Domino inita, nunc ad eam, 64
quæ inter Privatos contrahitur. De hac quæritur; An Servitutem realem, an vero obligationem personalem tantum producat. Et 65
distingvendum est; Aut promissio in ea sit facti v. c. coquendi panes; aut Juris; v. c. Jus coquendi panes in furno meo; & utroque casu, si inde finite fuerit facta promissio absque expressione vel Juris servitutis, vel respectus ad fundum stipulantis habiti; obligationem personalem producit, *arg. l. 2. §. 5. ff. d. V. O. Coepolla C. 2. n. 5. seqq.* An ve- 66
ro sit servitus realis, si in promissione expressa causa, quæ fundi utilitatem continet, aut ptomissio respectu fundi certi habita facta fuerit? Ita quidem opinatur Coepolla *d. l. n. 6. seqq.* At non videtur 67
illud in Jure furnorum procedere; quoniam determinatio servitutis realis non ex eo solo dependet, quod rei debeatur, V. Kœppen. *L. 1. Obs. 76. n. 6.* Sed an prædii utilitatem immediate promoveat, videndum est. *l. 15. ff. de Servit. Wesenb. n. eod. n. 3. ibique Hahn. Observat. Struv. Jurisprud. Forens. l. 2. Tit. 3. Aphor. 2.* Nunc autem Jus furno- 68
rum concernit conservationem & utilitatem hominum; qua ratione servitus realis esse nequit Franzk. *Sit. de Usufr. n. 4. seqq.* Et notan- 69

- dum quod Cœpolla *C. 8. n. 3.* postquam alios retulit, qui Jus furni vel negant esse servitutem, vel Personalem esse contendunt, vel innominatam, ipse subjiciat esse servitutem Usus, qui quod sit servitus personalis, omnes sciunt. Prædictæ promissionis tamen hic effectus erit, ut sequatur fundum, & licet per plurium manus is ambulaverit, cum tamen tanquam lepra leprosum comitetur, ut ait Gloss. in *L. Frater a*
- 71 *Fratre ff. de Condiçt. Indeb.* notante Cœpolla. *d. l. n. 6.* Pone autem esse servitutem prædialem, qualis eatenus esse posset, quatenus per Jus furni fundus redditur melior & utilior; an urbani an rustici erit prædii? Dixerim furnum Urbanum prædium esse, quoniam totum inservit usibus hominum, ex quo Urbana Prædia appellantur, Schneidewv. *ad Tu. de S. V. & R. P. n. 7.* Licet Molendina ad Prædia rustica referat Cœpolla *C. n. n. 8.*
- 72 Inprimis autem hic Jus promittentis oportet inspicere, & cognosci ejus conditionem cum quo quis contrahit, ne amplius de contractu speret, quam ex eo potest consequi. Postquam enim inter Regalia hoc Jus numerari cœpit, non in cujusvis est commercio, ergo
- 73 nec a quolibet potest constitui per contractum. Igitur hoc casu, quando aliquis cum furnis investitus est, alius v. c. subditis facultatem ædificandi furnos per contractum nequit concedere; tum quod illa Investitura saltem utendi facultatem tribuat *per superius dicta*; tum quod ita Jus domini imminueretur, contra quem tamen concessio Privilegii nunquam verti debet. Dn. Brunnem. *Conf.*
- 74 *137. n. 61.* Quod si vero nihilominus ex conventionne furni ædificati sunt, quos deinceps teneantur destruere secundum *l. 20. §. 1. ff. de O. N. N. Hahn. eod. Tit. n. 11.* consequens est, ut nec a sua parte adimplere conventionem teneantur *l. 13. §. 8. ff. de A. & L. 16. C. de Pact. l. 54. §. 2. ff. locat. & Dominum ad interesse furnorum demolitorum obligatum habeant, Brunus Conf. 56. n. 2. §. 99.* Neque hic in Instrumento contractus contra superiorem possunt consistere, illud enim saltem titulum probat, non possessionem; sed necessum est tali casu aliunde probare, alterum Jus tale habuisse, *Surdus Conf. 127. n. 30. Bertranus Conf. 259. n. 4.*
- 76 Quamvis autem cum Pistoribus nostris ita solent iniri conventiones, ut singulis vicibus pro multitudine panum certum pretium solvatur; quod in bene constitutis Rebus publ. ab ipso Magistratu statutum est; similiter ut ipsorum panum venalium quantitas & pretium

pretium non solet ipsorum arbitrio committi, sed a Magistratu determinari: attamen si cum eo talem conventionem quis iniverit, ut pro certo pretio imposterum pro se & familia sua panes semper coquat, quæritur, an aucta vel deminuta familia etiam crescere vel decrecere debeat pretium? Quatuor casus hic distinguit Cœpolla de S. V. P. C. 51. n. 71. Aut enim promissio a Pistori facta est 77 Universalis; aut Particularis; aut Generalis; aut Indefinita. Primo casu licet aucta sit familia, pretium tamen non augebitur, *Id. ibid.* (1.) *arg. l. 23. pr. ff. de S. V. P.* (2.) *arg. C. 22. X. de Privileg.* (3.) quoniam aucta familia est etiam familia, *arg. L. 40. pr. ff. de Pecul.* est enim familia aliquod Universale; quod augmentum & decrementum recipit *L. 21. ff. de legat. 1.* (4.) Quoniam saepe inspicitur, quod evenire potest; æque facile autem diminui potest familia, quo casu velit omnino Pistor servari conventionem, ac augeri; quod si fiat etiam, ut pretium augeatur, petere nequit, quoniam, uti primo casu commodum voluit, sic quoque naturale est, ut hoc casu ab incerto eventu proveniens incommodum suscipiat *l. 10. ff. de R. J.* Cœpolla d. l. n. 5. *segg.* Secundo casu, quando promissio v. c. mihi & duobus filiis facta est, dubium nullum est, quin augeri debeat pretium; cum limitata hæc sit conventio, quæ limitatum producit effectum *l. 12. ff. de A. R. D. l. 63. ff. de Contrab. Em. Vend.* Cœpolla d. l. n. 21. Accedit, 78 quod in omni conventionem verba sint restringenda ad specificata, *Besold. Vol. 2. Conf. 75. n. 36.* & Unius inclusio alterius sit exclusio *L. 12. pr. ff. de Judic. l. 21. C. Mand. Cardin. Tusch. pract. conclus. Tom. 4. Lit. J. Concl. 71.* Tertio casu promissio facta est vel ad certum tempus, vel in perpetuum, vel simpliciter. Et in nullo horum debet augeri pretium, quod generalis promissio generaliter quoque sit intelligenda *l. 1. §. 1. ff. de Legat. prest.* nec enim ita extenditur conventio ad incogitata contra *l. 5. §. 9. ff. de Transaction.* potuerunt enim de eo cogitare, Cœpolla n. 21. nisi augmentum superveniat extrinsecus v. c. adscitis famulis, de hoc enim non facile cogitasse censendi sunt. *Id. n. 22.* Si annua tamen sit conventio, quoniam singulis annis nova est conventio, hoc verum erit saltem de augmento unius non ceterorum annorum d. n. 22. add. *Horat. Carpan. Status. Mediolanens. C. 394. n. 344.*

Quarto casu augendum esse pretium statuit *Id.* Cœpolla d. n. 22. 80
(1.) quod in dubio de futuris non videatur actum, sed de iis, qui
E 3 reperi-

- reperiuntur tempore contractus L. 7. §. 40. ff. de Aur. & Arg. legat. Glossa ad L. 23. ff. de S. V. P. lit. T. (2.) Quod omnis contractus censeatur in rebus sic stantibus l. 137. §. 6. ff. de V. O. Facit textus in l. 69 ff. de Contrab. Em. l. 56. in fin. ff. de Condit. & Demonstrat. l. f. §. fin. ff. de Liberat. legat. C. 16. X. de Censib. & quod infinitas sit evitanda l. fin. C. de S. S. Eccl. nec ad incogitata contractus extendi possit l. 5. §. 9. ff. de Transact. Ccepolla n. 10. seqq. Multo minus autem Pistoris promissio eousque erit extendenda, ut si Patrefam. mortuo filii seorsim habitare incipiant, singulis teneatur; quoniam in dubio in infinitum se obligasse censendus non est L. 4. §. 2. ff. de Pericul. & Commod. reū vend. l. 11. §. 18. ff. de legat. 3. Pileus Medicens. Decis. Jur. Controv. §. 2. Q. 49. ubi dicit videndum imprimis esse, quid actum sit. Circa locationem ad jci adhuc meretur, si Dominus subdito furnum privatum permittat, hac lege, ne usum ejus concedat alteri, subditus quidem domi manens, extraneo ejus usum nequit concedere; cum domo tamen eundem locare non prohibetur, cum multa transeant cum universitate, quæ singula alienari nequeunt l. 24. ff. de Contrab. Em. l. 62. ff. de A. R. D. nec subdito Bonis interdici debeat pretextu servitutis bannariæ odiosa. Hering. de Molend. Q. 31. n. 16.

CAPUT IV.

De

Modis Exercendi

&

Amittendi Jus Furni.

SUMMARI A.

Jus furni non minus probe quam caute exercendum. n. 1. Magistratui incumbit visitare furnos. n. 2. seqq. An & quibus hanc Inspectionem possit committere? n. 5. seq.	Magistratus etiam ex Officio furnos visitare tenetur. n. 7. Quid considerandum circa modos exercendi? n. 8. Inter & per quas Personas hoc Jus exerceatur? n. 9. seq.

Quare

- Quare Pistorum famuli Ruchte /
vocentur? n. 11. seq.
- Debetur ipsis pro Operis ex Contra-
ctu locari merces. n. 13. seq.
- Privilegium hujus mer. edis. n. 15.
seqq.
- An ad hoc Privilegium requiratur,
ut tempore mortis domini in ejus
convictu sint famuli? n. 18.
- Quomodo intelligendum, quod Pi-
stores tali Privilegio non gaude-
ant? n. 19. sq.
- An famulus talis Historis sit socius,
quando in Partem redituam ex
furno admittitur. n. 21. seqq.
- An hujusmodi famulus eam merce-
dem Patri quoad Usamfructum
acquirat? n. 25. seqq.
- Filius Patri tales Operas prestare te-
netur, non tamen gratis. n. 30.
- Ad quam Culpam teneatur hujusmodi
famulus. n. 31. seqq.
- Vidua quoque per famulum hoc opi-
ficium exercere potest. n. 34.
- Magistrorum filii quinam & in qui-
bus melioris conditionis sint quam
aliorum filii. n. 35. seqq.
- Carpivus mos Opificum magistrorum
filii brevius tempus in Tiroci-
nio assignantur, quam alii.
n. 36.
- Illegitime natos Pstores non tenen-
tur in Collegia sua recipere. n.
38. seq.
- Secus in legitimitatis. n. 40. seqq.
- Quid de molitorum eis. filii. n. 43.
- Pstores cogi possunt ad recipien-
dum talem Tironem. n. 44. seqq.
- Quanta Potestas Magistro in talem
Tironem competat? n. 50. sq.
- Magister crudelis cogi potest, ut pravia
admonitione Tironem dimittat. n.
52. seq.
- Tironem ita dimissum an alius possit
perficere? n. 54.
- Delicta Tironis adversus Magistrum
commissa Magistratus non Colle-
gium punit. n. 55. sqq.
- An Tiro habeat Actionem adversus
Magistrum, cujus culpa factum,
ne dignos in Arte sua profectus
fecerit. n. 58.
- Testimonia Tirocinii requiruntur a
recipiendo in Collegium? n. 59.
- Jus furni quoque per Ancillas exerceri
potest. n. 60.
- Opera furnarie ab Ancilla in contra-
ctu promitti & prestari quoque
possunt. n. 61.
- Ancilla absque mentione operarum
conducta an ad furnariam quoque
teneatur? n. 62. seqq.
- Subjiciuntur duae limitationes. n. 66.
seq.
- Opera furnarie ad Ancillam foca-
riam pertinent. n. 69.
- Qui presunt hujus Juris exercitio,
tenentur ad rationes reddendas,
ubi quemadmodum eas consultum
sui reddere? n. 70.
- Nemo tenetur furnos extra urbem
habere. n. 71. seq.
- Quomodo & ex qua materia adif-
candi furni. n. 73.

<i>Rustici quoque in pagis & suburbis panes coquere & in Urbes vendendos exportare possunt. n. 74. seqq.</i>	<i>An furni interitu liberetur, qui eum alterius Usibus servare tenetur. n. 104. seqq.</i>
<i>Quo eo liberius faciunt, ubi certe nundinae sunt constituta. n. 79. seqq.</i>	<i>An furno reedificatio reviviscat alteri hoc Jus in eodem coquendi. n. 107.</i>
<i>Quo tempore necessum sit Jus furni frequentius exercere, quam alio. n. 82. seqq.</i>	<i>An amittatur hoc Jus, quando Universitati concessum, Unum habere furnum. n. 108. seqq.</i>
<i>Inter Pistores hoc statutis decisum est. n. 83.</i>	<i>Jus furni NON USU amittitur. n. 112. seqq.</i>
<i>An & quando Panes quoque die solis coqui possint? n. 84. seqq.</i>	<i>Quanto tempore Subditi immunitatem a mercede praeseribant. n. 115.</i>
<i>Dantur plura Pistorum genera. n. 87.</i>	<i>Jus furni amittitur Abusu. n. 116.</i>
<i>Quibus Usibus furnus adhibentur? n. 88. seqq.</i>	<i>Declaratur. n. 117.</i>
<i>Furnus amittitur destructione. n. 93. seqq.</i>	<i>Jus furni amittitur quoque Remissione. n. 118.</i>
<i>Furnum destructum in alio loco reedificare licet. n. 96.</i>	<i>Quinam remittere hoc Jus possint? n. 119. & 122.</i>
<i>Furno reedificato redit quoque Jus cogendi homines ad suum furnum. n. 97.</i>	<i>Requisita hujus Remissionis. n. 120. seqq.</i>
<i>Conductor quando teneatur de destructo furno. n. 98.</i>	<i>Amittitur quoque tempore Jus furni. n. 123.</i>
<i>Furnus amittitur derelictione. n. 99.</i>	<i>An morte expiret hoc Jus? n. 124. seqq.</i>
<i>Unde animus derelinquendi colligatur. n. 100. seqq.</i>	<i>Alienatio furni quando post mortem alienantis rescindenda sit? n. 130. seqq.</i>
<i>Furnus amittitur quoque rei interitu. n. 103.</i>	<i>Amittitur hoc Jus quoque delicto & quali? n. 132.</i>
	<i>An relegati quoque hoc Jus possint amittere? n. 133. seqq.</i>

TRanseundum nunc ad modos exercendi Jus furnorum est; ubi in compendio monemus, summa in ejus exercitio circumspeditione, nec minori prohibitate opus esse; Cum enim in parando pane divino munere usu ignis exerceatur, danda est opera, ne illis ad occasionem luxus & nimii quæstus quis abutatur, per hunc

hunc vero si negligentius habeatur, damnum vicino accersatur irreparabile. Inde quemadmodum in bene constitutis Rebusp. certa sunt statuta condita, quæ rei panariæ modum & rationem præfigunt, ita, perquam salubre est, ut Magistratus furnos visitent, ne in periculoso loco habeantur, unde vicinis damni quicquam imminere possit. Christinæus *ad Consuetud. Mechlinens. Art. V. n. 2.* si enim in tabernis vinariis hoc requirit Jureconsultissimus Dn. Brunneinan, *ad l. 27. §. 15. ff. ad L. Aquil. n. 28. seqq.* ad excludendas Oenopolarum fraudes, ne noxia vendant vina, aut cum exoticis probis domestica austera & aquosa misceant ac confundant, Oenopolia sæpius visitentur; cujus quoque nec desunt exempla, & vocantur ejusmodi homines *Weyn Visiter. Conf. Manz. Cent. Decis. Q. 25.* Quidni etiam circa furnos hoc in Rempubl. introducere suadeat periculi ratio? Maxime cum nec desint in bene constitutis Rebuspubl. quibus in Æstimationem & Quantitatem Panis commissa inspectio, qui *Episcopi Panarii* voantur a Dn. Höltich. *Dissert. de Episc. Panar. Witteberg. habit.* qui eadem opera facile inspectione furnorum defungi possunt. Imo extant passim Ordinationes incendiariæ, qualis etiam Vratislaviæ publicata *An. 1587.* in quibus cum non solum de incendiis exortis restringendis solliciti sunt Magistratus & in eum casum certis personis certa concederunt officia; sed etiam omnem incendiiorum occasionem eversum eunt, jussu quolibet diligenti inspectione in officinas & focos suos defungi, quo casu non erit difficile, certas personas seligere, qui inter alia stans quoque temporibus furnos inspiciant, & si periculi quædam appareat causa, id moneant & ad Senatum de eo referant. Tales si non sint ad officium Magistratus pertinēbit, inquirere, quod licet alias non impertiatur, nisi imploratus *l. 4. §. 8. ff. de damn. infect.* limitationem tamen hoc patitur, si causa publicæ utilitatis, uti hoc casu subit, *l. 13. pr. ff. de Offic. Præsid. l. 10. C. de Episc. & Cleric.* Et ita hoc casu observari, asserit Christinæus *de l. Art. 5. n. 2.*

Sed ut ad modos exercendi accedamus propius; considerandæ circa eos sunt (1) Personæ inter & per quas hoc jus exercetur. (2) Locus. (3) Tempus. (4) Objectum hujus juris. Inter Personas exercetur vel volentes vel invitas, pro diversitate scilicet hujus juris acquisiti; de quo dictum est in Antecedentibus. Quoniam vero haud exigui laboris est hujus Juris Exercitium, aliorum auxilio opus est omnino; aliis tamen, quibus in opificium hoc jus transit, aliis rursus,

qui vel ut bannarium vel etiam ad suorum necessitates exercent, utuntur. Illi habent suos famulos, quorum alii pro pretio operas suas elocant & vocantur *Hecken-Knechte*; ubi hoc notabile, quod hi *Knechte* vocentur; cum aliorum opificum famuli *Gesellen* vocentur; paucis exceptis v. g. *Schuh-Feischer-Schmiede-Zimmer-Knechte*; &c. Cujus aliam rationem non invenio, nisi quod asperimus & servilibus ferme laboribus hi omnes sint mancipati, aliorum vero famuli vel teneriori opera funguntur, vel etiam animi viribus anniti debent, praesertim ubi artis nomine venit ipsorum opificum. Quicquid ejus sit, non obligantur durius, nisi pro conditione opificii; igitur uti ipsi ex contractu locati conducti ad operas tenentur, V. *Struv. Jurispr. For. lib. 1. Tit. 4. §. 3.* sic quoque mercedem pro iis accipiunt *V. l. 5. §. 2. ff. de P. V. & pr. Inst. de Locat. Conduct.* quae ipsis vel ex conventionione certa promittitur, vel etiam statutis determinatur; non solum a Magistratu, sed etiam a Collegiis horum Opificum; concernit enim hoc Artem & Professionem ipsorum, circa quod statuta concedere non prohibentur *arg. l. ult. C. de Jurisdict. l. 2. §. fin. C. de Const. pecun. l. fin. ff. de Colleg. & Corporib. Carpz. P. 2. C. 6. Def. 9.*

Sicuti autem alii famuli, sic hi quoque motu concursu in bonis Magistri ratione hujus mercedis Privilegio Praelationis gaudent, de quo *Carpz. P. 1. C. 28. D. 24.* Licet autem Jure Comm. hujusmodi merces saltem tacitam hypothecam habeat, per consequens praelationem praecreditoribus Chirographariis tantum mereatur, *Wesemb. ex. ff. de Privileg. Creditor. n. 86.* Jure Saxon. tamen omnibus creditis etiam impenfis funebribus est preferenda. *Carpz. d. D. 24. n. 2. & Defin. 39. Berlich. d. Concl. 64. n. 68.* Cum hujusmodi famulorum operis tota debitoris familia, ejusque bona & facultates conferventur, *Carpz. d. Defin. 42. n. 3.* Quod autem requirant, ut famuli hujusmodi tempore moti concursus vel tempore mortis debitoris sint in convictu Domini, V. *Carpzov. de Const. Def. 25. Berlich. d. l. n. 67.* Illud necessarium esse non judicio; sufficit enim eos aliquando fuisse in convictu, V. *Hahn. ad Wesemb. Tit. Qui potior. in pign. n. 5. verb. gedienet.* ne ita deterioris sint conditionis, qui olim operas praestiterunt, ac qui nunc praestant, cum potius melioris debeant esse conditionis, ob moras quas in exsolutione pretii perferre necessum habuerunt; quamvis si usuras mercedis residuae stipulati sint, privilegium hoc

DE MODIS EXERCENDI & AMITTENDI JUS FURNI. 43

hoc deliquium pati facile admiserim, de quo vid. Carpz. P. 1. C. 28. d. 33. His autem quæ de Privilegio horum famulorum dicta sunt, obviare videtur, quod Pistorum, Sartores & alii hoc Privilegio non gaudeant. V. Carpzov. d. Const. 28. D. 27. Berlich. d. l. n. 74. Hahn. ad Wesenb. d. n. 3. Sed hoc non de Pistorum famulis, verum de ipsis Pistoribus intelligendum, quibus vel pro usu furni vel etiam pro panibus nondum est satisfactum, & quidem si in ædibus & conyictu Debitoris non commorentur; quod si enim, uti in splendidis familiis contingit, etiam Pistorem quis habeat, hic quoque inter famulos numerabitur & eodem Privilegio dignus habendus erit.

An vero erit eo casu socius, quando mercès integra ipsi in parata pecunia non exolvitur, sed ad participationem reddituum ex furno admittitur (Das Haus; backen gehöret an etlichen Orten vor den Beck & Knecht / oder es wird ihm ein gewisses Trunkgelt vergönnet.) Ita videtur quidem ob L. 25. §. 6. ff. Locati. L. 52. §. 2. ff. Pro soc. l. 1. §. 9. ff. de pos. Mercès enim in hoc contractu in parata pecunia debet consistere l. 5. §. 2. ff. de P. V. alias si in parte fructuum consistat (reditus autem ex furno esse fructus ejusdem, patet ex l. 34. §. 36. ff. de Usur. l. 29. ff. de Pen. heredit.) in societatem degenerat, Franzk. ad Tit. Locati n. 61. §. 9. Hahn. cod. n. 6. & 7. Bachov. ad Treul. l. 1. Disp. 29. d. 3. lit. G. Maxime cum hic contractus sit operarum locatio, in qua mercès in parata pecunia debet consistere; licet in locatione fundi frugiferi quoque in parte fructuum esse queat. Dn. Brunnem ad L. 21. C. locati. n. 2. Verum salva res est; Reditus ex furno fructus tales non sunt, 24. qualitem in dict. text. fit mentio, ut sunt fragmentum, oleum vinum &c. sed in parata pecunia consistunt, & sic in partem mercedis optime venient. Illi enim sunt fructus naturales, nostri vero civiles Boer. Decis. 124. Eckold. ad Tit. ff. de Usur. & fruct. n. 12. vers. Dividuntur. Dn. Brunnem cod. Q. 38. & sic tota specie diversi.

Alia circa hanc mercedem occurrit quæstio; An ejusmodi famulus eam suam faciat, an vero Patri acquirat? Hujus decisio ex eo dependet, an famulus, qui ab alio ad operas pistorias conductus sit, sui juris an ad huc sub potestate? Moribus certe tres modi solvendi patriam potestatem frequentantur (1.) Propria negotiationis a Patre facta permissio (2.) Separata habitatio a paternis laribus. (3.) Nuptia, Hahn. ad Wesenb. Tit. de Adopi. n. 7. Carpzov. P. 2. C. 10. D. 1. seqq. Dn. Brunnem. Comm. Cod. ad l. 9. Quodcum eo, qui in al. n. 3. Quod ultimum

- in filia indistincte, in filio vero, quando simul ab oeconomia paterna sese separat, procedit. Carpzov. *d. l. Def. 2. § 3. add. Franzk. ad L.*
- 27 *Gallus de lib. & Postb. membr. 3. per tot.* Inter hos modos etfi numeretur separatio ab ædibus paternis, ea tamen totalis & cum effectu intelligenda est, si sc. separatam oeconomiam instituit, wenn er sein eigen Geuer und Heerd hält? V. Dd. alleg. *add. Berlich. P. 2. Concl. II. n. 23. § 99.*
- 28 Hoc vero tamdiu non facit, quamdiu præstat Magistro suo operas, huius enim mensa & convictu fruitur, qua ratione sequitur, ipsum adhuc esse sub patria potestate, & per consequens Patri in illa mercede deberi usumfructum per §. 1. 7. *Per quas Person. cuique acquir. L. 6. C. de bon. qua liber. pertinet enim ad peculum adventitium, utpote artibus Mechanicis acquisita Dn. Brunnem. add. l. n. 1. Wefenb. ad Schneidevv. Inst. de Patria Po-*
- 29 *est. n. 46. lit. G.* Nec obstat, quod ejusmodi filius non amplius alatur a Patre, Usufructus enim non ob alimenta ipsi debetur, sed est effectus Patriæ potestatis Carpz. *d. l. Def. 7. Dn. Brunnem. d. l. n. 2.*

- 30 Cum etiam liberi Parentum commoda quavis ratione promovere & ipsorum necessitatibus succurrere debeant *L. 1. C. de alend. liber.* qua occasione ex Platon. *d. LL. l. 4. elegantia verba allegat Pufendorf. de J. N. & G. lib. 6. c. 2. §. 10. Putare quisque debet, omnia, que possidet, eorum esse, qui genuerunt & educarunt, ut ut illis hac omnia pro viribus ministrare debeant, primum quidem externa bona, deinde etiam corporis &c.* facile quoque patet, filium Patri ad hujusmodi operas teneri, si opificium tale exerceat; non tamen gratis, ne ita deterioris sit conditionis, quam alii famuli, sed pro certa mercede, *Dan. 45. Can. 12. Q. 2. in qua Pater quoque Usufructum habet. Carpz. P. 2. C. 10. C. 8.*

- 31 Adquam culpam famulus teneatur, quæstionis est? Dicendum forte latam & levem ipsum saltim præstare, quoniam ex contractu locati tenetur, in quo nisi de culpa lata & levi non tenetur conductor ob regulam *in l. 5. §. 2. ff. eommod. & l. 23. ff. de R. J. Schneidevv. ad §. 5. Inst. de Locat. Conduct.*
- 32 *n. 1. Carpz. P. 2. const. 37. Def. 24. Nec obstat §. 5. Inst. de Locat. Conduct. in eo enim propositivo superlativus ponitur, Carpz. d. l. n. 3. § 99. Ad. l. 25. §. 7.*
- 33 *ff. Locat. respond. Franzk. eod. n. 20. § 99. Quoniã tamen hic Opifex peritiam Opificii sui professus locat operas, dixerim, ad levissimã culpã ipsum teneri, cum Dn. Brunnem. Comm. Cod. ad l. 28. C. Locat. n. 4. § 99. quo de casu etiam loqui*

loqui videtur *d. l. 25. §. 7. d. 1. Franzk. c. l.* Quoniam autem Vidua post mortem mariti omnia ejus juraretinet, quam diu alii nupta non est *l. 8. ff. de senatoribus* & ibi Gloss. Marg. *lit. G. Berlich. P. 3. Concl. 52. n. 34.* Consequens est, ut opificium quoque exercere & ministrum alere possit; sic fan Gesellen fördern; qualis famulus vocatur ein Meister-Geselle; licet Magisterii prerogativa nondum insignitus sit, Tholosan. *Synr. Jur. Univ. L. 9. C. 4. n. 11.*

Plura de hisce famulis adjici possent, verum cum nec de iis principalis noster sit sermo, & pleraque non jure certo, sed statutis & consuetudinibus sint prodita, quorum non potuit mihi esse copia; excusatum me habebit B. L. & attentione sua ad eos Pistorum famulos sequatur quos Tirones vocant die Lehrlingen. Ex quibus melioris sunt conditionis Magistrorum filii, Meister-Söhne / qui vel ex Magistro concepti & nati sunt, vel etiam antequam in collegium Patris reciperetur ob *L. 5. ff. de senator.* Hahn. ad Wesenb. *d. 2. verb. Liberis in fin. Carpz. P. 2. C. 10. D. 32.* quam alii. Illis enim plerumque ex tempore aliquid remittitur, quod cæteris in Tirocinio est exhaustendum; sic mögen lernen / so lange sie wollen. Sc. ab initio eligunt tempus certum, intra quod tirocinia sua possunt. Male me judice, neque enim intra tam breve tempus ad tantas corporis vires perveniunt, quantas Sisyphius eorum labor deposcit, qui pro certa mercede inserviunt. Accedit, quod tempora Tirocinii multum proficiunt ad juvenilem lasciviam coercendam; quo facit tum laboris assiduitas, tum quoque severior disciplina, cui subsunt Tirones hujusmodi; Igitur quando adeo mature sui veluti juris esse incipiunt, vitis primæ ætatis nondum concoctis nec arte sua probe imbibita incipiunt luxu & petulantia sua Reipubl. esse graves, miseræ vero suæ probe firma jaciunt fundamenta. Maxime si peregrinationes suscipiunt, (quarum tanta est apud hoc hominum genus necessitas, ut difficulter in collegium recipiantur, qui annum ad minimum peregrinando non consumserit. Imo in Marchionatu Onoldino est statutum, quod allegat Limn. *in Addit. ad Jus Publ. lib. 4. c. 8. n. 307.* vicus requiritur, daß er zwey Jahr auff dem Handwerk gewandert.) Ibi enim cum a peregrinis ex ætate idonei tantis laboribus æstimentur, negliguntur, nec a quoquam conducuntur facile. Nullum vero hoc casu, nisi a mendicitate auxilium restat cum magno Reipubl. malo, quippe quæ ita otiosis oppletur hominibus, qui ubi commode eva-

enari nequeunt, mole sua Rempubl. pessundaturi sunt. Puffendorf, *d. J. N. & G. L. 6. c. 1. §. 19. add. L. Un. C. de Mendis. valid. & Ahalv. Fritsch pecul. Tr. de hac mater.* Et quot sunt exempla eorum, qui miseriarum suarum causas ex hoc solo fonte derivant. Conveniret Magistratus officio, terminum huic Tirocinio absque distinctione ponere, nec permittere, ut diversitas sit inter eos, inter quos conditionis disparitas apparet nulla, contra *L. 32. ff. ad L. Aquil.* Non enim puto, ad se trahent Flistores Illud Horatianum. *L. 4. Od. 4.*

Fortes creantur fortibus & bonis

Est in Juvencis, est in equis parum

Virtus, nec imbellem feroces

Progenerant aquila columbam.

- 37 Deinde ex d. f. *Inoldin*, quoque Magistrorum filialis in eo melioris sunt conditionis, Dasi sic deshalbten Meissergeldes gefreyet / und nur vier Sünden zu geben schuldig seyn sollen.
- 38 Verum de his satis, nunc ad alia. Ubi receptio hujusmodi Tironum sese exhibet. Circa hanc studiose in Natales inquiritur, an sint integrorum vel corruptorum Natalium. Illegitime nati igitur, licet infamia non laborent; nullum enim eorum turpe factum, sed omne Parentum vitium est. *l. 6. ff. de Decurion. C. 5. dist. 56.* cum tamen levem maculam secum trahant per ea, quæ habet, Hahn. ad Wesenb. *tit. de his qui not. infam. n. 2. add. Carpl. P. 1. C. 16. D. 71. n. 6. & P. 3. C. 10. D. 10. n. 4. seqq.* in honesta Collegia recipiendi non sunt,
- 39 Schneidev. *ad §. 2. J. de J. N. G. & C. n. 15.* Nec obstat, quod ad Decurionatum admittantur spurii *d. l. 6. pr. & l. 3. §. 2. ff. de Decurionib.* hoc enim in casu necessitatis tantum obtinet, quando idoneum nullum habent competitorum *d. l. 3. §. 2.* ergo in consequentiam trahi nequit *l. 162. ff. de R. J. C. 78. de R. J. in 6.* Et illegitime nati oblata Curia eo ipso legitimantur *l. 3. & 4. C. de natural. lib. Nov. 89. c. 2. §. fin.*
- 40 *Insp. de Nupt.* quod hoc in casu cessat. Quod si tamen per matrimonium subsequens legitimati sint, nullum dubium est, quin sint recipiendi, *Carpl. P. 2. C. 6. D. 12.* per hoc enim non solum omne vitium antecedens purgatur, sed legitimati quoque per omnia legitimis fiunt similes. *Nov. 74. C. 1. Nov. 89. C. 8. C. Tanta X. Qui sui sint legiti. Gail.*
- 41 *l. 2. Observ. 140. n. 2. seq. & Observ. 241. n. 1. seqq.* Et licet ob stare videatur, quod testimonium legitimæ nativitatis exhibere nequeant, absque quo ad Collegia non admittuntur, tamen nec hæc ipsis denegantur.

DE MODIS EXERCENDI & AMITTENDI IUS FURNI. 47

gantur. Dn. Carpz. *d. l. Def. 15.* Idem in legitmato per Rescriptum Principis obtinet. Carpz. *d. l. Def. 16.* Quod deinde habent de molitorum, Textorum, Chirurgorum, Opilionum, Tibicinum &c. liberis in collegia non recipiendis, illud tanquam irrationabile improbatum est in Recest. Imp. *de Ao. 1577. 1530. & 1548. Tit. von Handwerks Söhnen.* Hahn. *ad Tit. de his qui notantur infam.* Carpz. *d. l. Def. 12. n. 1.* & hinc rejici üdem a Collegiis, non possunt.

Quod autem cogi possit Pistor Autoritate Magistratus ad recipiendum hujusmodi Tyronem, ob sequentia assero. Certum enim est, cogi posse Advocatos & Jctos, ut officio suo defendendo & consulendo aliis inserviant, Gail. *lib. 1. Obs. 43. n. 1. sqq. in Consil.* Dn. Brunnem. *ult. n. 2.* quanto magis igitur Pistores, quorum non ita pretiosa est opera, quin infami queat in Reipubl. utilitatem promovendam. Interesse vero Reip. ut Juvenes in utilibus & necessariis Artibus instruantur, nemo nescit. Deinde, qui venales exponit merces, cogi potest ad vendendum, Schneidev. *ad Tit. J. de Contrab. Empt. §. fin. n. 8. Mynsing. Cent. 5. Obs. 27. n. 4.* quidni Pistor, qui Artificium profitetur, ob dictas rationes cogi posset ad erudiendum Tyronem. Neque est, quod opponant *ex Can. 4. Causs. 10. Q. 2.* non posse se cogi ad beneficium facere. Quam exiguum enim est beneficium tenai victu alterius necessitatibus succurrere in cujus compensationem vicissim utuntur ejus operis. Imo si tandem ipsis damnosum est, instruere Tironem, possunt illud damnum per retentionem compensare. Quemadmodum enim qui ex captivitate alium sua pecunia redimit, eum per quinquenniurn in operis retinere potest, si lytrum non restituerit *l. ult. C. de Possim. revers.* ita simili ratione Pistor talem famulum ad tempus retinere possit, usque dum ipsi quodammodo sit satisfactum.

Cum & passim inter opifices & negotiatores, receptum sit, ut si nullum salarium acceperit Magister, Tironibus tempus longius trahendum sit in Tirocinio. Generalis enim est ratio *l. 1. §. fin. ff. de Pen. l. 7. §. 3. ff. de Jurisdic. l. 25. ff. de in Jus vocand.* ut in corpore luat, qui in ære non habet; aut ministerio corporis compenset, quod in pretio deficit, & sic ad hunc casum applicari optime potest. Maxime cum ejusmodi operæ sint pretio æstimabiles, quod habere videtur ille, qui operis fruitur, *arg. l. 88. ff. de V. S.* Quoniam igitur ad Magistratum pertinet Orphanorum cura, civium vero uti sunt communia. civitatis commo-

commoda, sic etiam onera esse debent, ille officio suo satisfacit, Orphanos ad institutionem tradendo; hi vero eosdem recipiendo & in utilia Reipubl. membra fingendo, huic enim & ipsi & omne ipsorum studium obligatum est.

- § 0 Quanta potestas Magistro in talem Puerum competat, patet ex *l. 5. §. 3. ff. Ad L. Aquil. levis* scilicet castigatio. Quamvis enim sint liberi homines, ad quos neque ex se, neque ex temporis ratione, sublata Jura servitutis applicari possunt, cum Magistris tamen incurbat cura Tironum actiones dirigendi ad ipsorum salutem, maxime ut in Arte sua dignos profectus faciant, quam ipsi nondum intelligunt, consequens est, ut in eorum Personam quoque Imperium exerceant, quantum ad istum finem sufficit, velut in simili loquitur
- § 1 Pufendorf. *de J. N. & G. Lib. 6. c. 2. §. 4.* Levis verò debet esse castigatio, data enim ipsis potestas est, ad corrigendum non ad everendum; hinc si crudelior in ipsum sit Magister, & in aliqua parte corporis eum vulneravit, competit contra ipsum Actio *L. Aquilæ per*
- § 2 *d. l. 5. §. 1.* Imo si aliter adversus ipsius Crudelitatem non possit Tironi consuli, cogi potest, ut eum dimittat, arg. *§. fin. 7. de his qui sui vel alien. Jur. sunt, l. 2. ff. eod. Franzk. Comm. ff. Tit. de Contrab. Empt.*
- § 3 *n. 88. Gail l. 1. Olf. 17. n. 4. Grammaticæ d. l. n. 23.* qua cautio de non offendendo injungi potest, ut ea spreta, si scire perrexit abdicatione
- § 4 hujus Juris puniatur. Quo casu nihil obstat, quin apud alium Magistrum consummare possit annos Tirocinii; Si enim irrationabilis est consuetudo opificum, ne perficiat alter, quod alter incepit, *V. Carpz. P. 2. C. 6. D. 11.* nihil quoque erit, quod hoc casu opponere possit alter
- § 5 Pistor, nisi quod omni ratione careat, nec mereatur attendi. Deinde hæc castigatio est saltem emendatoria negligentia circa operas commissæ; si enim deliquerit aliquid contra Magistrum vel familiam,
- § 6 ejus cognitio ad Magistratum pertinet. Nonne vero ad Collegium? Ita quidem videtur, quoniam Magistri Collegiorum aliquam quoque Jurisdictionem habent coercendi eos; qui ad Collegium pertinent
- § 7 & multam irrogandi. *Carpzov. P. 2. C. 6. D. 9.* Verum hoc ultra res Professionem ipsorum concernentes extendendum non est, nec facultatem super delinquentibus cognoscendi & eos puniendi potest tribuere. *Carpz. d. l. Def. 10.*

Uti vero vicissim culpa reus est Magister, si negligentior in officio suo fuerit *l. 14. in fin. ff. de offic. Præsid.* ita quæri posset, an convenire queat Tiro Magiltrum, si ejus culpa factum, quo minus dignos in sua Arte profectus fecerit? Sed hæc & alia, maxime dimissionem concernentia, ubi de effectu der Lehrbrieffe / de quibus V. Wehn. *Obs. Pract. verb. Zunft. §. In Opificum.* Limn. *de Jure Publ. l. 2. Addit. ad l. 4. c. 8. n. 298.* Knipschild. *de Jur. & Privileg. Civ. Imp. Liber. l. 5. c. 2. n. 30.* circa receptionem in collegium quæri posset, (quæ literæ testantes de biennio tyrociniæ juxta eum biennali peregrinatione & VIII. florenorum exolutione pro impetrando Jure Magisterii in Onoldino Marchionatu requiruntur, teste Limn. *d. l. p. 636.*) specialem requirunt tractationem, cui me impendere nunc nequeo; ut taceam, pleraque ex his niti opificum horum statutis & moribus, de quibus ego imperitus judicare non possum.

Quibus ut bannarium vel ad suorum sustentationem hoc Jus competit, illud plerumque per Ancillas exercent. Quemadmodum, olim quoque servi ad hæc operas adhibebantur, *V. l. 28. ff. de Reb. dub.* ita quoque foeminas ad panum cocturam olim fuisse adhibitas, ipsa testatur sacra Scriptura *1. Sam. 8. v. 13.* (quod tamen non fiebat, quando in pristinum damnabantur, de quo ap. Terent. *Andr. Act. 1. sc. 2.*

Verbaribus casum te, Dave, in Pistrinum

Dedam usque ad necem.

Pistrinum enim molam significabat servis circumagi solitam, Rosin. *Antiquit. Roman lib. 1. c. 14. p. m. 79.* Hering. *de Molendin. Q. 4. n. 7.* add. Alex. ab Alexandr. *Genial. Dier. l. 3. c. 20. p. 158.* quamvis Heringio teste Pristini appellatio omnes res comprehenderit, quæ ad Pistoris exercitium pertinuerunt. *arg. l. 15. pr. ff. de instruct. vel instrum. leg.* Mansit enim in Ancillis nostris ad operas obligatio, licet ex alia causa sit orta, adeo ut ad eas quodammodo Jura servilia applicari possint, Struv. *Jurispr. Forens. l. 1. Tit. 4. §. 3.* nec iisdem, quibus olim implicata sit nexibus. Quemadmodum vero Ancilla, quæ ad furnariam conducta est, eam exercere omnino tenetur; licet enim fabriles Pistorum sint operæ *l. 6. ff. de oper. libert.* Hahn. ad Wesenbec. *cod. tit. n. 3. verb. fabriles.* quas saltim Artis periti præstant, Dn. Brunnem. *cod. Tit. Q. 4.* attamen cum in operis Consuetudo attendenda sit, Mev. von Zundstand und Abfolge der Bauers-Leute *P. 1. n. 30.* qua universim Ancillæ

hujusmodi operis adhibentur, consequens est, ut eas subter fugere nequeant; illa potissimum, quæ in contractu furnarias operas promiserunt; hoc casu enim bonæ fidei congruit; præstari illud, quod inter contrahentes actum est *l. ii. §. i. ff. de A. E. add. l. i. pr. ff. de Pact. & l. i. pr. ff. d. Const. d. Constit. Pec.* Cum non amplius displicere possit, quod semel placuit *C. 21. de R. 7. in 6. l. 9. Vers. sed eo dictum ff. de negot. gest. sed uti ab initio contractus sunt voluntatis, ita ex postfacto sunt necessitatis l. 3. C. de O. & A. l. 3. C. de Rescind. Vendit.*

62 Ita quaeritur, si Ancilla conducta sit absque mentione certarum operarum, an furnariam quoque exercere teneatur? Pro negativa facit (1) Quoniam hujusmodi operarum præstatio dum in Contractu neque neque verbis expressa est, pro omiſſa haberi debet *l. 99. ff. d. O. V. eam enim si voluisset. Conductor Ancillæ, facile potuisset exprimere, quod dum non fecit, nec voluisse censendus est. Modestin. Pistor. 2. Conf. 21. n. 12. Coedd. 3. conf. Marpurg. 37. n. 123. & conf. 41. n. 7. (2) Exactio operarum est odiosa, Dn. Brunnem. *ad l. i. C. Ne Rustican. n. 5.* qualia non sunt extendenda *cap. 15. de R. 7. in 6. arg. l. 19. in fin. ff. de liber. & posth. hered. insti.* (3) Contractus in id, quod debitori est commodius, interpretari debemus *L. 26. ff. de reb. dub. l. 38. §. 17. ff. de V. O. Dn. Brunnem. Confil. 87. n. 26.* Debitrix vero hic Ancilla est, quippe quæ operas suas promisit.*

63 Pro Affirmativa vice versa militat, quod (1) indefinite promissa sint opera, indefinita vero locutio universali æquipolleat. *L. 43. & L. 44. ff. de Legat. 2.* sic Conjux in Pactis dotalibus sibi facultatem reservans alteri Conjugi de hereditate in ipsum transferre potest. *Carpz. l. 6. Respons. 8.* Similiter fidejussor, qui simpliciter intercedit, in dubio in omnem causam fidejussisse censetur. Dn. Brunnem. *Tit. de Fidejussor. Q. 22.* Aliud elegans exemplum, V. ap. Dn. Brunnem. *Confil. 139. n. 27.* (2) Locatio Conductio est Contractus b. f. *§. 3. Inst. de Obligat. ex Confens. §. 28. Inst. de Action. in quo multa ex æquo & bono præstanda veniunt, licet in eo expressa non sint l. 7. ff. de Negot. gest. Carpz. l. 5. Resp. 15. n. 9.* ut hinc quicquid ex conjecturata mente contrahentium inest contractui, de eo actum esse intelligatur, *Carpzov. P. 2. C. 52. D. 10. n. 8.* Quis vero dubitet, conductorem sensisse de hujusmodi operis, quippe quæ ad sustentationem maxime sunt necessariae, quas nemo facile exclusisse præsumendus est. Itaque hanc sententiam quoque priori præferimus & ad contraria sequentem in modum respon-

respondemus: (1.) quod harum operarum expressio necessaria non sit; tacitum enim idem hic operatur quod expressum *l. 3. ff. de Rebus credit. l. 21 ff. de Jur. dot. l. 94. ff. de V. O.* (2) Dicitur procedit saltem in iis, qui ex necessitate præstant operas, ut subditi, *V. Carpz. l. 1. Resp. 65. n. 19.* ubi favorabiles debent fieri interpretationes, quam quando Ancilla ex voluntate operas suas obligavit, *arg. l. 7 §. 1. & l. 8. §. 4. ff. Quis satisd. cogatur.* ad quas hoc ipsum extendi nequit. (3) Dicitur cer- 65
to respectu quoque Conductor Debitor, hic enim mercedem pro operis, quid si itaque pro eo faceret dicta regula. Accedit, quod in omni contractu respicienda sit causa, qua ad contrahendum quis fuit commotus, & ex ea contractus interpretandus, *V. Carpz. P. 2. C. 46. D. 12. n. 5.* Dum igitur causa hic fuit, sublevare Matremfamil. operis ad quas ipsa tenebatur, subjuncta ipsi Ancilla, quæ vicem ipsius subeat, sequitur, ut ejus quoque naturam induat, in cujus locum est surrogata.

Nolo tamen Ancillas nimium gravare, ideoque præcedentia in- 66
telligenda sunt, si ad suorum sustentationem quis hoc jus exercet, etenim in furno bannario secus se habet, qui ob frequentiam usus speciales requirit operas, quæ sub generali earum promissione non comprehenduntur, *arg. C. 4. de Procurat. in 6.* nisi ancilla his quoque succederit & ipsi peculiaris merces hoc nomine constituta fuerit, alias enim dominus cum ejus damno operas lucraretur contra *l. 4. ff. de Condit. indebit. l. 206. ff. de R. f. c. 48. de R. f. in 6.* Deinde præcedentia quoque limitan- 67
tur, si Dominus inter Ancillas operas divisit; unam enim deinde conducens Ancillam non videtur ad omnes operas eandem destinasse; ita enim mutasse consilium suum censendus esset, Mutatio vero nunquam præsumitur *l. 22. ff. de Probation. maxime* si ea in præjudicium alterius tendat *l. 75. ff. de R. f. Accedit* quod omnis conventio ineatur rebus sic stantibus *l. 137. §. 6. ff. V. O.* Quoniam tamen Rerum suarum quilibet 68
moderator est & arbiter *l. 21. C. Mandat.* divisa operas Dominus rursus uni Ancilla committere potest; quod si probetur, quin ad furnariam nova Ancilla quoque tenetur superiora dubitare non sinunt.

Alia exinde exsurgit quæstio: Si duas Ancillas quis habeat, A- 69
triensem unam & culinaria tractantem alteram; ad utram pertineat coctura panis? Equidem in voluntate Domini est, utram ad has operas conductam velit, & sic pacta inspicienda, quæ dant legem contractui.

In dubio tamen has operas ad culināres, & per consequens ad Focariam pertinere moribus introductum est. Hujus enim officium circa ciborum apparationem versatur, inter quos panis merito primas obtinet, Hering. *Tr. de Molendin. Q. 2. n. 25. & Q. 1. n. 25.* inde quoque ad comestibilia pertinebit, cum enim farina iis adnumeretur, Carpz. *P. 3. C. 53. D. 10. n. 5.* add. Schneidev. *ad inst. tit. de success. inter Vir. & Uxor. n. 42.* Berlich. *P. 3. Concl. 48. n. 22. seqq.* Panis quoque tanquam causatum eodem referendus erit; Causæ enim & causati idem est iudicium *l. 2. ff. de fluminib. l. 9. ff. ad l. Jul. de Adult.* Quas operas Dominus vi juris furnorum exigere possit, rectius ad effectus hujus Juris dicitur.

70. Qui præsent huius Juri & alieno nomine reditus percipiunt, quos maximos in Thuringia & Saxonia Nobiles lucrantur, teste Wehner. *in Observat. Pract. voc. Mühlsten.* tenentur ad rationum redditionem uti omnino alius, qui aliena bona administrat. V. Dn. Brunnem. *Conf. 5. n. 12. & conf. 17. n. 23.* Carpz. *L. 5. Resp. 69. n. 1.* Quoniam autem hic omne negotium inter plebejos ferme geritur, ad evitandam fraudis suspitionem tutissime bacilli fissi adhibebuntur, ut illorum: altera pars penes Administratores hujusmodi maneat, alteram vero partem accipiant, qui in furno coguntur panes suos coquere data certa aliqua mercede pro singulis vicibus, quibus furno utuntur; similiter ac in molendinis bannariis rationes secundum hujusmodi bacillos fissos exiguntur, de quo, V. Coler. *Oeconom. lib. 2. c. 3. Rubr. die Wochentliche Aufmessung.* & ex eo Hering. *Tr. de Molendin. Q. 54. p. m. 452.* sic enim neque plus justo potest exigere Præfectus, neque Domino etiam fucum facere cum hæc omnia ad oculum demonstrari possint, quæ probatio dicitur excellentissima. Berlich. *P. 1. Concl. 65. n. 135.* Quoties vero sint rationes exigendæ, in arbitrio Domini est; in molendinis bannariis quovis trimestri spatio redduntur. Coler. *d. l. vers. der Befehlhaber.* Deinde bacilli fissi quoque ad hoc inservient, ut a Pistoribus legitimus numerus Panum restituatur, antequam enim in furnum immittantur nuverari & incidi bacillis fissis possunt, & sic juxta eos deinde etiam restitui. Quemadmodum Pistores quoque, quibus statim tempore solvitur, secundum eos mercedem possunt exigere.

71. Quod locum attinet, de eo jam supra injecta est aliqua mentio. Ut extra Urbem quis furnum habeat, compelli ideo nequit, quoniam furnus est pertinens aliquod domus, ad necessitates humanas potissimum.

num faciens, quo minus commodè usus est aliquis, si a domo avulsum teneatur habere, sic enim ab usu rei suæ quodammodo excluderetur, quem tamen plenissimum alias quilibet habet in re sua. Accedunt supra dicta, quod quilibet in fundo suo furnum ædificare possit; quidni igitur in urbe quoque domui suæ adjungere? Nec obstat quod Vitrariorum extra urbem suas officinas habere teneantur, vel in loco aliquo urbis insolito & infrequenti, Tholosan. *Sym. Jur. Univ. l. 18. c. 22. n. 7.* ratio diversitatis enim manifesta est, ne hi pestilenti suo vapore hominibus nocent, *Id. d. l.* ob quam rationem olim quoque cadavera mortuorum extra Urbem sepelienda erant *l. 3. §. 5. ff. de sepulchro violat. Carpz. Jurispr. Eccl. l. 2. Def. 385. n. 2. §. 99.* talis vero periculi ratio cum cesset in furnis, ad eos hoc trahi nequit cum ratio a diversis desumpta nihil probet *l. fin. ff. de Calumniator. l. 10. C. de Probat.* Quoniam tamen imminet ignis periculum; non solum ex materia furni ædificandi non sunt, quæ ignem facile concipit, ut sunt stramina & ligna; quales in pagis passim apparent; sed cum domibus non ita quoque jungendi, ut ejus flamma hæc facile possint corripri, sed quantum fieri potest, ab iis sunt separandi, quod observari in pagis ac urbibus videmus frequentius.

An in suburbiiis & Pagis hoc jus exercere liceat, quæstionis est? Et quidem coquere & vendere panes actus meræ facultatis est, & sic Jure Gentium omnibus competit *l. 5. ff. de J. & J. add. Berlich. P. 2. Concl. 3. n. 9.* per consequens quoque in omnibus locis; Maxime cum necessitatibus humanis hoc Jure subveniatur, quæ nullo possunt excludi loco; sed permilla non modo unicuique verum commendata quoque esse debent. *L. 1. §. 3. ff. d. J. & J.* Quare Carpz. *l. 1. Resp. 41.* statuit non solum in pagis cuique exercitium hujus juris liberum esse, sed panes coctos rusticos quoque in Civitatem exportare & ibi vendere prohiberi non posse; Cum enim hoc nec lege ulla expressa, nec ratione legis prohibendum sit, absque lege quoque Ictus aliquid hoc casu statuere merito erubescet *Nov. 18. c. 11.* Et licet hujusmodi actus Jure Civ. ad certum modum adstricti sint, Berlich. *P. 1. Decis. aur. 150. n. 31.* imprimis vero illis, qui privilegiis certum collegium habendi vel artem exercendi gaudent, Jus alios prohibendi competat, Bald. *Cons. 463. n. 5. Vol. 4. Berlich. d. Decis. 150. n. 33.* Moribus enim plerorumque locorum Collegiis opificum intra unum vel duo millia hoc Jus prohibendi in pagis habitantes competit, Carpz. *l. 1. Resp. 42. n. 4.* Non solis

- Zythopeptis, de quo Carpz. *d. Resp. 42. n. 18. sq. & P. 2. C. 6. D. 4.* sed alius quoque opificibus v. g. fabris ferrariis Carpz. *d. Resp. 42. n. 5.* Dum enim divisi sunt pagi ab urbibus, divise quoque inter cives & rusticos negotiationes sunt & his agricultura relicta ad illos transferunt, quib. civitas instructor redditur atque beator. V. Dn. Brunnem. *Conf. 58. n. 4.*
- 78 Attamen nullibi expressa de Pistoribus extat sanctio; verum in omnium statuum Imp. territoriis libera cuique facultas est ubicunque Jus coquendi Panes exercendi, Carpz. *d. Resp. 41. n. 20. sq.* Igitur in practica non haberi potest, quod in lege non cavetur. Bald. *ad cap. 44. n. 25. X.*
- 79 de Elea. Videtur tamen illi libertati modus aliquis esse positus per nundinas hebdomadales, quas Grey-Directe vocant, his enim licentiam fecerunt Magistratus potissimum Panes & similia in urbem vicinam exportandi ibique vendendi. Quarum nundinarum concessio, ut obiter dicam, non ad Principem, sed ad Magistratum Municipalem quoque spectat, Limn. *addit. ad Jus Publ. l. 4. cap. 8. p. m. 643.* Et notabile est, quod Jus ejusmodi nundinas instituendi Academia Francofurtana quoque habeat ex singulari Sereniss. Elector. Privilegio, quo de Vid. *Notitia Universit. Francofurt. p. 33. qua habetur in memorand. Francof. Dn. Berman.*
- 82 Circa tempus consilium necessitas suggeret. Boni tamen Patresfam. id potissimum curæ habent, ut Jus furni vernali quam alio tempore frequentius exercent. Creditum enim est, panem eo tempore facilius maucum contrahere, ob raptum aliquem simulum, qui cum e-
- 83 florescente frumento Pani cum ipso intercedit. Inde etiam Colerus *Oeconom. l. 2. c. 3. vers. auch pfflegen.* Mense Decembri apparare Panes jubet qui per verem possint absque contractione mucis durare. Quemadmodum vero hujusmodi Necessitates alio tempore instant, alio remittunt rursus, ita discontinuis actibus hoc Jus exercetur, licet continuam retineat causam, qua semper quis uti possit hoc jure, quoties necessitas exigit. Inter Pistores statutis decisum est, quoties singulis septimanis debeat quisque eorum Panes venales coquere; quæ ipsa tamen pro diversitate locorum variant; alibi enim quatuor, alibi sex vicibus hebdomadatim hoc Jus exercere possunt. In aliis locis, ubi non est magnus Pistorum numerus, eo ordine hoc Jus exercent, ut ad alterum denum
- 84 transeat hæc facultas, si prior panes suos vendiderit. Die feriato posse panem in honorem Dei coqui, testis est Camill. Borell. *sepe cit. Lib. 4. c. 7. n. 45.* licet enim die dominica artium officia quiescere debeant *l. 3. c. de Peris* & ibi

DE MODIS EXERCENDI & AMITTENDI JUS FURNI. 55

& ibi Dn. Brunnem. *n. 1. adeo*, ut in Saxonia manuales operas ea die tra-
ctans multa VI. argenteorum puniatur per Ord. Eccles. *Aric. gener. 17.*
§. es soll auch verb. Und da es hieran brüchig. & Decret. Synodal. de
A. 1624. *§. alle Hand- und Pferd- Arbeit. verb.* Oder von denen 2c. al-
leg. a Carpz. *Jurispr. Eccl. l. 2. Def. 252. n. 5. seqq. add. id. Def. 255. n. 5.*
seqq. Cum tamen necessitas legi non subiaceat. *c. 2. infim. X. de Obser. jo- 85*
jun. Gail. l. 1. Obs. 102. n. 8. eo quoque casu, ut operas manuales suas alii, sic
quoque Pistorum poterunt Jus furni exercere. *Vid. c. 3. X. de Feniis l. 3. C.*
cod. ibique Dn. Brunnem. n. 2. seqq. Carpz. d. l. Def. 251. Dari autem pot- 86
est ejusmodi necessitatis casus, si maturanda urbis alicujus obsidio sit,
ubi ad alendum exercitum a certo Pistorum collegio certa quantitas
Panis debet confici; Agitur enim hic de causa alimentorum, qua piz
causa æquiparantur; Tiraquell. *Privil. pie cause 55. sqq. Surdus de aliment.*
in. 8. Privileg. 17. & facillime in hoc speratur Numinis venia, per quod
multorum salus & incolumitas procuratur, *l. pen. C. de Feniis.*

Denique veluti tum luxus tum necessitates humanæ diversas Pa- 87
nis species invenerunt, quales recenset Coler. *Oeconom. lib. 2. c. 3. verb.*
Brodbacken/ist auch. ita eadem diversis Pistorum generibus adin-
ventis præbuerunt causam. Ita enim alii sunt *Hausbäcker* (quo opifi-
cio in aliquibus locis funguntur mulieres, Coler. *d. l. vers. Es pfeigen.*)
alii *Pastetenbäcker* / alii *Brotbäcker* / alii *Zeifbäcker* / alii *Ruchenbäcker* 2c.
quorum discrimen licet a diversitate Panis nata sit, & ita etiam in mul-
tis locis observetur, in aliis tamen locis magis in nomine quam in re
consistit, quorum ideoque sunt statuta attendenda & catenus proban- 88
da, quatenus a vera ratione non aberrant. Etsi autem superius a-
potiori, unde omnis proficiscitur denominatio *l. 10. ff. de stat. hom.*
furnum dixerim locum, in quo panis decoquitur, tamen idem ad alios 89
usus multos destinatur. Sic ad ignem in furnis passim linum sicari
solet, quod tamen periculosum & hinc tutius existimat Coler. *d. l. 8. c. 8* 90
ut soli expositum linum exsicceat. Pariter in Silesia, ubi magnus
proventus est Rubiæ sativæ, qua de vid. Henel. *Silesiograph. c. 2. p. m. 11.*
eadem quoque in furnos immittitur, ibique torretur, verum prohib-
uit Magnific. Senatus Uratislav. ne eadem in laudatam urbem inve-
hatur, in *Ordinat. incend. de A. 1578. vers. Es sollen auch 2c.* Itaque ex-
tra urbem furni extruendi sunt; quod similiter de lino asserit, Colerus
d. l. vers. Darnach ist auch & seqq. Porro ad Pira & poma torrenda ñ- 91
Jus furni quoque extenditur, de quo iterum, Coler. *l. 11. c. 15. vers. Die*
Bauern

- 92 *Bauernseq. & cap. 16. vers. Schütte sie.* Et quod infandum est, pediculatorum curæ quoque adhibetur furnus, immillis in eum infectis vestibus, *Coler. l. 8. c. 44. vers. vor die Leuse.* Quantum panes singulis vicibus quis coquere possit, vel familiaræ amplitudo, vel statuta aut conventio determinabunt, quæ singula attendenda.
- 93 Circa modos amittendi distinguendum est inter furnum & Jus furni hæc duo enim diversa esse, patet ex dictis superius. Furnus amittitur (1) *FACTO*, quando destruitur. Destructio enim instar Amortificationis est, & a materia formam segregat, qua absente quoque desinit res esse, quod fuit. Destruitur autem vel juste vel violenter. Prius sit,
- 94 quando in alieno solo furnus est ædificatus, hujus enim Dominus furnum potest destruere, arg. *l. 29. §. 1. ff. ad L. Aquil. l. 27. ff. de S. U. P. & ibi Glossa.* Nec incidit tali casu in pœnam *L. Extat. 13. ff. Quod met. caus. & L. si quis in tant. am 7. C. unde vi.* furnus enim alieno solo in ædificatus cedit solo *§. 30. Inst. de R. Di. & A. R. D. l. 7. §. 12. ff. de A. R. D. Carpz. P. 3. C. 31. D. 10.* & sic Dominus soli, cui rerum suarum liberum est moderamen & arbitrium *l. 21. C. Mandat.* ibique *Dn. Brunnem. n. 2.* suum non alienum furnum destruit. *V. Schneidev. ad Inst. Tit. de S. U. P. n. 6. add. Frider. Mindan. de Mandat. l. 2. c. 30. n. 21. Zœf. in Comm. D. Tit. de O. N. N.*
- 95 *n. 16.* Violenter destruitur ab hostibus vel alia vi Majori, cui resisti nequit, ut in *l. 12. §. 2. ff. de Reb. Autb. Jud. possid. l. 52. §. 3. ff. pro soc. l. 25. §. 6. ff. Locati*, quo posteriori casu tamen furnus reædificari potest, ne quis invitus **re suo** carcere teneatur, contra *§. fin. Inst. de his qui sui vel alieni Juris & l. 25. §. 1. in fin. ff. solut. Matrim.* aut dominia potius pendeant a casu contra *pr. Inst. de Usucap.* quam constanti & perpetua voluntate reædificentur *secund. l. 3. §. 7. ff. de A. & A. P.* Perinde vero est, si in eodem siue in alio loco superiori vel inferiori reædificetur, Jus enim quod quis in fundo habet non ad hanc vel illam ejus particulam restrictum est, sed in infinitum in eo se exerit, ut est textus, in *l. 9. pr. ff. de servitutib.* modo non cum periculo vicini reædificetur, sic enim is opus novum nunciare possit *l. 1. §. 11. ff. de O. N. N. Zœf. d. l. n. 3.*
- 97 Tantisper vero dum non reædificatur furnus, cessat quoque Jus cogendi ad illius usum homines, ejus enim hoc est accessorium, quod sublato principali quoque corrui *l. 2. ff. de Pecul. Legat. l. 26. pr. C. de Usur. l. 178. ff. de R. J. furno tamen reædificato hoc Jus quoque restituitur *l. 14. ff. Quemadm. servit. amitt. l. 23. & 24. ff. Quib. mod. Ususfr. amitt.**

amitt. non solum, si in eodem, sed etiam si in alieno loco ædificatus fuerit. Si enim castrum in alio loco reædificatum subditis & privilegia retinet, V. Gail l. 2. *obs.* 61. n. 8. quanto potius cum furno restituetur hoc Jus cogendi, cum enim in destructi locum is surrogetur tanquam surrogatum quoque surrogantis sapiat naturam necessum est. l. 28. §. 1. ff. de *Jurejur.* Gloſſa. *ad l. 10. §. 2. verb. Danda non est. ff. si quis Cautionib.* Gail. l. 2. *obs.* 148. n. 9. Quod si conductor casuum præstationem in se susceperit, secundum l. 9. §. 2. ff. *locatil.* 6. C. de *Pignorat. Act.* tenebitur quoque, si incurſu hostium vel alio insolito casu furnus destructus fuerit. Licet enim casus hic insolitus sit, tamen is sub omnium casuum præstatione quoque comprehenditur L. 78. §. 3. ff. de *contr. ab. Em.* cum generalibus semper insint specialia L. 147. ff. de R. J. qua ratione licet alias ob hujusmodi casum conductori remittatur pensio, Carpz. P. 2. C. 37. D. 14. hoc casu tamen idem impetrare nequit, Carpz. d. l. *Def.* 17.

II. Furnus amittitur DERELICTIONE. Res enim tam mobilis quam immobilis GL. in §. 47. *verb. desinit. f. de R. D. & A. E. D. & Gl. in l. 1. ff. pro derelicto* Hartprecht. *ad d. §. 47.* si eo animo deseratur, ut amplius eam in bonis suis aliquis nolit esse, Domino censetur vacua, ut sic ab ejus occupatione nemo teneatur manus abstinere, sed eadem naturali ratione cedat occupanti §. 47. *f. de R. D. l. 1. ff. pro derelicto. add §. 12. Inst. d. 1.* Animus vero istu, si de abdicatione manifesto non constet, ex conjecturis probatur Nov. 22. c. 12. quales, puto, sunt, si alter ad alium furnum ierit, & interea alius desertum furnum occupaverit, illo non contradicente; Per occupationem enim hic satis declarasse voluntatem censetur de acquirendo furno; cui dum ille non contradixit, consensisse videtur L. 2. C. de *Acquir. & redimend. Poss.* l. 13. §. *fin. ff. Locat.* & hinc omne Jus suum in furno amississe per l. 26. *verb. dum enim C. de Administr. Tut.* l. 11. C. de *remiss. pign.* Carpz. P. 2. C. 49. D. 6. n. 2. qua ratione utriusque voluntate dominium translatum & acquisitum esse dicitur secund. §. 40. *Inst. de R. D. & l. 9. §. 3. ff. de A. R. D. juncta l. 36. ff. eod.* Imo licet furnum non deseruerit, modo sciens alium eundem occupasse, non contradixerit, possessionem ejus amittit. l. 3. §. 8. ff. de *A. vel A. P.*

II. Amittitur furnus quoque INTERITUS §. 5. *Inst. de Usufr. l. 5. §. 2. ff. Quib. mod. Usuf. amitt.* l. 10 ff. *eod.* quo casu tamen potius usus furni intercipitur, quam amittitur. Quæritur vero hic? si quis alio-

- rum usibus furnum teneatur servare, an ab hoc onere rei interitu liberetur? Videtur quod sic, quoniam debitor speciei rei interitu liberatur *l. 23. § 83. §. 5. ff. de V. O.* Verum quoniam hoc jus dupliciter alteri potest acquisitum esse, tum quatenus Principaliter personam, tum quoque quatenus Principaliter furnum devincit *arg. l. 196 ff. de R. J.* primo quoque casu rei
- 105 interitu debitor non liberatur. Furnus enim in contractum deductus vice generis fungitur *arg. § 22. Inst. de Legat. L. 71. pr. ff. de Legat. 1. genus vero licet pereat, non tam Creditori sed Debitori interit. l. 11. C. si cert. petatur*, ibique Dn. Brunnem. *n. 5. § 7.* qui damnum interitus etiam ferre & novum furnum ædificare tenetur. Posteriore casu, quoniam furno inhæret, eo sublato hoc Jus quoque tollere necessum, est *pr. Inst. de Usufr. & per consequens hoc casu liberatur, qui illud Jus debet.* An vero reædificato furno reviviscit hoc Jus servitutum personalem usus esse, quæ non restituitur corpore licet restituito cui eadem inhæret *l. 10 §. 7. ff. Quib. mod. Usufr. amitt. pr. Inst. de Usu & Habit. Attamen affirmativa placet ob dicta superius n. 97.*
- 108 An vero eo casu quoque interitu amittitur furnus, quando Universitas certa de Jure unum habendi furnum investita est? Videtur quod sic, quoniam unius inclusio alterius est exclusio *l. 12. ff. de Jud. Card. Tusch. Pract. Concl. Tom. 4. Lit. 7. Conclus. 71.* & quod in uno est concessum, in altero denegatum videtur *C. 34. de R. J. in 6. l. 21. §. 2. ff. de Tutorib. & Curatorib. datis.* Verum illa concessio commode hanc interpretationem recipit, ne Universitas eodem tempore diversos furnos habeat; igitur ita quoque eadem instituenda, ut gravet quam minimum.
- 110 Quemadmodum non reor, aliquem *Art. 121. P. D. B. D.* ita contra *Rom. nupt. § 1. Corinib. 7. v. 39. l. 11. §. 2. ff. de bis qui not. infam. & l. 1. C. de secund. nupt.* interpretaturum, ut poena capitalis obtineat, quando post obitum
- 111 prioris Conjugis superstes aliam ducit. Utitur enim Universitas adhuc uno saltem furno, quando post prioris interitum novum reædificat, qui prioris omnes qualitates induit, & cum illo idem esse censetur *Horat. Carpan. ad Stat. Mediol. C. 417. n. 63.* Denique omnibus iis modis amittitur furnus, quibus Dominium vel inter vivos vel in ultimis voluntatibus in alios transferimus, quos hic omnes excutere, instituti non patitur ratio.
- 112 Jus furni quod concernit, amittitur illud (I) *NON USU*, sive in modum servitutis sive per speciale Privilegium competat *§. 3. Inst. de Usufr. junct. pr. Inst. de usu & Habit. l. 1. ff. de Nundin. C. 3. X. de Prescript. Gail.*

DE MODIS EXERCENDI & AMITTENDI JUS FURNI. 51

Gail. l. 2. *obs.* 60. n. 1. Carpzov. P. 2. C. 3. D. 23. Interest tamen Jure 113
 Comm. respectu temporum, quippe priori casu decem inter presentes,
 viginti vero inter absentes annis amittitur l. 16. §. 1. C. de *Usufr.* posteriori
 vero casu decem annis tantum d. l. 1. ff. de *Nundin.* Jure Saxon. utroque
 casu 30. annis anno & die, Carpz. d. *Def.* 23. Procedunt vero isthac 114
 si alter uti poterit, sed noluerit; alias enim si utendi occasio defuerit,
 nec per mille annos non utendo amittit, l. 34. §. 1. ff. de *S. P. R. & l. 35.*
ff. cod. non enim valenti agere non currit *Præscriptio* l. 1. §. 2. C. de
Annal. Except. nec ibi poenam esse debere, ubi non est culpa Gail. de *obs.* 60.
 n. 1. §. 99. Carpz. d. *Def.* 23. n. 5. §. 99. Non idem vero est, si immunitatem 115
 a mercede subditi velint præscribere; hoc casu enim liberant se ab actione,
 cui omni hodie non præscribitur, nisi 30. annis l. 3. C. de *Præscript.* 30.
 vel 40. ann. qui ab eo tempore incipiunt currere, quo subditi inficiati sunt
 mercedem, & sic domino causam possessionis mutarunt l. 7. §. *fin.* C. d. 1.
Welenb. Tot. Tit. si Ager veitig. al. n. 2. Verb. sciendum est. 116

II. Si quis *ABUTATUR* hoc Jure, v. g. si non solum cogat homi-
 nes ad coquendum, sed etiam iniquius precium exigat, aut ut ipsi suis
 sumptibus furnum teneantur reficere vel inusitatas operas ratione furni a sub- 117
 ditis exigat, idem quoque amittit. C. 63. C. 11. Q. 3. si tamen pluribus idem
 jus competat, unius abusus reliquis non præjudicat, V. Dn. Brunn. *Consil.*
 142. n. 91. & 100. factum enim cuique suum non alii nocere debet l. 155. ff.
 de R. 7. Gail. de *Pignorat. obs.* 6. n. 4. 118

III. *REMISSIONE* quoque hoc jus amittitur. Est enim ea instar
 donationes l. 23. ff. de *Donationib.* l. 1. ff. de *Transact.* *Welenb. w. ff. de Pact.*
 n. 8. verb. *Remittere.* Carpz. l. 5. *Respons.* 64. n. 13. & P. 4. C. 19. D. 20. n. 6. 119
 Dn. Brunnem. *Consil.* 133. n. 64. Igitur quemadmodum in hac, sic quoque
 in illa requiritur libera rerum administratio; ut hinc præter alios neque
 usufructuarius, neque Maritus, neque Vidua, neque Vasallus fundo u-
 usufructuario dotali, dotalitio aut feudo adhaerens hoc jus possint remit-
 tere; hi enim omnes licet meliorem fundi conditionem, deteriorem
 tamen remissionem Juris non possunt facere l. 74. ff. de R. 7. l. 13. §. 5. ff. de
Usufr.

Deinde quoque certiorari debet hoc Jus remissurus; nemō 120
 enim Juri ignoto renunciare præsumitur l. 19. verb. *repudiare legitim.* ff.
 de *in offic. testam.* hinc in qualibet renuntiatione certioratio requiritur,
 Gail. l. 2. *obs.* 77. n. 3. Certioratio tamen eo casu necessaria non erit,
 quando renuntiatio ita describitur, ut ab omnib. sciri possit. Dn. Brunn.

- 121 *Consi. 86. n. 33.* Porro expressa quoque debet esse remissio; hinc licet Domino sciente subditi ad alium furnum iverint, Jure tamen suo is indubio renunciassè non præsumitur *Cap. 5. X. de Renunciat.* Renunciaciones Juris enim liquide probandæ sunt, nec præsumuntur, Menoch. *l. 3. Præsumt. 45. n. 12. & Lib. 6. Præsumt. 41. n. 1.* si tamen longo tempore Dominos subditos suos ad furnum non revocaverit, illa cessatio diuturna argumentum justum est renunciacionis *l. 7. C. de censib. l. 6. C. de Remission. Pign.*
- 122 Pariter socius sua renunciacione socio præjudicare nequit tum quod alterius Jus sit irrenunciabile, *l. 3. pr. ff. de Transact. l. 27. §. 4. vers. Ante omnia ff. de pact. Mynsing. cont. 5. obs. 63. n. 10.* tum quod renunciatio renunciantis Personam non egrediatur, perinde ut nec jusjurandum *l. 3. §. pen. ff. de Jurejur. l. 1. pr. ff. si mulier ventris non Carpz. P. 2. C. 35. D. u. n. 3.*
- 123 IV. Amittitur quoque *TEMPORE*; si enim ad certum tempus concessum hoc Jus fuerit, tempore illo elapso finitur *l. 21. ff. de vulg. & pup. subst. arg. §. 5. Inst. Quib. Mod. Tutel. finitur.* Igitur si ad dies vitæ idem quis impetraverit; morte illud finitur *Nov. 22. c. 20.* nec
- 124 quicquam ad hæredes transit. Sed in se hoc Jus an morte expiret,
- 125 videndum est. Et negativam quidem merito amplector. Si enim ad certum prædium hoc Jus sit comparatum, reale est, & sic ad hæredes dubio procul transit *l. 196. ff. de R. J.* Quod si vero Personæ cohæreat, personale quidem Jus est, non tamen servitus, ut Jus venandi, Aucupandi, lignandi & pascendi, & sic pari modo quoque ad heredes transit,
- 126 nec morte finitur. Vid. *Gail. lib. 2. obs. 66. n. 1. sq.* In dubio enim quilibet hoc Jus acquirens etiam de heredibus suis cogitasse & iis prospexisse præsumitur *l. 9. ff. de Probat. l. 10. C. Locar.* Menoch. *l. 3. Præsumt. 47. n. 1. sqq.* Nec obstat, quod supra ex Cœpolla hoc Jus servitutum personalem dixerimus, quæ morte finitur utique *§. 3. Inst. de Usufr.* nam illud primo alio casu intelligendum est, qui huc non pertinet.
- 128 Deinde potest quidem ratione effectus cum servitute tali convenire, licet quoad modos finiendi ab ea plane differat, quemadmodum moribus hodie multa hujusmodi Jura ad similitudinem servitutum intro-
- 129 ducta sunt, licet cum ipsis in omnibus non conveniant. Transit igitur ad heredes; ubi circa eorum idoneitatem habenda rei ratio, cui inhæret, si enim cum castro in feudum datum, fæminæ ab eo excluduntur, *F. 36.* quod si vero allodiali prædio cohæreat, nulla sexus habebitur ratio;
- Nov.*

DE MODIS EXERCENDI & AMITTENDI JUS FURNÆ 61

Nov. 18. c. 1. Et si autem hæredes alias defuncti factum teneantur præstare 130
 l. 14. C. de R. V. Berlich. P. 3. C. 41. n. 35. Vers. Ratio autem. ut hinc, quan-
 do defunctus furnum alienavit hoc factum quoque heredes obligare
 videatur; hoc tamen casu aliter obtinet; quando enim cum tempore
 resolvitur Jus dantis, accipientis quoque Jus petit & resolvitur l. 31. ff.
 de Pignor. c. 6. X. de Donat. inter. Vir & Uxor. Ne plus Juris ita quis in 131
 alium tranferat, quam ipse habet contra l. 2. C. de Pen. & C. 79. de R. J. in 6.
 Et imputare sibi quisque debet, quod cum eo contraxerit, qui Jus tempo-
 rale saltem habuit.

V. Amitti quoque potest hoc Jus BELICTO, quod bona & civita- 132
 tis Jura admittit; quemadmodum id olim deportatis contingebat §. 1.
 Inst. Quib. Mod. Jus Patr. Potest solv. §. 2. Inst. de cap. Dim. nat. l. 1. ff. §. 1.
 ff. de Interdict. & Releg. Hodie vero cum infamia in perpetuum rele- 133
 gatis, Welenb. c. ff. Tit. de Interdict. & relegat. n. 4. circa fin. vel ut ali-
 qui rectius volunt, bannitis, Schneidv. ad d. §. 1. Inst. Quib. mod. Jus Patr.
 Potest solv. n. sq. Schultz. Synops. Inst. eod. tit. Lit. A. Carpz. pr. C. Q. 140. n. 26.
 Infames, enim ita redditu non amplius tolerantur in honesto collegio 134
 Carpz. P. 4. C. 45. D. 10. n. 1. sq. Circa relegatos vero observandum, li. 135
 cet eos sequatur infamia si ex turpi causa condemnentur, l. 28. §. 1. ff. de
 Pen. non enim poena, sed causa poenæ infamat l. Ictus sustium. 22. ff. de his
 qui not. infam. bona tamen ipsos non amittere nec Civitatem d. l. 14. §. 1.
 ff. de interd. & Releg. Carpz. P. 4. C. 47. D. 9. nisi expresse aliqua adempta
 sint. Maxime hodie, ubi Publicatio bonorum nisi in crimine læsæ Ma-
 jestatis rarissime obtinet. Auth. Bona damnatorum C. de Bonis Proscri-
 ptorum ibique Dn. Brunnem. Hahn. ad Tit. de Interdict. & Relegat. n. 4.
 Et sic impediuntur saltem in administratione, quam Alii interea com-
 mittunt, ne damni quicquam attrahant l. 20. ff. de Minorib. l. 26. §. 1.
 ff. Ex quibus caus. major. Per indirectum tamen potest relegatus hoc 136
 Jus amittere, non utendo per tempus absentia; quo casu nec in inte-
 gram restituitur d. l. 26. §. 1. ff. Ex quib. caus. maj. nisi vel per Procuratorem
 Magistratum adire non potuerit, vel Procurator ejus etiam fuerit mor-
 tuus l. 40. §. 1. ff. d. l. 1. & d. l. 40. de Minorib. Atque hæc de modis amit-
 tendi sufficiant; alia licet potuissent addi, si quis tamen & scopum no-
 strum cogitet, & sub manu crescentem Dissertationem pauca hæc æqui
 bonique consulet; majora exacturus ab eo cujus frequentiori usu sub-
 actum est ingenium & id propositum animi, toti Volumini conscribendo
 sese impendere.

CAPUT V.

DE

Effectibus Juris Furnorum.

SUMMARI A.

E ffectus Juris furnorum dividuntur, n. 1.	Tertius effectus consistit in libera fumimissione, n. 21. seqq.
Primus Effectus est reciproca inter Dominum & subditos obligatio, n. 2. seqq.	Quartus effectus consistit in damni per furnum dati reparatione, n. 24.
Dominus tenetur ad ea, sine quibus furnus exerceri nequit, n. 4.	Furnarius pena corporali potest affici, si ejus culpa incendium ortum fuerit, n. 25.
Ut sunt ligna; ubi queritur: An in consequentiam Juris furnorum quoque veniat Jus lignandi? n. 5. seqq.	Declaratur, n. 26.
Dominus tenetur ad operas, n. 9.	Subjicitur Juris Saxon. dispositio, n. 27.
An & quando eas Subditi pro domino prestare cogantur? n. 10.	Quid si incendium ejus culpa contingat, per quem furnus exercetur, n. 28. seqq.
Dominus tenetur ad furni refectio- nem, n. 11.	Quando Dominus non teneatur de facto famuli? n. 31.
An & quando ad refectio- nem furni Domini subditorum operas possint exigere? n. 12. seqq.	Quando cautio de damno infecto pre- tatur? n. 32. seqq.
Dominus tenetur ad Instrumenta furni, n. 14.	An Conductor furni quoque teneatur de incendio? n. 36. seqq.
Obligatio subditorum in quo consistat? n. 15. seqq.	Quid si Panis ob imperitiam vel in- firmitatem Pistoris damnum ali- quod attraxerit, n. 40.
Quando furnum habet Universitas, a singulis prestandum est aliquod furnagium, n. 18.	Quintus effectus consistit in imposi- tione Censuum, n. 41.
In quo consistat Merces pro Usu furni prestari solita? n. 19.	Quoi genera Collectarum hodie fre- quententur? n. 42.
Secundus effectus consistit in excusa- tione a Tutela, n. 20.	Quid describendum hoc casu in cata- stro sit? n. 43.

Ad quid

<p><i>Ad quid condicatur Professio personarum in certis furno coquentium?</i> n. 44.</p> <p>Sextus effectus, quod in furno bannario subditi reliquis preferantur? n. 45 seqq.</p> <p>Limitatio subjicitur. n. 52.</p> <p>An & quibus in locis Pisiores reliquis preferantur quoad frumenti</p>	<p><i>Emotionem. n. 53. seq.</i></p> <p><i>Quando Pisiores incidant in Penam Dardanariorum? n. 55. seq.</i></p> <p><i>Pisiores in Molendinis nullo Jure Prælationis gaudent? n. 58. seq.</i></p> <p><i>Remedia que pro Jure furnorum competunt. n. 60.</i></p> <p><i>Conclusio. n. 61.</i></p>	50
--	--	----

Superest, ut effectus Juris furnorum adjiciamus, quorum aliqui concernunt Personas idem exercentes, aliqui furnum ipsum. Inter illos (1) est RECIPROCA OBLIGATIO, qua Dominus tenetur ad furni usum præstandum, adeo, ut si paratum furnum non habeat, homines non possit prohibere, ne eant ad alios Bertram, *Cons. 39. n. 4. & 6.* Similiter ut in molendinis observatur, ut Dominus granorum eadem possit rep. tere, nisi dominus molendini intra 24 horas eadem jubeat contundi Thobolan, *Syn. Jur. Univ. l. 18. c. 22. n. 8.* Camill. Borell. *de Magistrat. Edit. l. 4. c. 7. n. 50.* Johann. Papon *Arrest. l. 13. Tit. 8. Arrest. 1.* Ex quo sequitur, Dominum furni quoque teneri ad ea sine quibus usus furni inanis erat: futurus arg. l. 2. ff. de *Jurisd.* ibique Glossa. *verb. non potuit.* cum enim commoda ex furno percipiat, secundum Naturam est, ut incommoda quoque circa eundem sentiant l. 10. ff. de *R. J.*

Tenetur igitur (1) ad ligna zu nöthigem Brenn- oder Feuerholz/ ubi hoc dubium est, si de Jure furni quis investitus sit, an in consequentiam ejus quoque Jus lignandi, veniat? Et licet pro affirmativa militet (1) quod concessio uno concedantur omnia ad unum illud necessaria, Marfil. *singul. 75. (2)* quod omnis concessio in Præjudicium concedentis interpretanda sit latissime l. 3. ff. de *Const. Princip.* Baro Enenkel *de Privil. l. 2. c. 4. n. 4. seqq.* V. Dn. Brunnem. *Consil. 6. n. 42. seqq.* Negativam tamen veriorém esse existimo (1) quoniam Jus lignandi inter Pertinentias remotas refertur, que non semper veniunt, licet investitura expresse cum Pertinentiis sit facta Andr. Kni ken *de Vestit. Pall. l. 7. n. 7. & 39.* quanta minus igitur, si de eo mentio non fuerit expressa, (2) quoniam Investitura stricte est interpretanda, & verba in ea, prout jacent, intelligenda, arg. 2. F. 18. Rosenthal, *de Feud. c. 6. Concl. 28. m. 1. sq.* (3) Accedit, quod multis in locis hodie:

hodie Jus lignandi ad Regalia pertineat, ut Seckendorf. im Deutschen Fürsten-Stadt. P. 3. Regal. 6. n. 1. quæ per quæcunque verba generalia non concessa esse intelliguntur, Zasius P. 5. n. 11. Rosenthal. c. 5. Concl. 14. 7. gloss. lit. A. Ad contraria respondeo (1) quod inter Jus furni & lignandi non sit necessaria aliqua connexio, quia unum sine alio esse & concedi potest; alias enim in eo loco concessio Juris furni esset inutilis, ubi Sylvæ in concedendis potestate non sunt. Ut taceam plus esse in Jure lignandi, quam in Jure furni, quo casu antedicta Regula locum non habet. Hartm. Pistor. l. 2. §. n. 58. (2) d. l. 3. intelligendam saltim esse de Privilegiis, adeoque ad Investituram extendi non posse. Interim cum Investitura interpretationem recipiat ex observantia & usu, Gail. l. 2. obs. 148. n. 3. videndum est, quale Jus Antecessori competierit, idem enim in Successore censetur esse repetitum. Nec repugnat etiam investituræ, eam pro Vassallo contra Dominum explicari, Rosenthal. d. c. 6. Concl. 28. n. 2. §. add. Dn. Brunnem. conf. 103. n. 25. si Necessitas & usus ejus id exigant.

(2.) Ad Operas, quibus furnus ad coquendum habilis paratur. 9
10 Has per subditos præstare solent, ad quas tamen illi non tenentur, nisi easdem vel promiserint, vel sint quoque ad inde terminatas operas obstricti. Operæ enim ut plurimum originem suam ex pactis habent, igitur quantum in iis promissum sit, primo inspicere oportet, Carpzov. l. 1. Resp. 56. n. 11. Indeterminatæ vero licet toties præstandæ sint, quoties a Domino exiguntur, Gail. l. 2. Obs. 61. n. 12. hic tamen non omne arbitrio domini, sed potius usui & observantiæ relinquendum est. Carpz. d. l. 1. Resp. 54. n. 13. hinc si de consuetudine antea nunquam tales operas præstiterint, nec posterum ad eas cogi posse, certum est. V. Carpzov. d. Resp. 54. n. 26. §. quod si tamen aliis pro certa mercedo operas tales locent, honestum est, ut pro eodem pretio potius Domino, quam alii inserviant, certis tamen requisitis observatis, quæ recenset Carpz. P. 2. C. 51. D. 9. n. 8. add. Id. d. l. 1. Resp. 57.

(3) Ad Refectionem furni, daß er den Ofen im steten Bau erhalte. Refectio enim est dependens domini, Hering. de Molendin. §. 48. n. 1. & hinc ad eum pertinet, qui dominus furni est. Adeo, ut eo nomine nec Collectas possit imponere subditis, cum castus noccat Domino non alii l. 6. C. de Pign. Act. l. 23. in fin. ff. de R. J. & is pro usu furni certam mercedem accipiat, ut in uno gravati non possint gravari 12 in alio l. 30. ff. de Jurejur. l. 6. ff. de Jure dot. Iterum vero hic quaeritur, an ad

an ad eam Subditorum operæ possint exigi? Et hic quidem ante omnia rursus pacta & consuetudo inspicienda sunt, quæ apertissimam Autoritatem in rebus dubiis decidendis præstant, Carpzov. *d. Resp.* 54. n. 9. his deficientibus, Rustici ad harum operarum præstationes cogi nequeunt, adeo, ut licet teneantur ad operas in ædificando necessarias (Hausföhren &c.) non tamen obstricti sint ad eas, si furnus reædificetur, vel novus etiam extruatur; illæ operæ enim ad solam habitationem restringuntur, nec ad alias extendi possunt, cum sint odiosæ *C. Odis. de R. J. in 6.* Carpzov. *P. 2. C. 52. D. 3.* Quod si furnus tamen non separato loco, sed intra domum ædificetur, iidem operas in extructione furni præstabunt, qui habitationi erigendæ inserviunt, cum accessori-um sequatur Principale *l. 19. §. 13. ff. de Aur. & Arg. legat. l. 23. §. 3. ff. de R. V. C. 42. de R. J. in 6.* Ex dictis patet, quid de lignis advehendis & Cineribus avehendis tenendum sit.

(4.) Dominus quoque instrumenta præstat, quibus tum furnus ^{1 4} ad usum paratur, tum quoque purgatur ab immunditie, quæ in vulgus notiora sunt, quam ut hic referri mercantur.

Vicissim Subditi ad furnum Domini tale Jus quæsitum est, venire quoque tenentur, nec eum possunt eludere; adeo ut inobedientes carcere, Pignorationibus & aliis pœnis, *V. Gail. de Arrest. c. 10. n. 1.* Carpz. *P. 2. C. 51. Def. 16.* compelli possint. Pariter tenentur quoque ad ^{1 6} mercedem pro usu furni, quæ furnagium appellatur apud Petr. Jacob *Pract. p. m. 91. n. 13.* ubi interest, an merces promissa fuerit, an non. Illo casu actio etiam ex nudo pacto competit, quam Conditionem ex Canone vocant. *V. Wefenbec. w. Tit. de Pact. n. 9. vers. At qui sciendum est.* ibique Hahn. *verb. Jure Pontificio.* Posteriore vero, cum ^{1 7} nulla addit obligatio, quæ est Mater Actionis *l. 42. §. 2. ff. de Procurat.* Vultej. *Comm. ad Inst. Tit. de R. D. n. 1.* deficit quoque Actio. Ex Æquitate tamen, quoniam furno domini subditi utuntur, qui enim suis sumptibus habilem ad coquendum præstare tenetur, dabitur Conditio ex *L. f. & me & Titium ff. de Rob. Credit.* quæ toties locum habet, quoties alter commodum ex re mea sentit, licet mecum non contraxerit *Haerfold. P. 3. Abt. 3.* Quod si vero iniquiori mercede eos gravaverit Dominus, ejus sævitiæ inhibitione pœnali occurritur. *V. Carpz. l. 1. Resp. 53. n. 10. f. 99.* Imo Jure hoc plane privari potest, quo de supra ^{1 8} actum. Illud hoc loco adhuc annotandum est, si Univerlitas aliqua furnum habeat, a singulis aliquod furnagium posse exigi, adeo, ut

qui præsumunt isti Universitati, nec ab eo sint immunes. V. Hering. *de Molendin. Q. 7. n. 24.* Merces autem ista potest vel in certa parte Panis consistere, V. *Surdus Consil. 128. n. 260.* vel etiam in pecunia certa; quemadmodum pro usu molendini quoque vel pecunia vel macina certa præstatur, Hering. *d. Tr. Q. 3. n. 18.* Et competit pro ea quoque Jus retentionis. V. *Gail. L. 2. Observ. 12. n. 5.* *Carpz. R. 2. c. 3. n. 1.*

20 (2.) Insignis quoque Effectus hujus Juris recensetur in *L. fin. ff. de Excusat. Tut.* quod Pictores a Tutela sese excusare possint, adeo ut nec Collegiarum filiis Tutores esse cogantur; modo [1] sint intra numerum [2] Jus hoc per se exercent *d. l. fin. §. 1.* Qua ratione melioris sunt conditionis, ac aliorum Collegiorum membra, quibus a tutela Collegiarum non concessa est immunitas *l. 41. §. 3 ff. d. 1. & c. ipsi militibus*; qui non excusantur a Tutela, quando dati sunt a Commilitonibus *L. 23. §. 1. & l. 8. ff. eod.* Verum de Praxi hujus legis dubito, cum exempla in contrarium passim occurrant, nisi dixeris; exempla talia voluntatis esse, non necessitatis.

21 Ad Effectus, qui furnum ipsum concernunt, pertinet (3) quod idem exercens, fumum libere possit emittere, adeo, ut licet in alienas ædes ascendat, non tamen prohiberi is possit. In termin. V. *Cœpolla d. S. II. P. C. 53. n. 1. in fin. & Tholosan. Syn. jur. Univ. lib. 4. c. 13. n. 6.* Sed contra prohibentem dabitur Interdictum Utile, uti possidetis *l. 8. §. 5. vers. sed. & interd. ff. si Servit. vindic. l. 14. ff. de Injur.*

22 Tholosan. *d. l. n. 5.* Nec dubium de eo est, si servitus sit constituta *d. l. 8. §. 5. ff. si servit. vind.* absque ea tamen, quin jure suo fumum quis possit immittere, dubitare non sinit *d. l. 8. §. 6.* igne enim hic opifex ad exercendum suum opificium opus habet, qui vix unquam sine fumo est, fumi vero Natura, sursum tendere, Tholosan. *d. l. n. 4.* Accedit, quod in suo quisque facere possit, quod velit *l. 24. §. 12 ff. de damn. infect. l. 1. §. 11. ff. de Aqu. plu.* Modo tamen (1) non fecerit animo injuriandi, sic enim actione injuriarum teneretur *l. pen. ff. de injur. Gloss. ad d. l. 8. §. 5. si servit. vind.* Cœpoll. *d. l.* qui tamen non præsumitur, sed probandus est *arg. d. l. 24. §. 12 ff. de damn. infect.* (2) fecerit ignem solum; ignem insolitum enim v. c. res foetidas comburendo parans prohiberi utique potest, de quo intelligenda *d. l. 8. §. 5. ff. si servit. vindic.* Tholosan. *d. l. n. 6.* Cœpolla. *d. l. Dn. Præses Trahan. de Jure Sens. Diff. 5. c. 3. n. 8. sqq.*

(4) Fur-

(4.) Furnarius quoque tenetur ad damnum a furno datum. 24
 Ubi distinguitur, an damnum revera datum fuerit, an saltem imminet.
l. 27. §. 10. ff. ad L. Aquil. Priori casu adversus furnarium datur Actio
 ex *L. Aquilia*, ut præstet damna & interesse *d. l. 27. §. 10. l. 24. §. 7.*
ff. de damn. infect. Cœpolla *de S. Il. P. c. 50. n. 1.* Tholosan. *Synagm. Juris*
Univ. l. 4. c. 7. n. 15. Imo præterea si culpa lata vel levis causam incen- 25
 dio præberit, pro ratione quoque damni pœna corporali vel pecunia-
 ria potest affici, uti de eo testatur Schneidev. *ad Inst. Tit. de Lege Aquil.*
§. 13. n. 5. Vers. secundo casu. Berlich. *P. 4. Conclus. 25. n. 1. sqq.* Carpz. *Pr.*
Cr. Q. 39. n. 27. seqq. Et P. Christianæus *ad Consuetud. Mechlinens. Art. 6.*
n. 2. dicit furnarios admonitos criminaliter puniri posse, non tamen in
 corpore, sed in multa certa, & quidem si adfuerit culpa levis in com-
 mittendo; quæ tamen omnia apud nos æque non observantur. V.
 Schneidev. *d. l. Berlich. n. 23.* Notandum vero pœnam corporalem 26
 ultra fustigationem a Judice non debere extendi, quam vis & huic demum
 fuerit, Carpz. *P. 4. C. 17. D. 17. n. 7. sq.* Mynsing. *Cem. 6. Olf. 88. n. 9.* Nec 27
 ab hac pœna videtur recedere Jus Saxon. Glossa enim ad *Weichbild*
Art. 122. dicit: *Und das soll man bey Leib und Gut stets halten.* Post-
 quam scilicet Jus Saxon. *Weichbild d. l.* statuitur daß ein jeglich Mann
 solle beschirmen seinen Ofen und Feuer; Mauer; daß die Funcken nicht
 fahren in eines andern Mannes Hoff. Perinde vero est, sive incen- 28
 dium contingat culpa Furnarii, sive ejus per quem furnum exercet;
 utroque enim casu tenetur Dominus. Licet enim ex alterius delicto 29
 nemo obligetur *§. 3. Inst. de inutilib. Stipulat. l. non debet ff. de R. J. c. 22.*
cod. in 6. maxime hodie, ubi famuli nostri sunt liberi homines, qui ex suo
 delicto ipsi possunt conveniri, attamen quoniam hic peccant circa offi-
 cium sibi commissum, ex eorum delicto quoque obligatur Dominus,
Gail. l. 2. Obs. 71. n. 6. & de Pignor. Observ. 5. n. 4. Carpzov. *P. 4. C. 17. D.*
13. n. 3. sq. ubi pro hac materia elegans subjicit Præjudicium. Non 30
 solum, quoniam hi domino acquirunt, ut hinc damnum ibi esse debeat,
 ubi est emolumentum *l. 10. ff. de R. J.* Sed etiam quoniam in culpa est,
 quod meliorem curam familiarium non habeat. *l. 1. §. 7. ff. de his,*
qui effud. Ob quam rationem etiam furnarius non tantum eatenus, 31
 quatenus famulorum merces se extendit, sed in solidum tenetur, Carpz.
d. l. n. 6. sqq. Dominus vero plane non tenetur, quando a famulo
 recte ignis subjectus, tectus, extinctus vel sopitus, ab alio rursus resuscitatus

- 32 tatus, damnum dederit. *Carpz. d. l. Def. 14. n. 2.* Posteriori vero casu quando damnum metuatur vel vitio furni vel furnarii omittentis diligenter tractare ignem, petitur cautio de damno infecto *d. l. 27. §. 10. ff. ad L. Aquil. §. l. 24. §. 7. ff. de damn. infect.* quoniam hoc vitium cadit in actionem *L. Aquiliae* in factum utilem, quæ istam cautionem non excludit, *Cæpolla supr. c. l. n. 1.* Petitur autem ista cautio implorato Judicis officio, non actione aliqua personali. *Hahn. ad Wesenb. tit. de damn. infect. n. 2. verb. suo quid.*
- 33 *3 nomine in fin.* Idem, si metuatur damnum vitio furni & furnarii simul.
- 34 *Cæpolla d. l. vers. Tertio casu.* Quod si verò ex facto furnarii forte ignem immodicum subjicientis damnum metuatur, cautio non erit necessaria, quoniam hoc casu actio ex Capite tertio Legis Aquiliae competit, quæ hanc
- 35 Cautionem excludit. *Cæpolla d. l. vers. si ex facto.* Verum cum *Cæpolla* hoc loco non facio; cum ea intelligenda sint de eo casu, si damnum jam datum fuerit, itaque non trahenda ad illum, quo adhuc idem metuatur.
- 36 Quod si aliquis cum domo furnum conduxerit, tenetur actione locati ad damnum incendio datum reparandum *d. l. 27. §. 9. ff. ad L. Aquil.* Licet enim incendium inter casus fortuitos numeretur *l. 5. §. 4. ff. Commod. l. 23. ff. de R. J. Gail. L. 2. Obsf. 21. n. 3. & Obsf. 23. n. 4. Carpzov. L. 6. Resp. 107. n. 13.* quos nemo tenetur præstare *l. 6. C. de Pignor. ar. Act. d. l. 23. ff. de R. J.* ortum tamen hic ignis habet in habitatione furnarii, quo casu ejus culpa
- 37 præsumitur incendium esse factum *L. 3. §. 1. ff. de Offic. Præf. Vigil.* Ergo hoc casu quoque Conductor tenebitur, *Gail. d. Obsf. 21. n. 2. sqq. Berlich. P. 4. C. 25. n. 27.* non solum locatori ex actione locati, & vicinis ex *L. Aquilia* ad damnum, sed etiam ad poenam corporalem. *Mynsing. Cent. 6. Obsf. 88. n. 9.* Modo incendium ex lata vel levi culpa ortum fuerit, ad levissimam enim non tenetur, *Mynsing. d. l. n. 11. Berlich. d. l. n. 46. sq.* nisi ea in committendo commissa, quo casu actione legis Aquiliae recte conveniri
- 39 potest. *Berlich. d. l. n. 50. sqq.* Iterum vero hic factum famuli nocet *Domino*, sive ipse ignem subjecerit sive alius negligentius custodierit *v. c.* apud furnum obdormiendo & sive culpa versetur in committendo sive in omittendo, per elegantem text. *in d. l. 27. §. 9. ff. ad L. Aquil.*
- 40 Ad hunc locum quoque pertinet, quando igne ob imperitiam non recte preparato, aut massa ob infirmitatem non recte subacta panis damnum aliquod contrahit, imperitia enim & infirmitas culpæ adnumeratur *§. 7. & 8. Inst. de Lege Aquil. l. 132. ff. de R. J.* debet enim ejus Artis peritus esse, quam profitetur *l. 9. §. Celsus ff. Locati nec affectare*

affectare, in quo scit vel scire debebat, imbecillitatem suam aliis fore periculofam l. 8. ff. ad L. Aquil.

(5.) Ad effectus hujus Juris quoque pertinet, quod furno certus 41
 census imponatur, qui augetur aut minuitur pro Quantitate eorum, quæ
 in eo coquuntur, Petr. Gregor. Tholosan. Lib. 3. de Rep. c. 2. n. 14. Joh.
 Althuf. cap. 12. Polit. n. 19. Herman. Latherus de Censu lib. 1. c. 5. n. 2. Tri- 42
 plex enim genus Collectæ hodie frequentatur (1.) per *As* & libram nach den
Hufen und Vermögen (2.) per fumantes, nach den *Feuer-Städten*
 quod in Belgio vocant das *Eamin-Geld* (aliis etiam *Herdtrecht-Zins*
 ap. Wehner. *Observ. Pract. p. m. 286. in fin.*) (3.) per Capitationem, *Kopff-*
geld / V. Mund. de *Munerib. in Præloq. n. 32. sq.* ad cujus secundum hic
 census pertinet. Ad censum vero legitime imponendum cum requiratur 43
 bonorum professio l. 4. ff. de *Censib.* hoc casu non solum personarum nu-
 merus, qui in furno coquunt, sed etiam quot vicibus coquant, in catastro
 describendum erit, ut ita fructuum proportionem habita census rite impo-
 natur. Et hujus Professionis quoque hic effectus erit, ne subditi Jus do- 44
 minorum in suo passim ædificando furnum possint eludere.

(6.) Ad effectum hujus Juris quoque referri potest, quod subditi, 45
 qui coguntur in furno Domini Panem coquere, aliis sint præferendi, qui-
 bus pro certo furnagio dominus ejusdem furni usum locat. Et si enim in 46
 molendinis bannariis prior sit Jure, qui prior est tempore, *wer vor kömmt/
 der mählet vor.* Hering. de *Molendin. Q. 44. n. 19. sqq.* idque ad furnos
 quoque applicari possit, quemadmodum de iis dicta ad hoc communiter
 solent applicari: attamen prædictam Regulam de eo saltem casu intelligo,
 quando par omnium causa est, V. Card. Tusch. *Pract. Concl. Tom. 6. Lit. P.
 Conclus. 465. n. 39.* igitur ad casum nostrum, ubi causa plane est diversa, non
 potest extendi. Sive enim subditi in furno Domini hoc Jus sibi acquisive- 47
 rint, non debet in eorum odium verti, quod in favorem ipsorum introdu-
 ctum est l. 25. ff. de *LL. l. 6. C. eod. c. 6. de R. J. in 6.* nec Jus quaesitum ipsis
 auferri *S. fin. Inst. de his, qui sui vel alien. Jur. sunt. l. f. ff. de Pact.* Sive Do- 48
 minus in subditos quaesiverit sibi Jus cogendi, in hoc gravati debent rele-
 vari in alio l. ult. C. *Quemadm. civil. mun. indic.* Philipp. Decius in l. 14. n. 5.
 ff. de *R. J.* Et quæ invidia esset, cogere subditos, nec tamen usus ipso- 49
 rum paratum præstare furnum, sed spe qualiscunque lucri efficere,
 I 3 ut bis

- 50 ut bis cogantur esse miseri. Et hoc ita in molendinis bannariis obtinet, quemadmodum cautum reperitur, in *Ordinat. Molendin. Gothan. vers. alle Mahl: Gäste/ verb. die Zwangs: Gäste vor alien andern 2c. bis sich vorgezogen werden/* quam exhibet Fritschius *Tr. de Jure Fluviat.*
- 51 *P. 3 p. 53. 599.* Neque est hoc in nostro casu contra Juris rationem, cum dominus certet de lucro captando, subditi vero de damno vitando, quorum melior hoc casu utique esse debet conditio. *l. 26. ff. de damn. infect. l. 11.*
- 52 *§. pen. ff. de Minorib. l. 41. §. 1. de R. J.* Non sunt autem hæc ad excludendum Dominum extendenda, ipse enim suas necessitates non censetur exclusisse, sed salvum Jus sibi reservasse, cum ordinata charitas incipiat a seipsa. *arg. l. 6. C. de servit. §. aq.* modo non alias res præter Panem coquat; si enim dominus in furno velit linum aut poma siccare, ille usus minus principalis principali merito postponeretur. *arg. l. 26. ff. de Aur. §. Arg. leg. l. 7. §. 1. ff. de injur.*
- 53 Quæ ad frumenti emtionem & Jus molendini pertinent, in iis præ reliquis singulare nihil invenio. Quod enim in *Recess. Provincial. March. A. 1653. in Confirm. §. 10. vers.* Wenn aber das Getreide in die Städte gebracht wird / so haben die Bürger / so lange die Fahne stecket / des Morgens bis 9. oder 10. Uhr des Verkaufens zu genießen / wenn solche Zeit vorbey / hat ein jeder frey zu kauffen / cautum reperitur, illud non ad Pistores solum, sed ad omnes cives pertinet, per verba *l. 54. Recess.* so haben die Bürger. In certis tamen Thuringiæ locis fertur ita observari, ut nemini frumentum in foro emere liceat, nisi post horam certam, quando prius Pistores necessaria compararunt, quo de testatur *Dn. 55. Vildthuet. Diss. de Pretio Rev. cap. 4 n. 14.* Cæterum uti laudabilis est Pistorum industria, quando de necessario apparatu sibi prospiciunt; ita vice-versa sapit monopolium, quando excurrunt in pagos vel etiam portis urbium adstant, nec patiuntur suis mercationibus, ut ad aliorum usus quicquam perveniat. Supprimunt enim hi frumentum, & hinc merito in censum Dardanariorum referunt *V. l. 6. ff. de Extraord. Criminib.* de quorum poena in *Reform. Polit. de Ao. 1548. Tit. de Monopolia und schädliche Vorkauffe* belangend / & *Ord. Polit. de Ao. 1577. Tit. 18. §.* Hier auff 57 haben wir. Atque describuntur eleganter lanæ Coemtores ejusmodi in Privilegio lanificibus in Marchia ab Electore Johann. Sigismundo Ao. 1611. dato,

dato, quod videre est ap. Schepliz. *ad Consuetud. March. P. 4. Tit. 6. §. 5. n. 11.* De frumenti nondum demissi Emtione, quatenus ea hodie licita *V. d. Recess. de A. 1548. Tit. von Verkaufung der Früchte auff dem Felde & de A. 1577. Tu. 19.*

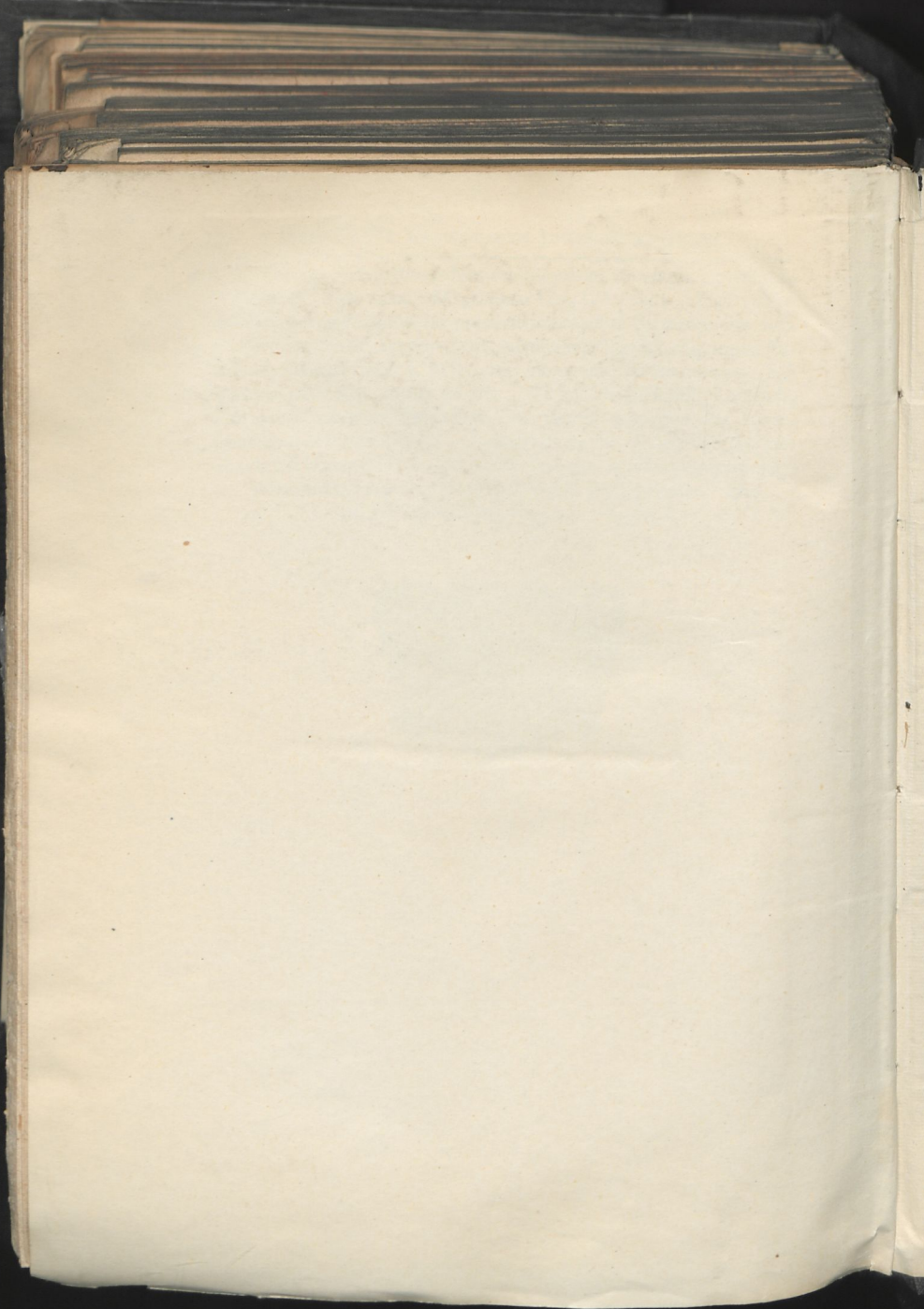
In Molendinis nullam habent Jus Prælationis Pistorum, sed ibi ob- 5
servatur dicta Regula: *Wer vor kömmt / der mahlet vor ex C. 1. X. de Major. & Obed. & C. 24. X. de Jure Patronat.* Quod etiam placuit Sere- 9
niss. Electori Saxonie *in Ordinat. Molend. auff dem Unstreut. Strohm vers.*
zum 25. soll ein jeder Müller schuldig seyn / seine Mühl- Gäste nach rechts-
ter Ordnung / wie die zu mahlen bringen und in die Mühle kommen /
mit dem Mahlen zu befördern *cc. quam Ahalver. Fritschius d. l. p. 44. segg.*
exhibet; cum qua etiam convenit *Ordinat. similis Martisburgens. vers.*
Dierüber soll ein jeder Müller schuldig seyn. quæ extat ap. Fritsch. *d. l. p.*
71. segg. nisi sit molendinum bannarium, quo casu id observabitur, quod
superius ex *Ordinat. Gorban.* allegavimus.

Remedia quæ pro hoc Jure competunt, sunt Actio Confessoria & 60
Negatoria utilis, V. Hahn. *de Jure Rer. & Juris in Speciebus cap. 5. Concl.*
56. & ad Wesenbec. tit. ff. Usufr. petatur n. 2. Schneidev. ad §. Æque Inst.
de Action. n. 11. quarum illa agit, qui asserit sibi hoc Jus competere *d. §. Æ-*
que 2. Inst. de Action. vicissim negatoria quilibet experiri potest, cum
cuilibet liberum sit ædificare furnum, per supra dicta, libertas vero hujus
Actionis sit fundamentum. At vero quando libertas illa per Prohibitio-
nem est restricta, eam non amplius subditi, sed Dominus vindicat; hunc e-
nim illi turbant in sq. possessione hujus Juris, qui propterea experitur A-
ctione Negatoria, quæ toties competit, quoties alius eo Jure, quod nobis
proprie competit, uti vult. Dn. Brunnem. *Consil. 57. n. 14.* quo casu subdi-
ti quoque incurrunnt onus probandi, pro libertate enim est præsumtio *l. §.*
& 9. C. de Servitutibus quæ relevat ab onere probandi Mascard. *de Pro-*
bat. Vol. 3. Concl. 1194. n. 65. V. Carpz. L. 1. Resp. 6. Sed hæc Actiones ad
Petitorium pertinent, V. Dn. Brunnem. *d. Consil. 57. n. 15.* qui vero in Possessio-
rio vult experiri, illi interdictum Uti possidetis competet utile, quod datur
pro rebus incorporalibus, Hahn. *ad Wesenb. Tit. Uti possid. n. 2. Carpz.*
P. 2. C. 7. D. 11.

Tantum

61 Tantum per temporis & Materiae angustiam tenuesque ingenii profectus licuit; cujus unam DEO, alteram Tibi, L. B. tribuo. DEO gratias exsolvo, quas miens concipere potest maximas, quod Clementiae suae aura ad Portum ratem meam provexerit, supplici adjecta prece, ut quicquid studiorum meorum superest, ita secundet, ne unquam frustra quicquam suscipiatur, nec finiatur minus feliciter. Tibi, L. B. judicandi, censendi, corrigendi relinquo facultatem, ne tamen quicquam hic facias, quod tibi fieri rursus nolueris. Profecta ab eo haec Scriptio est, qui memor se esse hominem humanos errores lubenter agnoscit, quorum multi in hac materia ingenio minus exulto potuerunt obrepere. Hos tu vel corrige vel condona. Tantum!

Frankfurt a.d.O., D'ss., 1677

ULB Halle

3

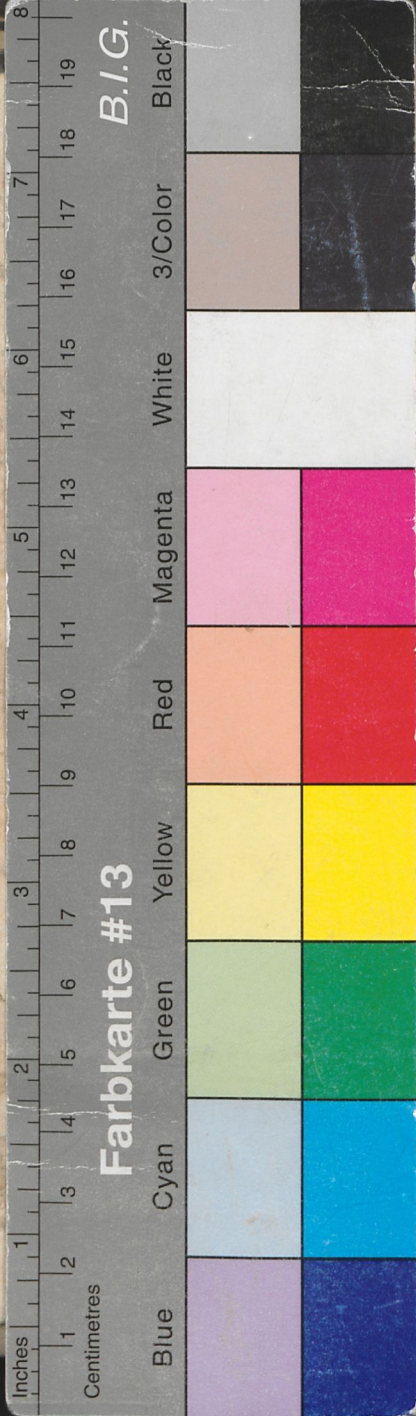
005 356 679

V077

4

2. D. B. V!
DISPUTATIO JURIDICA,
DE

~~P. C. 295.~~
P. 3. num. 34.
18

1677/136

JURE FURNORUM,

QUAM
MAGNIFICO JCTORUM ORDINE
CONSENTIENTE,
PRÆSIDE
DN. SAMUELE STRYKIO, J.U.D.

COM. PAL. CÆSAR.
PANDECTARUM PROFESSORE CELEBERRIMO

ET
FACULTATIS JURIDICÆ DECANO
SPECTABILI,
DOMINO PATRONO, AC PRÆCEPTORE SUO
ÆTATEM DEVENERANDO,

DIE XVIII. MAJI, HORIS ANTEMERIDIANIS
IN AUDITORIO JCTORUM
PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI
SUBMITTIT

JOHANN GOTTLIEB Schilling/

DRESD. MISNIC.

Cum Privilegiis

Denuo edita Anno MDCC XIV.

FRANCOFURTI AD VIADRUM,
SUMPTIBUS JEREM. SCHREY, ET J. G. CONRADI
Vol. III. Disp. XIV.

